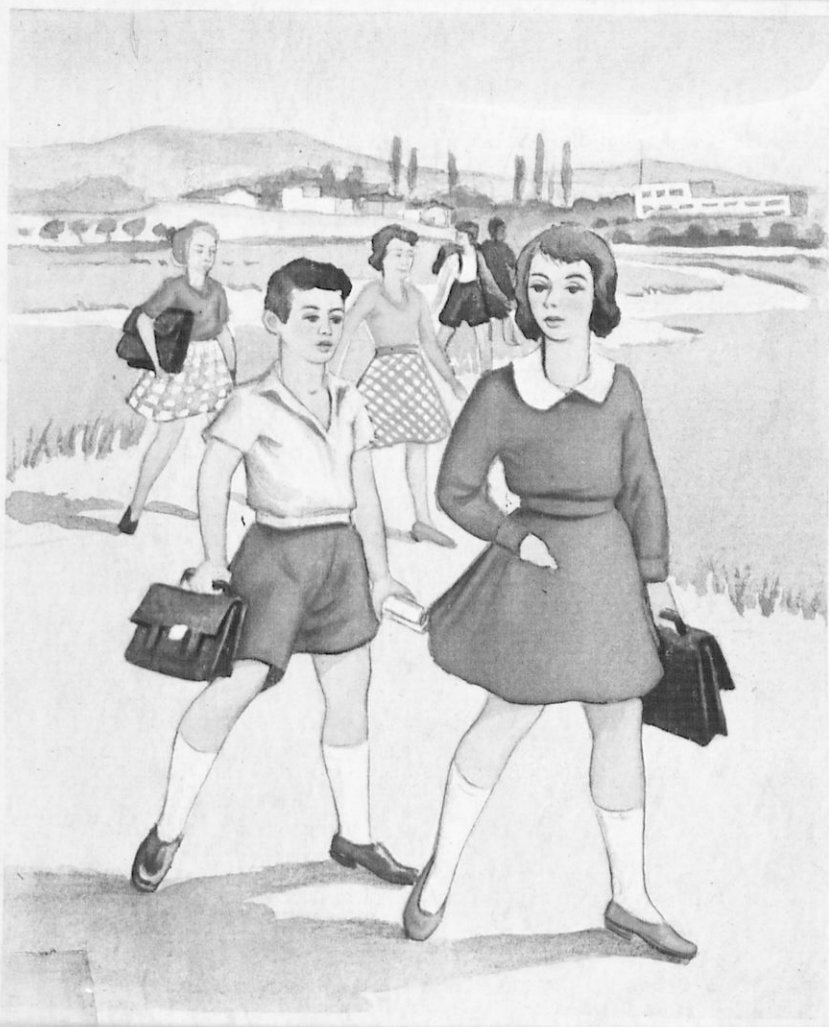

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
663

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΠΡΑΓΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΤΑΚΤΩΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΝ 1966

H

6

NET

Περσέριαι (B) - Κοζοβί (A) —

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ/Σ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Δ Ω Ρ Ε Α
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ

002
403
378A
663

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ

Α Ε Υ Ο
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η 6 ΝΕΤ
Προβ. 1101 (B) - Προβ. 1101 (B)
Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΔΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

(ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ)

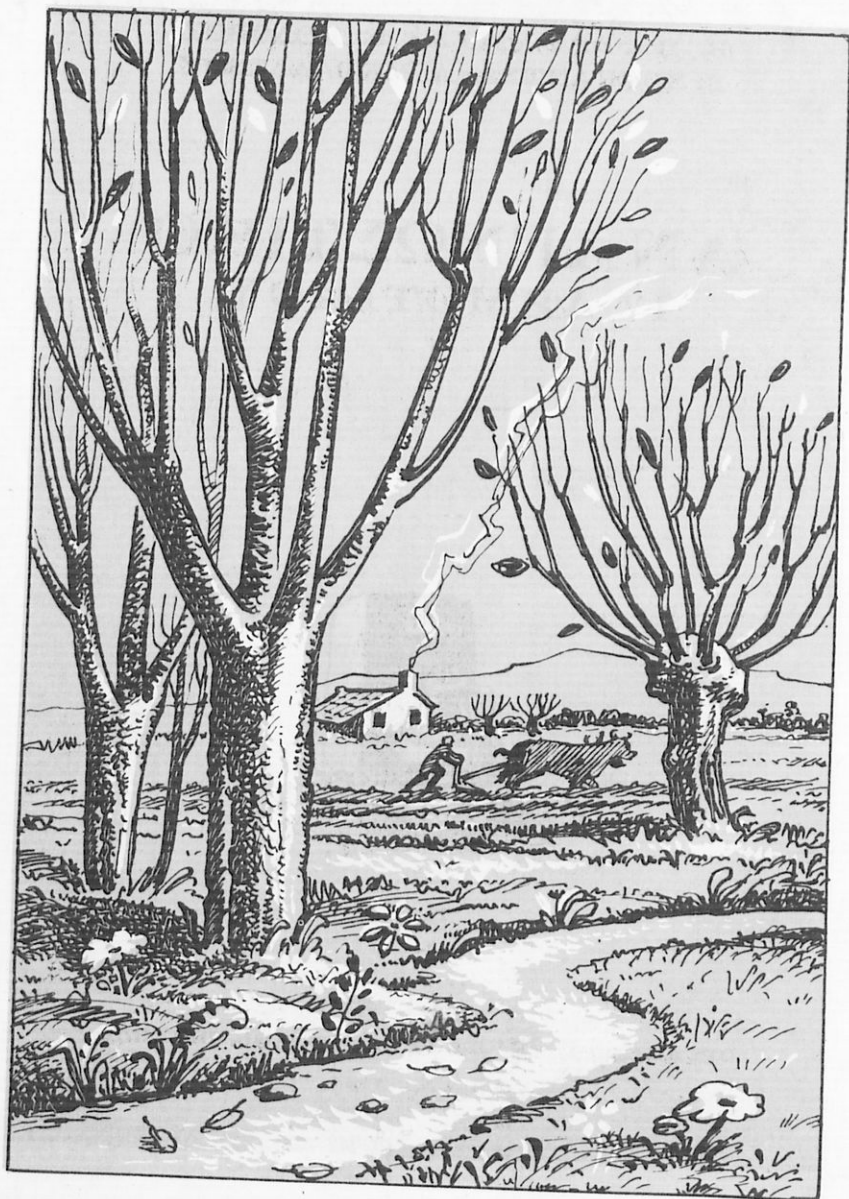
ΑΘΗΝΑΙ 1966

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Ο.Ε.Δ.Β.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

Ἡ Αὐγούλα προβάλλει ἀπὸ τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἐρχομὸ τοῦ Ἥλιου καὶ λέει:

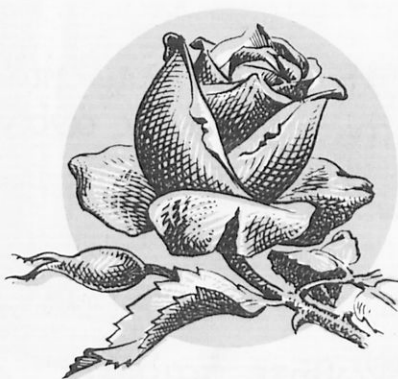
ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

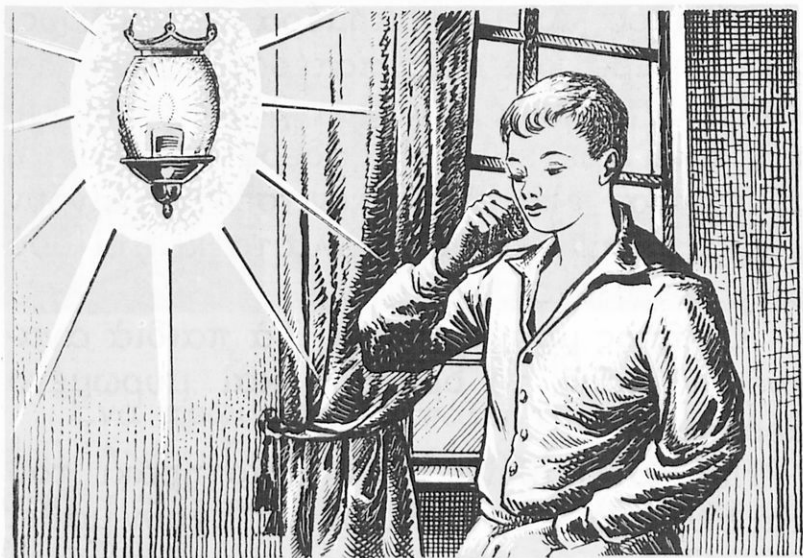
Σηκωθῆτε, παιδιά,
κελαηδῆστε, πουλιά,
δέντρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
ἀνοιχτῆτε γοργά,
πλουμιστὴ φορεσιὰ
στολιστῆτε.

Κι ὅλα ἐμπρὸς χαρωπὰ
μὲ δροσάτη καρδιά
καὶ τραγούδια γλυκὰ
’τοιμαστῆτε.

Τὸ χρυσὸ βασιλιά,
ποὺ σὲ λίγο ἀρχινᾷ
καὶ προβαίνει λαμπρά,
νὰ δεχτῆτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ὁ Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ χτενίζει τὰ μαλλιά του.

Ἐπειτα πηγαίνει ἔμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάνει τὴν προσευχή του :

Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδὶ καλὸ,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμα μου γερό,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα.

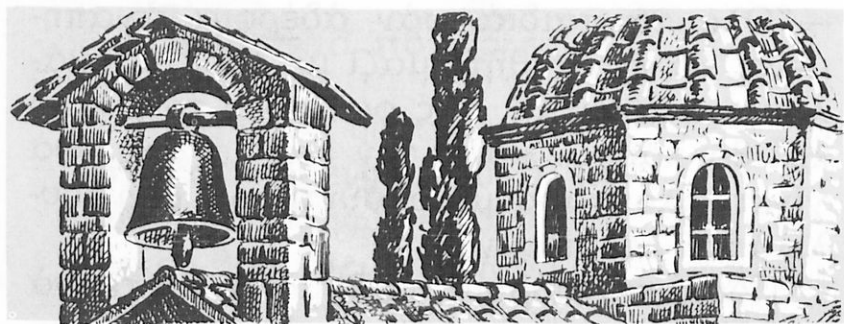
“Υστερα λέει «καλημέρα» σὲ ὅλους. Στὴ μητέρα καὶ στὸν πατέρα, στὴ γιαγιά καὶ στὸν παππού, καὶ κατεβαίνει στὸν κῆπο. Ἐκεῖ τρέχει καὶ ἡ ξαδερφούλα του, ἡ Ἐλενίτσα. Μὲ τὴν Ἐλενίτσα πηγαίνουν μαζὶ στὸ σχολεῖο καὶ μάλιστα καὶ οἱ δυὸ στὴν τρίτη τάξη.

Ὁ κῆπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀναπνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ καὶ μυρωμένο ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του καὶ σκαλίζουν τὰ λουλούδια. Ἔχουν μάθει πῶς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στὸν κῆπο εἶναι ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια καὶ φτιάχνουν καθένα ἀπὸ ἓνα ὠραῖο μπουκέτο. Ὑστερα γυρίζουν μέσα στὸ σπίτι καὶ βάζουν τὰ λουλούδια στὸ ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολίζουν τὸ τραπέζι, ποὺ εἶναι στρωμένο μὲ καθαρὸ τραπεζομάντηλο.

Ἐκεῖ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα καὶ καθονται ὅλοι νὰ πάρουν τὸ πρωινό τους φαγητό.

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

“Ένα πρωινό ή καμπάνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου σήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες φορές κι ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν παιδιῶν τοῦ χωριοῦ.

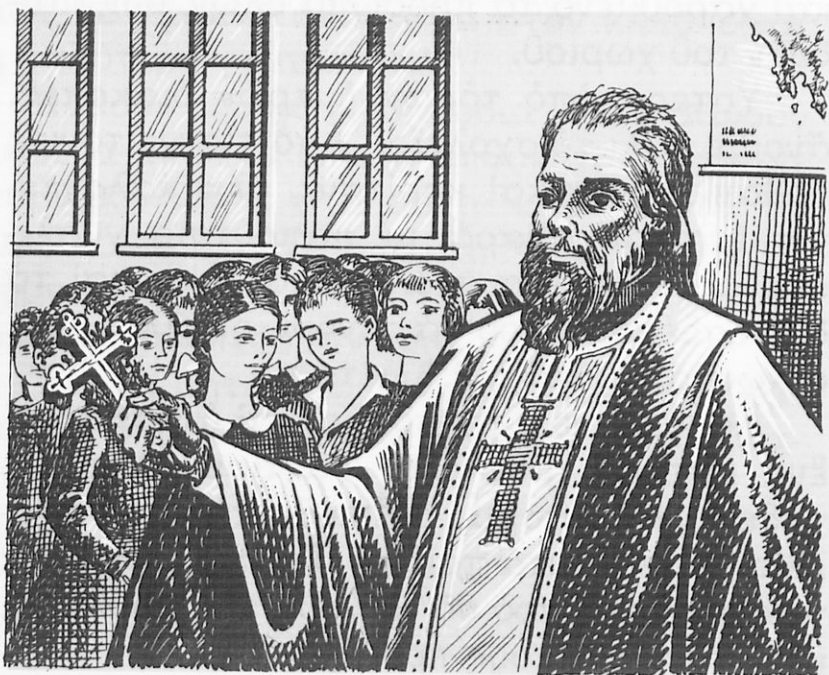
“Υστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές, ἄνοιξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἀπὸ τὶς γειτονιές ἦρθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοχτενισμένα καὶ καθαρά, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσα στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ξαδέρφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

Ἀφοῦ ἔγινε ὁ ἀγιασμός, καὶ ὁ παπὰς μ’ ἓνα ματσάκι βασιλικὸ ράντισε ὅλες τὶς τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου μίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴ ποὺ θὰ κάνουν τῆς δουλειᾶς καὶ στὸ τέλος τοὺς πρόσθεσε :

—“Όλα τὰ παιδιά, σὰν ἀδέρφια ἀγαπημένα, θὰ ἐργασθῇτε μαζί μὲ τοὺς δασκάλους σας, πὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλὸ καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοι στὴ δουλειὰ καὶ στὸ παιχνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ μάθετε ἐφέτος! Ἱστορίες γιὰ ζῶα, γιὰ φυτὰ; γιὰ τὴ ζωὴ σας, τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ σας καὶ τὴ ζωὴ τῆς πατρίδας σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πράξη θὰ σᾶς δίνη χαρὰ κι εὐχαρίστηση.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μὲ νέα χαρὰ ξαναγυρίζω
στὸ ἄγαπημένο μου σχολεῖο.
Σὲ ξαναβρίσκω μὲ λαχτάρα,
μικρὸ θρανίό μου παλιό.

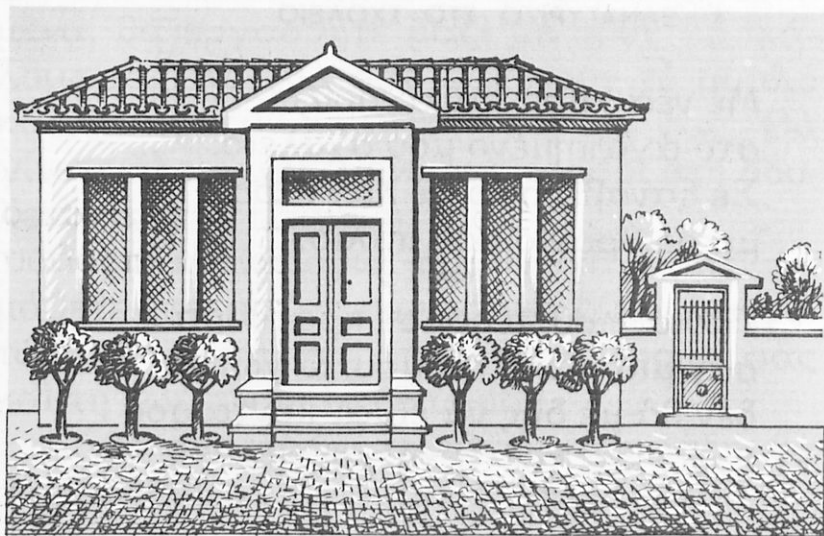
Γωνιά, ποὺ πέρσι σὲ κρατοῦσα
σὰν μιὰ φωλίτσα μου, ὦ γωνιά,
δὲν θὰ μὲ δῆς νὰ εἶμαι κοντὰ σου
ξανά καὶ τούτη τὴ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιά στὴν ἄλλη τάξη
τώρα, γιὰ κοίτα, καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι ἔχω ἓνα χρέυς πιὸ βαρὺ.

« Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπεράντσας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ εἶναι πολὺ ὄμορφο. Ἔχει εὐρύχωρη αὐλὴ, ποὺ τὴ βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴ μέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἴθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἡλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἢ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία αἴθουσα γιὰ τὶς γιορτὲς κι ἓνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλουτισμένο μὲ πολλὰς εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιγνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτιασε καὶ ἄλλα

ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ χωριοῦ. Γιατὶ ἓνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ντροπὴ νὰ εἶναι γυμνό, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ σχολικὸς κήπος μὲ διάφορα καρποφόρα δέντρα. Αὐτὰ τὰ ἔχουν φυτέψει μαθητὲς τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ποὺ σήμερα ἄλλοι εἶναι στρατιῶτες, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλλοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ χωριό. "Αρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ πορτοκαλιές καὶ οἱ μανταρινιές εἶναι γεμάτες πορτοκάλια καὶ μανταρίνια, πού, ὅταν ὠριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ οἰκονομήσουν χρήματα γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιὰ.

Αὐτὲς τὶς μέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ, μὲ τὴν ἐπίβλεψη τῶν δασκάλων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δέντρα. Τὰ μικρότερα παιδιὰ περιποιοῦνται τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λουλούδια ὁ κήπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλα, πανσέδες, βιολέτες, γεράνια, τριαντάφυλλα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὁμορφα φυτεμένα ὅλα σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτέψει καὶ σὲ γλάστρες, ποὺ εἶναι ἀραδιασμένες στὴν

αὐλή. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. Ὅταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κήπο. Ἔρχονται τὰ παιδιὰ συντροφιές-συντροφιές καὶ τὸν περιποιοῦνται. Ἐφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίηση καὶ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ κήπου οἱ μαθητὲς τῆς ἐφετινῆς ἔκτης τάξης.

6. ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μές στήν πρασινάδα,
μές στήν ὁμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
μοιάζει ζωγραφιά.

Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά.
Σὰν γυρνᾷ τὸ μάτι,
φτάνει ὡς τὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλαῖ ἡ ψυχὴ,
κι ἡ χαρά μας ὅλη
γύρω του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

« Τὸ βιβλίο ποὺ τραγουδεῖ »

Στέλιος Σπεράντσας

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ,,

"Όλα τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ πηγαίνουν στοῦ σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχα τους μπορεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιὰ παλιά, στενὰ ἢ μπαλωμένα. "Όμως ποτὲ δὲν εἶναι λερωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

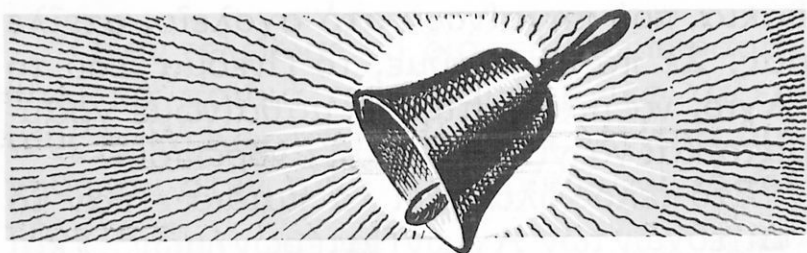
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολείου. Κι ὅταν πηγαίνουν στοῦ σπίτι, τὴ βγάζουν καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Ὑπάρχει καρφωμένη στὴν τάξη τους μιὰ ταινία, ποὺ λέει: « Ἡ καθαριότητα εἶναι μισὴ ἄρχοντιὰ ». Τὴν ἔχει τοποθετήσῃ ἡ ὁμάδα τῶν παιδιῶν ποὺ ἔχει ἀναλάβῃ τὴν ἐπίβλεψη τῆς καθαριότητος τοῦ σχολείου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα, καθαρά τὰ ροῦχα, τὰ παπούτσια. Πολλὰ παιδιὰ μποροῦν καὶ τὰ φροντίζουν μόνα τους ὅλ' αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπουνίζουν. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους, βουρτσίζουν τὰ ροῦχα τους, κόβουν τὰ νύχια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλ' αὐτά;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατί αὐτὸ εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους. Ἀλλὰ τὰ μαντηλάκια τους, τὶς κάλτσες καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώνουν μόνα τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα αρχίζουν ταχτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά μαζεύτηκαν τὴν ὀρισμένη ὥρα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου, μπῆκαν στὴ γραμμή, μόλις χτύπησε τὸ κουδουνάκι, καὶ πέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις τους.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα πέρασαν στὴν τρίτη τάξη καὶ κάθισαν στὰ θρανία τους σὲ ὀρισμένη θέση.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες, εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἓναν ὁλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει ὁ δάσκαλος στὴν τάξη. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εὐχαρίστηση. Τὰ παιδιά σηκώθηκαν κι ἔκαμαν τὴν προσευχή τους. Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή:

«Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾷς τὰ καλὰ παι-

δάκια, πού πηγαίνουν στο σχολείο, στείλε μας, Σέ παρακαλούμε, τὸ Πνεῦμα Σου τὸ Ἅγιο, νὰ μᾶς φωτίζη νὰ μαθαίνουμε γράμματα καὶ νὰ γίνουμε καλοὶ ἄνθρωποι ».

Στὸ τέλος ὅλα μαζὶ τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ « Δι' εὐχῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων ἡμῶν... » καὶ κάθισαν στὰ θρανία.

Ὁ δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὰ παιδιὰ πῶς πέρασαν τὸ καλοκαίρι. Ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται πῶς διασκέδασαν στὸ βουνό, πῶς πέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερὲς βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

Τραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, πού εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριῶν.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ γέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνὲς τῶν παιδιῶν.

Ἄλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἄρνι.

“Όταν τελείωσε τὸ διάλειμμα, πέρασαν πάλι τὰ παιδιά στὶς καινούργιες τάξεις τους καὶ ὁ Κωστάκης μὲ τὴν Ἐλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξη πῶς τρύγησαν τὸ ἀμπέλι τους.

Ἔτσι τελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιά γύρισαν στὰ σπίτια τους. Οἱ γονεῖς τους ἄκουαν μὲ εὐχαρίστηση τὶς ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στή μητέρα της σιμὰ
ἡ Ἑλένη πλησιάζει :

— Καλησπέρα σου, μαμά !
ἀπὸ μακριὰ φωνάζει.

Ἔμαθα εἰς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

Ἔμαθα γραμματική,
πρώτη κλίση καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητική
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

Ἔμαθα τόσα καλά,
δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσης,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλά,
μὰ ἂν τ' ἀκούσης θ' ἀπορήσης.

Κι ἡ μητέρα τῆς Ἑλένης :
— Εἶν' οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνης
καὶ λιγότερα νὰ λές.

Ἰωάννης Πολέμης

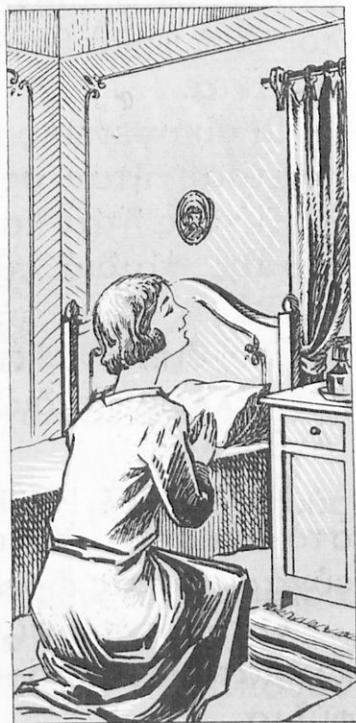
10. ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

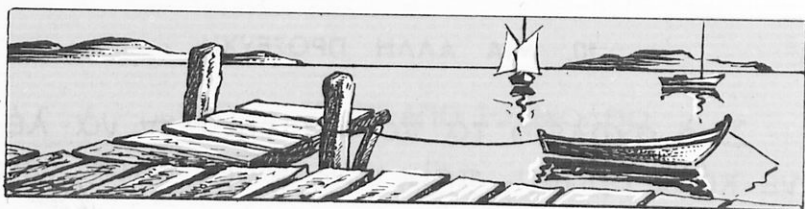
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέ-
νε κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα
προσευχή :

« Θεέ μου, Σὺ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς
τοῦ κόσμου, Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ μ' ἔκαμες
νὰ Σὲ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ
τ' ἄστρα, στὸ ψωμὶ ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο
ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ
βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾷ,
στὸ χαρούμενο κελάη-
δημα τῶν πουλιῶν, στὰ
λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἄ-
κούω.

» Θεέ μου, Σ' εὐχα-
ριστῶ, ποὺ Σὲ βλέπω
στὴν καρδιά τῆς μα-
νούλας μου, ποὺ μὲ
προσέχει, ὅσο εἶμαι μι-
κρὸ παιδί.

» Βοήθησέ με, Θεέ
μου, νὰ γίνω ἓνα κα-
λό, εὐγενικό, ταχτικό,
μελετηρὸ παιδί καὶ νὰ
λέω πάντα τὴν ἀλή-
θεια ».

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα διηγοῦνται στὴν τάξη τί χαρούμενη ζωὴ πέρασαν τὸ καλοκαίρι.

Ἦταν Αὐγούστος. Ὁλος ὁ κόσμος βρισκόταν στὶς ἐξοχὲς καὶ στὰ κτήματα. Ἄλλοι στὰ ψηλὰ βουνὰ κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας ἦταν στὸ ἐξοχικὸ τους κτῆμα. Μαζί τους ἦταν καὶ ἡ κυρα-Γιαννούλα μὲ τὰ δύο της παιδιὰ, τὸ Φῶτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

Στὸ διπλανὸ κτῆμα μένει ἡ οἰκογένεια δύο ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ἀνθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἓνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες τους.

Ὁ τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ' ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οἱ συκιές καὶ οἱ ἀχλαδιές γεμάτες μω-
ρωδάτα σύκα καὶ ἀχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόσταση εἶναι ἡ θάλασσα. Ἡ
μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν μὲ

τὰ κύματα, μαζεύουν κοχύλια, πιάνουν κα-
βουράκια.

Μιὰ μέρα πέρασαν ὅλοι μαζί μὲ τοὺς
γονεῖς τους ἐκεῖ.

Ἡ θάλασσα ἤσυχη, ἀπλώνεται ὡς πέρα
σάν καθρέφτης.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφτασαν, ἀνέπνευσαν

βαθιά τὸ θαλασσινὸ ἄέρα, ποὺ ἦταν δροσε-
ρὸς καὶ μοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπή-
σωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε
ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέει ὁ Μῆ-
τσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέει ὁ Φώτης.

— Ἀταξίες ὄχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη. Θὰ γδυθῇτε καὶ θὰ βουτήξετε
ἀμέσως.

“Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξα-
νάρθη στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

Ὁ Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξη, μὰ ἡ
μητέρα του φωνάζει:

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε
ὅλοι μαζί. “Ετοιμοί, ἔμπρός, μάρς. “Ενα, δύο,
τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοι
μαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχτῆτε, βουτηχτῆτε ἀμέσως μέ-
σα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

Ὁ ἕνας πετᾷ στὸν ἄλλο νερὰ καὶ ἔτσι
ἀναγκάζονται νὰ βουτηχτοῦν ὅλοι μέσα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν

τώρα τὶς κολοκύθες τοὺς καὶ κολυμποῦν
μ' αὐτές.

Ὁ Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νὰ ἓνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾶ, τάχα, νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει
τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ ὕστερα ψηλά.

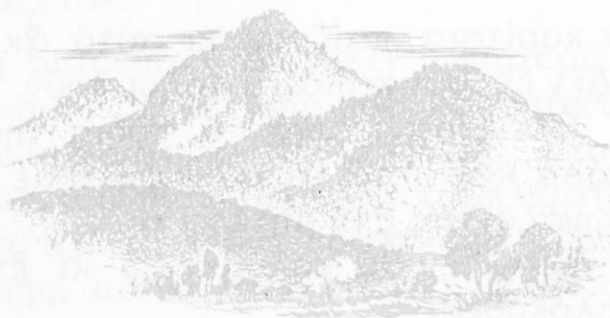
Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

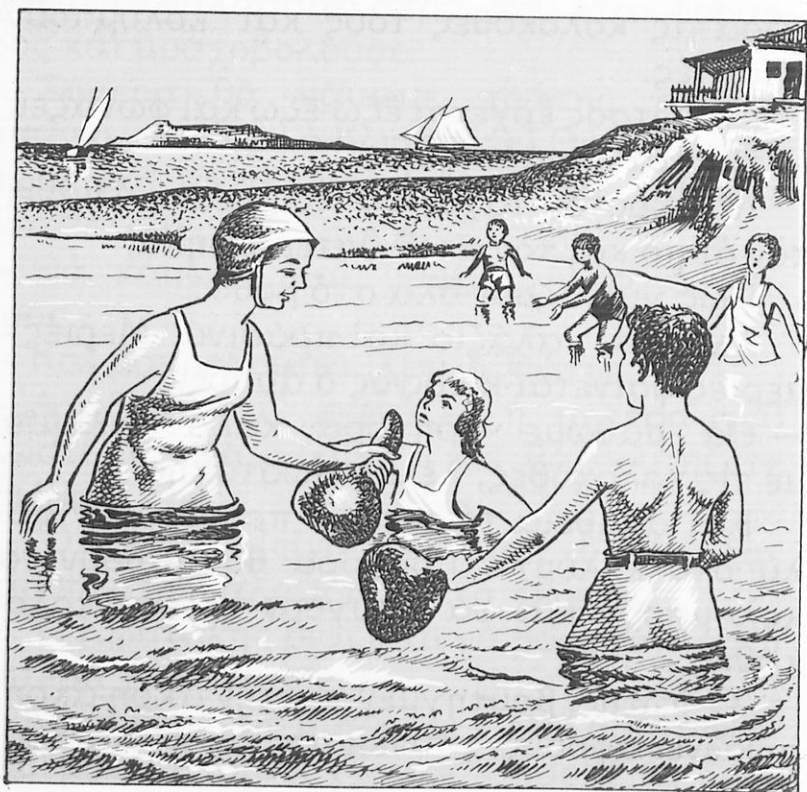
Ἄσπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές -
μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι
μὲ τὶς κολοκύθες, λέει ὁ Κωστάκης.

Καὶ ἀλήθεια τὰ παιδιὰ προοδεύουν πο-
λὺ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ
κολυμποῦν καὶ νὰ φεύγουν χωρὶς κολο-
κύθες.

Ὁ Φῶτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη-ἄκρη,
σηκώνει ἄφρους, χτυπώντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν κι αὐτὰ ἄκρη-ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμποῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾷ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της :

— Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω κι ἐγὼ μὲ τὶς κολοκύθες ;

— Ναί, ναί! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἑμεῖς τὶς κολοκύθες.

— Καλά, λέει ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίσσας.

Ὁ Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του καὶ ὁ Μῆτσος τὶς δικές του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίσσας πέφτει σὲ λίγο καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὁδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμποῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες τους καὶ βάζει τὴν κορδέλα πάνω ἀπὸ τὴ ράχη τους.

— Προσέχετε! λέει ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίσσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινῆτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ωραία ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερὸ ἡ Ἑλενίσσα! Ὅμως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κουνᾷ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέει ἡ μητέρα της. Μὴν κουνᾷς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέρια σὰν γατάκι. Κοίτα ἐμένα. Ἔτσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάχτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύης, μιὰ νὰ τὰ τεντώνης. Ἔτσι σπρώ-

χνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τέ-
χνη. Κοίτα ἐμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέει ἡ
Ἑλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάη καὶ αὐ-
τὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ
μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας
τὶς κολοκύθες. Ἐγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο
θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Μείνατε ἄρκετὰ γιὰ
σήμερα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη
φωνάζει :

— Ἐλᾶτε ἔξω τώρα. Ἀρκετὰ μείνατε μέ-
σα στὸ νερό.

Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

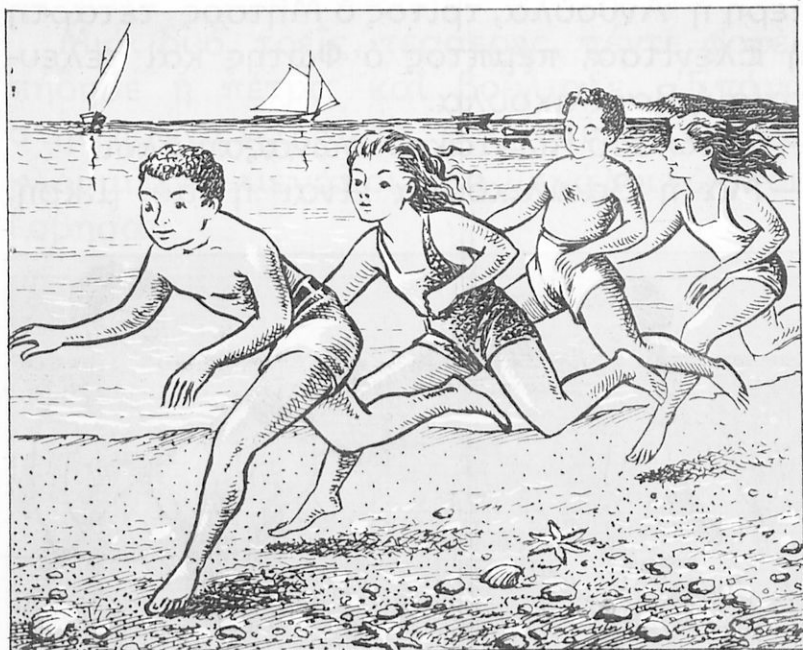
— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο
ὁμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα του λέει αὐστηρά :

— Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κο-
λυμπήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν καὶ βγῆ-
καν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— Έμπρός, φωνάζει ο πατέρας του Κωστάκη, στη γραμμή, ποιός θα φτάση πρώτος σ' εκείνο εκεί τὸ σημάδι. Μὲ τὸ «τρία!» πὺ θὰ πῶ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπόν, ἔτοιμοι! Ἕνα, δύο, τρία!

Ἄ, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχη κανεὶς στὴν ἀμμουδιά. Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρῶτος ὁ Κωστάκης, δεύ-

τερη ἡ Ἀνθούλα, τρίτος ὁ Μῆτσος, τέταρτη ἡ Ἐλενίτσα, πέμπτος ὁ Φώτης καὶ τελευταία ἡ Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! φώναξαν ὅλοι.

— Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἡ πιὸ μικρή.

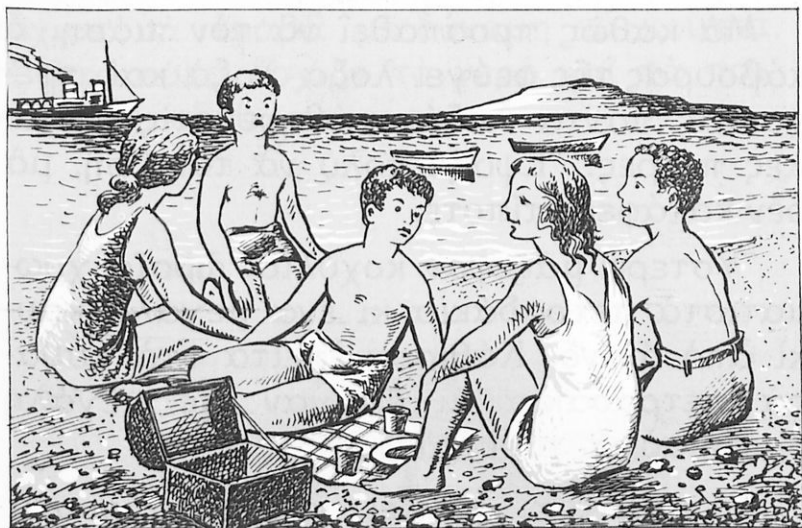

εἶπε ὁ Κωστάκης· γι' αὐτὸ ἦρθε τελευταία.

— Ἔλα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετραδάκια, λέει ὁ Κωστάκης, νὰ δοῦμε ποιὸς θὰ τὰ πάη πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ πολλές φορές, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ πέταξε ἓνα βότσαλο, μιὰ στρογγυλὴ πλακουδερὴ πέτρα, στὴ θάλασσα.

Μιά, δύο, τρεῖς, τέσσερες, πέντε φορές πήδησε ἡ πέτρα καὶ βούλιαξε. Ἐπάνω στὴν ἡσυχὴ θάλασσα σχηματίστηκαν κύκλοι μικροί, μεγάλοι. πὶο μεγάλοι, ὥσπου ἔσβησαν.

Μιά, δύο, τρεῖς πήδησε ἡ πέτρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἡ Βασιλικούλα δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πηδήσουν οἱ πέτρες τους. Καθὼς τὶς πετοῦν, μπλούμ! καὶ βουλιάζουν ἀμέσως.

Ὁ Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φῶτη ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πηγαίνει κοντὰ τους.

— Πιάσατε κανένα ; τοὺς ρωτᾷ.

—“Οχι ακόμη, άπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ πετύχη κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ, ὁ κάβουρας τῆς φεύγει λοξά-λοξά καί, τρέχοντας πάντα λοξά, χώθηκε στὶς μεγάλες πέτρες. Ἐψαξε πολὺ νὰ τὸν βρῇ, μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

Ὑστερα μάζεψαν κοχύλια, ὠραῖα χρωματιστὰ πετραδάκια κι ἓνα μεγάλο καυκὶ ἀπὸ ἄχινό. Κάθισαν ἔπειτα στὰ καθαρά πετραδάκια κι ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὄρεξη αὐγά, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ στὰ πόδια τους μὲ τὸ τραγουδάκι του, φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἥσυχα-ἥσυχα στὰ γαλανὰ νερά καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κατάλευκοι γλάροι.

Νά καὶ ἓνα πλοῖο μακριά, ποὺ περνᾷ ἀφήνοντας πίσω τοῦ μαῦρο καπνὸ.

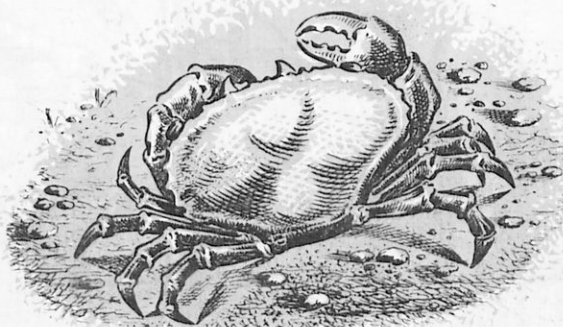
— Τί ὠραῖα νὰ ἤμαστε μέσα, νὰ ταξιδεύαμε, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Θέλετε νὰ πᾶμε μὲ τὴ βάρκα; ρώτησε ὁ πατέρας του.

— Ἄχ, ναί, ναί, φώναξαν ὅλα τὰ παιδιά.

Κάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ αὐτὸς πλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἄμμουδιά.

Μπῆκαν ὅλοι μέσα κι ὁ βαρκάρης ἄρχισε νὰ τραβᾷ μὲ δύναμη τὰ κουπιά. Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παιδιά τραγουδοῦσαν:

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Πέρασε πιά τὸ καλοκαίρι. Τελείωσαν οἱ μαθητικές κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἀηδόνια, ταξίδεψαν γιὰ τὶς θερμὲς χώρες. Τὰ σχολεῖα γέμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια κιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμένα φύλλα τῶν δένδρων ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ μέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύχτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει πότε-πότε νὰ συννεφιάζη καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὐλογία Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἄλωνα τὸ μάζεμα τῆς σταφίδας, πού ἦταν ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρύο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάνει οὔτε μεγάλη ζέστη οὔτε πολὺ κρύο.

Ἀνθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιά τὸ φθινόπωρο στὸ ὑπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο μαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιά ἄρχισαν τὶς ἐργασίες τους.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὴ λίπανση τῶν δέντρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν τους. Οἱ ἐλιές ὠριμάζουν.

Ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἀπὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρύο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

Ἡ Ἐλενίτσα ἀπάγγειλε στὴν τάξη της καὶ ἓνα ὠραῖο ποίημα γιὰ τὸ φθινόπωρο:

Στὸν τοῖχο τῆς τάξης, ποὺ εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζει:

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἔμπρὸς σὲ τόσες χῶρες καὶ τόσες θάλασσες!

— Εἶναι μικρή, ὅμως εἶναι ὁμορφή, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί! εἶναι πολὺ ὁμορφή, ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖος μου, ποὺ ταξίδεψε καὶ γύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

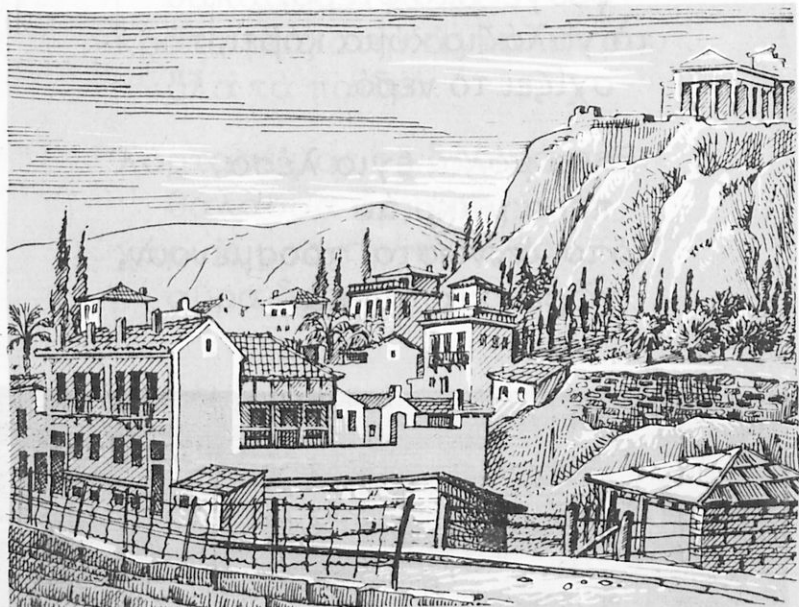
— Σωστά, λέει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τίς πιὸ ὁμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἡμερα βουνὰ μέ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολίζουν. Ἐπειτα μεγάλες πολιτείες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολή της, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ πάνω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τίς ὁμορφιές, ἕνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ὠραιότερος τοῦ κόσμου.

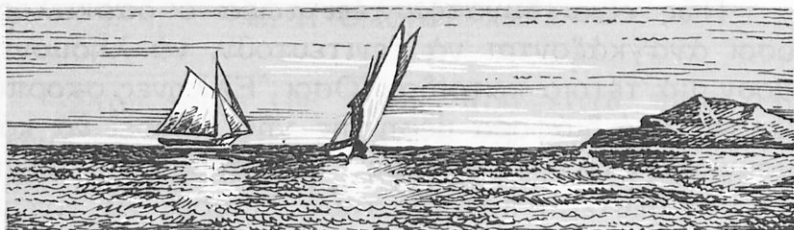
Κι ἐξακολούθησε ὁ δάσκαλος:

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ χώρα, πρέπει, παιδιὰ, νὰ μάθετε τὴν ἱστορία της. Πρέπει νὰ μάθετε τίς θυσίες, τοὺς ἡρωισμοὺς, ποὺ ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοί μας, γιὰ νὰ εἴμαστε σήμερὰ ἐμεῖς ἐλεύθεροι. Κι ἀκόμα πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμὸ της, γιὰ νὰ γεμίση ἡ καρδιά σας ὑπερηφάνεια, ποὺ εἰστε Ἕλληνες.

Πώς είναι δυνατό, λέει τώρα ο δάσκαλος, όσοι αναγκάζονται να ξενιτευτούν, να λησμονήσουν μιὰ τέτοια πατρίδα; "Όσοι Έλληνες σκορπίζονται στα διάφορα μέρη τῆς γῆς μπορεί νὰ κάμουν νέα ζωὴ ἐκεῖ. Μπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δεύτερη πατρίδα τους. Μπορεῖ νὰ γίνωνται ἐκεῖ πλούσιοι κι εὐτυχισμένοι. Μὰ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ σβῆση ἀπὸ τὴν καρδιά καὶ ἀπὸ τὸ νοῦ τους τὴν Ἑλλάδα.

Εἶδατε καὶ τὸ θεῖο τῆς Ἑλενίτσας. Ξενιτεύτηκε στὴ Ἀμερική. Καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ξέχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζήσει ἐδῶ, πὺ ἐμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ πὺ ποτὲ δὲν τὸ λησμόνησε.

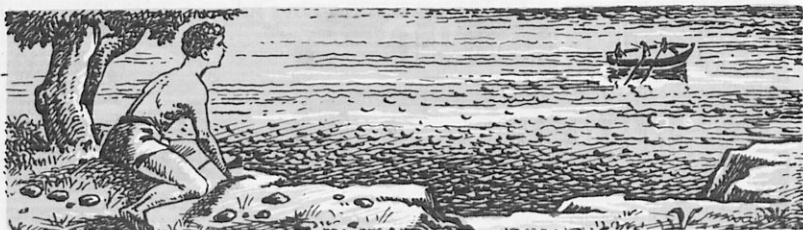

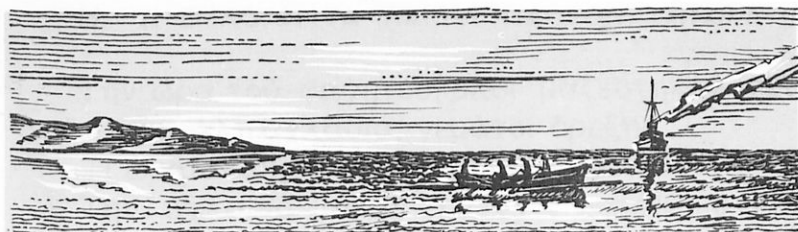

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιὰ,
φύσα, ἄερα, τὸ πανάκι,
παῖμε στὰ βαθιὰ.

Σὰν δελφίνι τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κύμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
πέρα μακριὰ,
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν,
χωρὲς καὶ χωριά.

Φύσα, ἄέρα, τὸ πανάκι,
φύσα το μ' ὄρμή,
κράτα ἴσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατιά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὅλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἄρμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ω Ρ Ο

Φεύγουν πιά τὰ χελιδόνια.
Κρύωσε ὁ καιρός.
Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλώνια·
στὸ χαντάκι μαζευτῆκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιὰ κι ὁ ἀμπελουργός.
Κι ἦρθε εὐλογημένη ἡ ὥρα,
ποὺ θὰ σπείρη στὸ χωράφι
στάρι ὁ γεωργός.

Ὁ καλὸς Θεός, ποὺ βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλῃ, νά 'βγουν τόσα
στάχυα καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγῃ,
θὰ 'ρθῇ ἡ χειμωνιά.
Θὰ 'ρθουν κρύα, θὰ 'ρθουν πάγοι
κι ὅλοι μας θὰ μαζευτοῦμε
στὴ ζεστὴ γωνιά.

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΖΙΤΖΙΚΑ

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ὅλοι μαζεύτηκαν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, γεμάτοι ὄρεξη.

— Τί ὠραῖο ἴσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά!

— Τὴν ἀχλαδιά αὐτὴ τὴν ἔχει φυτέψει ὁ παππούς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦταν μικρός. Εἶναι λοιπὸν γέρική. "Ὁμως, γιὰ δὲς πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ ἔχει ἀκόμη μέσα της! Τὶ γλυκὰ καὶ μυρωδάτα ἀχλάδια κάνει κάθε χρόνο!

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διασκέδαζαν τὰ τζίτζικια μὲ τὴ μουσικὴ τους. Θαρρεῖς καὶ τοὺς εἶχαν προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ δύναμή τους τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ: τζ, τζ, τζ, τζ... Χιλιάδες τζίτζικια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ δέντρα, ἐπάνω στὰ κλαδιά καθισμένα, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζίτζικια νὰ τραγουδοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα; λέει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά τους, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Νομίζει κανεὶς πὼς εἶναι τόσο ἐνθουσιασμένα, ποὺ δὲν ξέρουν πὼς νὰ δείξουν τὴ χαρὰ τους. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμῦθι λέει, πὼς ὁ τζίτζικας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα, γιατί δὲν τὸν ἀφήνει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσει γιὰ τροφή.

Καὶ λέει μάλιστα τὸ παραμῦθι, πὼς ὁ τζίτζικας στὸ τέλος κατάντησε ζητιάνος καὶ γύρευε φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. "Ὁμως ἐγὼ δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμῦθι. "Ἄλλο

καμιά όχιά νά τήν δαγκώση. Κοίταζε τò σκοτωμένο φίδι καί θαύμαζε τὰ τόσα χρώματα καί τὰ στολίδια, πού στόλιζαν τò κορμί του. Όλόκληρο κέντημα με χρυσοπράσινο καί μαύρο γαϊτάνι.

Ό μπαρμπα-Θανάσης τò έσπρωξε με τò πόδι του καί φάνηκε τò κάτω μέρος τής κοιλιᾶς του, τò ἄσπρο.

— Άντε τώρα νά ψάξης γιά πουλάκια, βρωμόφιδο, είπε.

Έπειτα ξανάρχισε ή δουλειά. Μὰ τὰ παιδιὰ δέν μποροῦσαν νά βοηθήσουν ἀπò τò φόβο τους.

Ήρθαν μάλιστα οί μητέρες τους, τρομαγμένες σάν ἄκουσαν γιά τò φίδι, καί θέλησαν νά πάρουν τὰ παιδιὰ ἀπò τὸν τρύγο.

Ό πατέρας τοῦ Κωστάκη είπε, γιά νά τῖς ήσυχάση:

— Τώρα πάει πιά, τò σκότωσαν. Φίδια δέν βγαίνουν ὅλη τήν ὥρα, οὔτε ὑπάρχουν πολλὰ ἐδῶ.

Τή στιγμή ἐκείνη ήρθε καί ὁ ἀγροφύλακας, ὁ κύρ Νικόλας. Ήταν ἕνας ψηλός, λιγνός ἄντρας, με τò ὅπλο του κρεμασμένο στὸν ὦμο καί με τή μεγάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας καί χρόνια πολλά! είπε.

— Καλῶς τὸν κύρ Νικόλα, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στὸν ἴσκιο.

Ό κύρ Νικόλας κάθισε καί ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ πρόσφερε τσιγάρο.

— Μιὰ ὀχιά σκότωσαν τώρα δὰ οί ἐργάτριες, τοῦ είπε.

— Μπά; ἔκαμε ὁ κύρ Νικόλας. Βρὲ τὴν κακομοίρα! Γλύτωσε λοιπὸν ἀπὸ τὸ σκαντζόχοιρο, γιὰ νὰ τὸ βρῇ ἀπὸ τὶς κοπέλες. Ἐδῶ δίπλα, στοῦ κύρ Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ἔπιασαν ἓνα σκαντζόχοιρο ὡς μιὰ ὀκά.

— Πῶς εἶναι ὁ σκαντζόχοιρος, πῶς εἶναι; ρώτησαν τὰ παιδιὰ.

— Δὲν τὸν ξέρετε; "Α! εἶναι χαριτωμένο ζωντανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν δῆτε; ρώτησε ὁ κύρ Νικόλας.

— Ναί, ναί, ἄς πᾶμε, πατέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Πᾶμε, εἶπε ὁ πατέρας.

καὶ νὰ τὸ φτύνη. Ἔτσι γινόταν τότε. Δὲν πρόφτασε λοιπὸν νὰ περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὅλο μου τὸ κορμὶ καὶ σῶθηκα.

Τὰ παιδιὰ κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἑλενίτσας μὲ ἀπορία. Κι ὁ πατέρας ἐξακολούθησε :

— Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ δαγκωθῇ κανεὶς ἀπὸ φίδι ὅταν βρίσκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια. Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃ ὁ καθένας τί πρέπει νὰ κάνῃ σὲ τέτοια περίπτωση.

— Πές μας, πατέρα, είπε ὁ Κωστάκης.

— Πρῶτα-πρῶτα, πρέπει ἀμέσως νὰ δέσωμε τὸ μέρος ποὺ δαγκώθηκε, πιό ψηλὰ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἶναι τὸ δάγκωμα, μὲ σπάγγο, μὲ στριμμένο μαντίλι, μὲ σύρμα ἢ ὅ,τι ἄλλο ἔχομε πρόχειρο.

Τὸ δέσιμο νὰ εἶναι πάρα πολὺ σφιχτό, ὥστε νὰ σταματήσῃ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος καὶ νὰ μὴν μπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ τὸ δηλητήριο πρὸς τὴν καρδιά.

Ἀμέσως ὕστερα κοιτάζομε μήπως ἔμεινε στὸ τραῦμα κανένα σπασμένο δόντι τῆς ὀχιάς, ποὺ πρέπει νὰ τὸ βγάλωμε. Χαράζομε μὲ τὴ μύτη ἑνὸς σουγιᾶ τὸ δέρμα στὸ μέρος, ὅπου εἶναι τὸ τραῦμα, καὶ πιέζομε ὁλόγυρα μὲ τὰ δάχτυλα, γιὰ νὰ τρέξῃ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο δηλητηριασμένο αἷμα.

Ἄν ἔχωμε τὰ μέσα, κολλᾶμε ἐκεῖ πάνω μιὰ βεντούζα, γιὰ νὰ τραβήξῃ πολὺ αἷμα καὶ μαζί μ' αὐτὸ καὶ πολὺ δηλητήριο. Πλύνομε τὴν πληγὴ μὲ ἄφθονο νερό.

Ἐπίσης πολὺ καλὸ εἶναι τὸ καυτηρίασμα τῆς πληγῆς μὲ πολὺ καυτερὸ σίδηρο.

Αὐτὲς οἱ πρῶτες βοήθειες, δηλαδή τὸ σφιχτὸ δέσιμο, τὸ χάραγμα, τὸ πλύσιμο, ἡ καυτηρίαση, πρέπει νὰ γίνουν ἀμέσως καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή.

Μετὰ τίς πρῶτες αὐτὲς βοήθειες, πρέπει νὰ καταφύγωμε στὸ γιατρό.

Πόσο φοβήθηκε ἡ Ἐλενίτσα ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτὴ τῆς ὀχιάς! Κάθε λίγο νόμιζε πὼς θὰ πεταχτῇ

παραμύθι λέει, πώς ὁ τζίτζικας κάθεται στὰ τρυφερά κλαδιὰ τῶν δέντρων καὶ βουτᾷ τὴ σουβλερὴ τοῦ γλώσσα στὴ φλούδα.

Ἀπὸ κεῖ ρουφᾷ τὸ χυμό, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δέντρο, καὶ καθὼς ρουφᾷ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὐχαρίστηση καὶ τὴν νοστιμάδα.

— Πατέρα, λέει ὁ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἕναν νὰ τὸν δῶ.

— Ὅχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη· τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

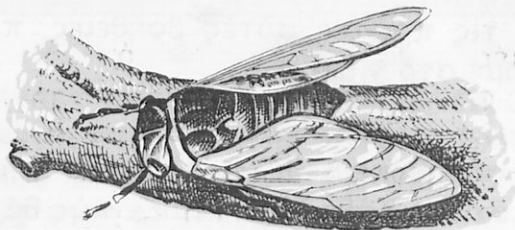
— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, ὅσο νὰ τὸν δῶ, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

Ὁ μπαρμπα-Θανάσης εἶπε:

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἐγὼ ἕναν ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἐκείνης τῆς ἐλίτσας.

Πλησίασε ὁ μπαρμπα-Θανάσης προσεχτικὰ στὸ δεντράκι καὶ ἄπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκεῖνος ὅμως τοῦ ἔφυγε καὶ πέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. Ὅλοι γέλασαν.

Ὑστερα σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἔπιασαν τὴ δουλειὰ καὶ τὰ παιδιὰ ξανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλα ἔβαλε μιὰ δυνατὴ καὶ τρομαγμένη φωνή:

— Ἐνα φίδι, ἔνα φίδι!

Ὅλοι ἔτρεξαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ὁ μπαρμπα-Θανάσης μ' ἓνα χοντρὸ παλούκι χτύπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἐργάτριες τὸ χτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθὼς πλησίασαν τὰ παιδιὰ, εἶδαν τὸ φίδι. Ἦταν πιά σκοτωμένο ἀπὸ τὰ χτυπήματα, μὰ κουνοῦσε ἀκόμα λίγο τὴν ἄκρη τῆς οὐρᾶς του.

— Ὅχι! εἶναι! ἔλεγαν οἱ ἐργάτριες.

— Πῶς δὲν μᾶς δάγκωσε! Καλὰ ποὺ τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς φύλαξε.

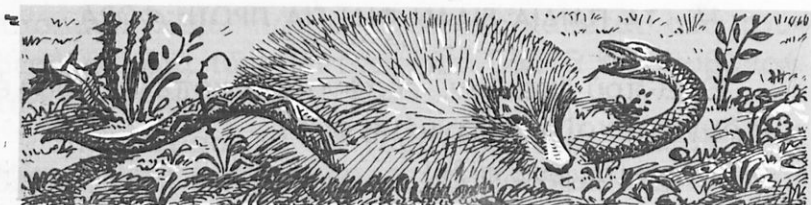
Ἐφτασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, εἶναι φαρμακερό; ρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας της. Ἔχει δόντια σουβλερὰ σὰν βελόνες καὶ ἀπ' αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὅποιον δαγκώσῃ, ἂν δὲν τὸν προφτάσουν, πεθαίνει. Ἐγὼ λίγο νὰ χαθῶ, ὅταν ἦμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει ὀχιά, πατέρα;

— Ναί, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα δεῖ καὶ τὴν πάτησα. Ἀμέσως ἔνιωσα δυνατὸ πόνο στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν ὅλοι γύρω μου καὶ ἓνας γέρος—Θεὸς σχωρέσ' τον, τώρα εἶναι μακαρίτης, ὁ γερο - Δημήτρης—γονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἄρχισε νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Πήγαν λοιπόν στο διπλανό άμπέλι.

Μόλις τούς είδε ό Μήτσος και ή 'Ανθούλα, έτρεξαν γεμάτοι χαρές. Ό πατέρας τους, ό κύρ Γιώργης, σηκώθηκε και τούς δέχτηκε.

— Καλώς τους, καλώς τους! είπε. Χρόνια πολλά!

— Έδω τὰ παιδιά, κύρ Γιώργη, άκουσαν πώς πιάσατε ένα σκαντζόχοιρο. Ήρθαμε λοιπόν νά τόν δούμε, είπε ό πατέρας του Κωστάκη.

Ό κύρ Γιώργης, χωρίς άλλη κουβέντα, ξεκρέμασε από μιὰ συκιά ένα καλάθι και τὸ άνοιξε. Ένα πράγμα στρογγυλό, όλο άγκάθια, ήταν εκεί μέσα. Ό κύρ Γιώργης γύρισε τὸ καλάθι, τὸ άδειασε και εκείνο τὸ πράγμα κύλησε στο χῶμα σαν μπάλα και στάθηκε. Σέ λίγο άρχισε νά κουνιέται, ν' άνοιγισιγά σιγά και νά μακραίνει. Φάνηκαν κάτι ποδαράκια πρώτα και ύστερα ένα μικρό μουσουδάκι σαν του γουρουνιου.

— Ά, τί περίεργο ζῶο! είπε ό Κωστάκης και πήγε νά τὸ δη πιό κοντά.

Ό σκαντζόχοιρος άρχισε νά τρέχη, μὰ ό κύρ Γιώργης τόν έπιασε και τόν γύρισε ανάποδα. Η κοιλιά του δέν είχε άγκάθια και τὰ μαύρα του

ματάκια τὰ γυαλιστερὰ ἦταν τόσο φοβισμένα! Ἄ-μέσως κουλουριάστηκε πάλι κι ἔγινε ἓνα στρογγυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέει ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά. Ὁ σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὀχιά σφιχτὰ μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ ἀμέσως κουλουριάζεται. Ἡ ὀχιά πολεμᾷ νὰ φύγῃ, μὰ δὲν μπορεῖ. Χτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία πάνω στὰ ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκοτώνεται καὶ ψοφᾷ. Τότε ὁ καλὸς σου ὁ σκαντζόχοιρος ξεδιπλώνεται καὶ τὴν τρώει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— Ἄμ τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾷ στὴ φωλιά του, ξέρετε; ρώτησε ὁ κύρ Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ρώτησαν τὰ παιδιά περιέργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες κάτω. Ὑστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐτὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του. Ἔτσι φορτωμένος πηγαίνει τότε στὰ παιδιά του, στὴ φωλιά.

— Ἀφοῦ εἶναι τόσο καλὸ ζῶο καὶ κυνηγᾷ τὶς ὀχίες, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, γιατί δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ πάῃ στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ Γιώργης, τὸν θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύλακα.

Ἀφοῦ εἶπαν αὐτά, ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα πῆραν τὰ παιδιά καὶ τὰ φίλεψαν γλυκά, γινωμένα σύκα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά, μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ μὲ τὸν κύρ Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, γύρισαν πίσω στὸ ἀμπέλι τους.

τὰ σταφύλια οἱ δύο αὐτοὶ ἐργάτες, σὰν νὰ χόρ-
ρευαν ἕναν παράξενο χορό.

Ἀπὸ τὸ σωλήνα τοῦ πατητηριοῦ κάτω-κάτω
ἔτρεχε ὁ κόκκινος μοῦστος σ' ἕνα μεγάλο κάδο. Ὁ
κὺρ Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μὲ
τὸν τενεκὲ καὶ ἔριχνε στὸ βαρέλι, ποὺ ἦταν δίπλα
καθαρό, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. Ἦδειαζε τοὺς
τενεκέδες καὶ τοὺς μετροῦσε: ἕνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα καθόταν ὁ Κωστάκης μ' ἕνα μολύβι καὶ
ἕνα τετράδιο καὶ σημείωνε.

Γιὰ κάθε τενεκὲ τραβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ ἴσια
γραμμὴ. Στὸ τέλος μέτρησε τὶς γραμμὲς καὶ τὶς
βρῆκε σωστὲς διακόσιες.

—Ὁ Κωστάκης θὰ γίνῃ λαμπρὸς νοικοκύρης,
εἶπε ὁ μπαρμπα-Θανάσης, ποὺ τὸν ἔβλεπε.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτιασε μὲ μοῦστο νό-
στιμη μουσταλευριὰ μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ
ψιλὴ κανέλα. Ἐπειτα ἔφτιασαν μαζὶ μὲ τὴ μητέ-
ρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλουρα καὶ σουτζού-
κια γεμισμένα μὲ καρύδια.

Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μοῦστο γιὰ νὰ
φτιάσουν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα
τὸ ψωμί τους.

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι!

Ὅταν οἱ δουλειὲς στὸ κτῆμα εἶχαν τελειώσει
καὶ ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζῃ, οἱ δυὸ οἰκογένειες
γύρισαν στὴν πόλη.

Ἐκεῖ στὴν πόλιν περίμενε τὰ παιδιὰ μιὰ και-
νούργια χαρά, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

‘Ο Κωστάκης πρωί-πρωί ξύπνησε και άκουσε τόν πατέρα του, πού έψαλλε:

«Μεγαλομάρτυς Δημήτριεε...»

“Α, ναι! Άμέσως θυμήθηκε. ‘Ο πατέρας του έχει σήμερα τή γιορτή του. ‘Η μητέρα του θά φορέση τò καινούργιο της φόρεμα και θά στέκεται στή σάλα νά δέχεται τīs έπισκέψεις. ‘Η σάλα θά είναι ώραία στολισμένη με άγιοδημητριάτικα και τριαντάφυλλα και στο έρμάρι θά είναι σωρό γλυκά, κουραμπιέδες, σοκολάτες...

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὀχτῶ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

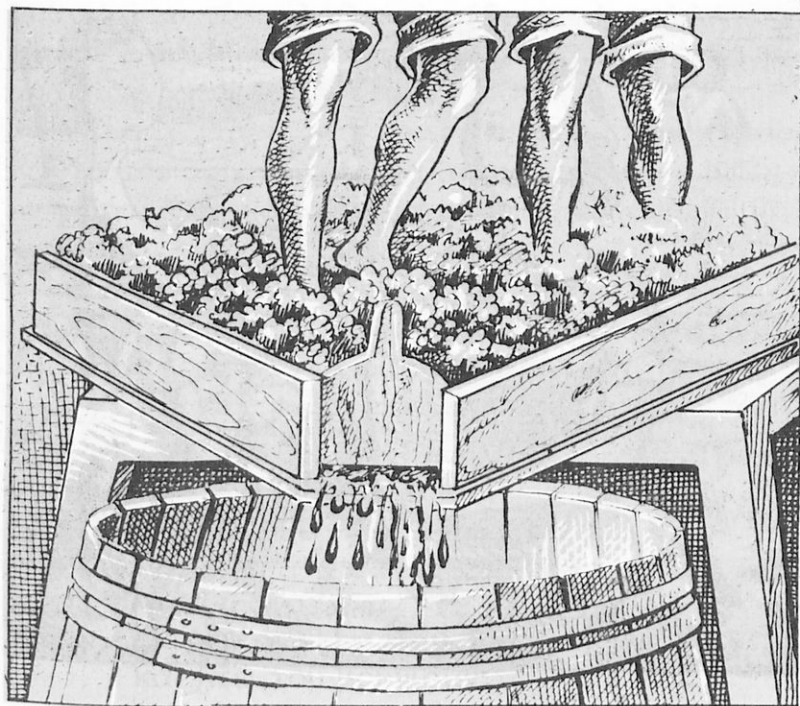
Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνούσαν τὶς οὐρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιτιτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω, πώπω, σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφήκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδώντας στὸν ἀέρα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

« Παιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τὴν ἄλλη μέρα ἄρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, ποὺ ἦταν γεμάτο ὡς ἄπάνω.

Δυὸ γερὰ καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἐπλυναν καθαρὰ-καθαρὰ τὰ πόδια τους καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιά, κύρ Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἶπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἄρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτς, πλάτς, πλάτς! πατοῦσαν καὶ ἔλιωναν

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

“Ολος ο κόσμος βρίσκεται σὲ κίνηση.

Κάρα καὶ αὐτοκίνητα γεμάτα σταφύλια περνούν ὁλοένα. Ἀνάμεσα στὰ κλήματα παλληκάρια καὶ κοπέλες, μὲ τὰ καλάθια στὰ χέρια, τρυγοῦν.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα βρίσκονται ἀκόμα στὸ κτῆμα τους, στὴν ἐξοχή. Ἔχουν τὴν ἄδεια νὰ βοηθήσουν κι αὐτοὶ στὸν τρύγο. Ἀπὸ πολὺ πρῶι μὲ τὸ γλυκοχάραμα, σηκώθηκαν καὶ πῆγαν καὶ αὐτοὶ στὸ ἀμπέλι μὲ τοὺς ἄλλους ἐργάτες.

Κρατοῦν ὁ καθένας τὸ μικρὸ του καλαθάκι καὶ ἓνα μαχαιράκι. Σὲ κάθε κλῆμα σταματοῦν. Ἀφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλή προσοχή τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βάζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

“Αμα γεμίσουν τὸ καλαθάκι τους, πηγαίνουν καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορές τὸ γέμισαν καὶ τὸ ἄδειασαν οὔτε ξέρουν!

Ἐργάζονται μὲ ὄρεξη μεγάλη καὶ τραγουδοῦν μαζί μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ τὶς ἐργάτριες διάφορα τραγούδια. Νὰ ἓνα ἀπ’ αὐτά:

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΙΣΙΟ

“Ἐνα πουλί θαλασσινὸ
κι ἓνα πουλί βουνίσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλώνανε
στοῦ σταυραίτου τὸν τόπο.

Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ
καὶ λέει τοῦ βουνίσιου:

—Μὴ μὲ μαλώνης, βρὲ πουλί,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἐγὼ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.

“Αν κάτσω Μάη καὶ Θεριστὴ
κι ὅλον τὸν Ἀλωνάρη
κι ἂν πάρω κι ἀπ’ τὸν Αὔγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.

Κι ἀφήνω γειὰ στὶς ὁμορφες
καὶ γειὰ στὶς μαυρομάτες
κι ἐγὼ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ἰδικούς μου.

Δ η μ ο τ ι κ ὸ

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ξύπνησες ; εἶπε.

— Ναί, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ροῦχα σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος καὶ ἡ Ἑλενίτσα θὰ πᾶτε στὴν ἐκκλησία.

Ὁ Κωστάκης φόρεσε τὶς ἄσπρες τοῦ κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίνια. Ὑστερα πῆγε μπροστὰ στὸν καθρέφτη, κοιτάχτηκε καὶ εἶπε :

— Τώρα ὁ πατέρας θὰ πῇ, πῶς εἶμαι ἓνα καλὸ παιδί καὶ καθαρό.

Μῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας τοῦ φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο τοῦ κολλαριστὸ πουκάμισο καὶ τὰ καινούργια τοῦ μαῦρα ροῦχα, ἔλεγε στὴν Ἑλενίτσα, ποῦ εἶχε ἔρθει λίγο πρὶν, ντυμένη τὸ καλὸ της φόρεμα :

— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιὰ στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέει ὁ παπὰς καὶ τί ψάλλει ὁ ψάλτης.

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε :

— Ἄ, Κωστάκη, θὰ εἶσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία ;

— Ναί, πατέρα, θὰ εἶμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, πᾶμε !

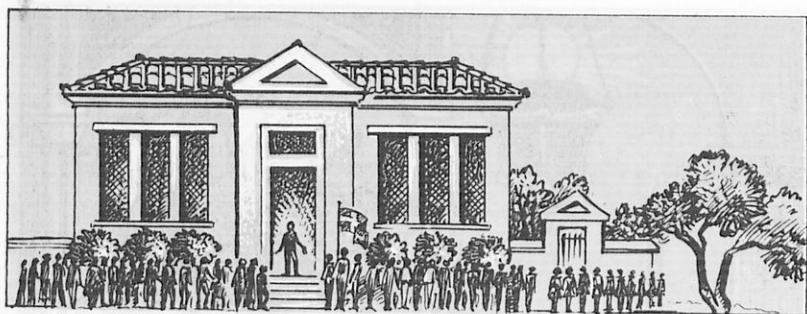
23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐφτασαν στὴν ἐκκλησία. Ἦταν γεμάτη ἀπὸ κόσμο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ' ἀναψε καὶ τὰ ἔβαλε μπροστὰ στὴν εἰκόνα. Τὰ καντήλια ἦταν ἀναμμένα καὶ φεγγοβολοῦσε ὅλη ἡ ἐκκλησία.

Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους, ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα ὅλοι μὲ τὴ σειρά καὶ ὕστερα στάθηκαν στὴ θέση τους.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε. Ὅλοι στέκονταν μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεχτικά.

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἑορτάζει τὴν Ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος πῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχτηκαν ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴ γραμμὴ.

Ὁ Διευθυντὴς κάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴ τῆς Ἑκτῆς καὶ τὸν ὅρισε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του στέκονταν τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ἦταν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος τῆς Πέμπτης, ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας πέρασαν καὶ στάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

Ἡ ἑορτὴ ἄρχισε μὲ μιὰ ωραία προσευχή.

Ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν ωραία ποιήματα καὶ τραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

26. Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρω σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδας ἡ ψυχὴ.

Ὅταν ξάφνου σὲ χαϊδεύη
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κύμα πὺ σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἄφρο.

Κι ὁ Σταυρὸς πὺ λαμπυρίζει
στὴν ψηλὴ σου κορυφῇ,
εἶν' ὁ φάρος πὺ φωτίζει
μιὰν ἐλπίδα μας κρυφῇ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου χτυπῶ,
σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νά 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή!

« Τὰ πρῶτα βήματα »

Ἰωάννης Πολέμης

Σὲ λίγο πλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ψιθύρισε :

— Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα· ποίος σοῦ τὸ ῥαψε;

Μὰ ἡ Ἐλενίτσα δὲν μίλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σωπάσῃ.

“Ὅταν ὁ παπὰς εἶπε τὸ « Δι’ εὐχῶν τῶν ἀγίων... », ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Πᾶμε νὰ πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ὠραία Πύλη στεκόταν ὁ παπὰς καὶ μοίραζε τὸ ἀντίδωρο. Ὁ κόσμος ἔπαιρνε ἀντίδωρο, τοῦ φιλοῦσε τὸ χέρι κι ἔφευγε κάνοντας τὸ σταυρό του.

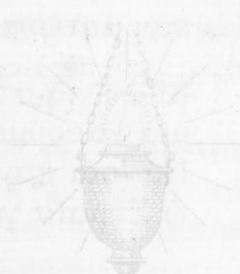
Πῆραν ὅλοι ἀντίδωρο κι ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε στὰ παιδιά :

— Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς γιατί σταθήκατε στὴν ἐκκλησία φρόνιμα.

Καθὼς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ χαιρετοῦσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ ἔλεγαν :

— Χρόνια πολλὰ, κύρ Δημήτρη!

Ὁ Κωστάκης θυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυριακή, ποὺ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο :

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις ἔλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αὐγῆς τερπνά,
τὰ παιδάκια ἢ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾷ.

— Ἔ, παιδιά, καιρός, ξυπνᾶτε, εἶναι Κυριακή,
ἢ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἐκεῖ;

— Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λένε μὲ χαρὰ
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅλα ζωηρά.

Ἢ μητέρα μὲ δροσάτο τὰ ἔπλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια τῶν μὲ κτένι χώρισε ἄργυρό.

Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερά,
κι ἔλαμπαν σὰν ἀγγελούδια κι ἦταν μιὰ χαρὰ

Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι, τὰ παιδιά κι αὐτὴ
τὸ μικρὸ της ἀπ' τὸ χέρι τρυφερὰ κρατεῖ.

Φρόνιμα στὴν ἐκκλησίᾳ στέκουν τὰ παιδιά
καὶ τὴ λειτουργία ἀκοῦνε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά.

Φῶς καὶ μέσσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζί
στὸ σπιτάκι ἢ συνοδεία ἔρχεται πεζή.

Σ' ὅλη χύθηκε τὴ στράτα μόσκος θαυμαστός
καὶ ἄορατος μαζί τους ἔρχεται ὁ Χριστός.

“Όταν βγήκαν τὰ Ἅγια, ὅλοι γονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

« Τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων » εἶπε ὁ παπᾶς.

“Όλοι ἔκαναν τὸ σταυρό τους μὲ συγκίνηση. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια ποὺ σκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια, πολεμώντας γιὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴ δόξαν τῆς πατρίδας, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο του ὁ δάσκαλος.

“Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα κοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ θαύμαζαν τὰ ὠραῖα χρυσὰ φορέματα, ποὺ φοροῦσαν οἱ Ἅγιοι. “Ο Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας, εὐλογοῦσε μὲ τὸ χεράκι του καὶ χαμογελοῦσε.

“Ο Κωστάκης προσευχήθηκε :

« Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἄνθρωπος ».

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της καὶ εἶπε :

« Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά ».

“Υστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

“Η Ἐλενίτσα κοίταξε. Ἐνα μεγάλο μάτι ἦταν ἐκεῖ ψηλά, πάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, καὶ τοὺς κοίταξε.

“Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρό σας.

“Ο Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ εἶπε πάλι μέσα του :

« Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ, δώσε στὸν πατέρα μου, ποὺ ἔχει σήμερα τὴ γιορτὴ του, πολλὴ χαρὰ καὶ εὐτυχία ».

Ἡ Ἑλενίτσα κοίταξε τοὺς ἁγίους καὶ εἶπε σιγὰ στὸν Κωστάκη :

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἅγιοι φοροῦν χρυσὸ στεφάνι ;

— Ὁ πατέρας ἔχει πεῖ πὼς οἱ ἅγιοι ἔχουν ἅγιο φῶς, ποὺ εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸ στεφάνι γύρω στὸ κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι :

— Μὴ μιλάτε. Ἀκοῦστε τί λέει ὁ παπὰς.

Ἡ Ἑλενίτσα πρόσεχε πολὺ, μὰ δὲν καταλάβαινε τί ἔλεγε ὁ παπὰς καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της :

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεχτική, ὥσπου νὰ σχολάσῃ ἡ ἐκκλησία.

Καθὼς κοίταξε τὸ χρυσὸ καντήλι, ποὺ κρεμόταν ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὡραία Πύλη, τῆς ἦρθε στὸ νοῦ τὸ ποίημα, ποὺ τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της :

Χρυσὸ καντήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.
Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλὸ
κι ὅλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτό,
μιὰ ἀκτίνα του ἂν τὰ φτάσῃ.

Ἐνα καντήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιὰ φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλὸ,
ποὺ ὁ Θεὸς ὀρίζει.

27. ΜΙΑ ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω ὁμιλία :

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,
Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσω-
με τὸ ἱερὸ σύμβολο τοῦ Ἑθνους μας, τὴν ἔνδοξη
Γ α λ α ν ό λ ε υ κ η.

Κάθε Ἑθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γ α λ α ν ό λ ε υ κ η, τὴν
ὕφανε ἡ Δόξα, τὴν κέντησε ἡ Ἐλευθερία καὶ
ὕπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα
τῆς γῆς τὴν ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἥρωισμό τῆς
φυλῆς μας.

Αὐτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιάς δυνά-
μωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὐτὴ διάβηκε τιμη-
μένα καὶ ὕπερήφανη τὴν Ἑπείρο, τὴ Μακεδονία, τὴ
Θράκη, αὐτὴ κυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά.
Αὐτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές
τῆς τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἥρωικὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπ' τὴ γαλανόλευκη Σημαία
καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ ἑλλη-
νικὸς στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὁμορφὴ
Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸ τὸ στρατηλάτη Βασι-
λέα Κωνσταντῖνο.

Περιμένει νὰ στηθῇ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Βό-
ρειο Ἑπείρο, ποὺ εἶναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

Ἡ Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ
λευκὸ τῆς χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι- τῶν βουνῶν

μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸ καὶ τὰ γαλά-
ζια πέλαγα τῆς πατρίδας μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν
ὀρθόδοξη χριστιανικὴ θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ Ἕθνος !

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς !

Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας !

Ὅλοι ἐφώναξαν δυνατὰ « Ζήτωωωω ! » καὶ
ἐκλείσε ἡ ἐορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα κι αὐτὰ στὴ σάλα, ὅπου θὰ περίμεναν ἐπισκέψεις.

Ἦρθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

Ἐλεγαν « χρόνια πολλά ».

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς πρόσφερε κουραμπιέ καὶ ποτό. Ἦταν πάρα πολὺ εὐχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε κι αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστὸς μὲ ὅλους.

Ἦρθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς Ἐλενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς τους.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιά :

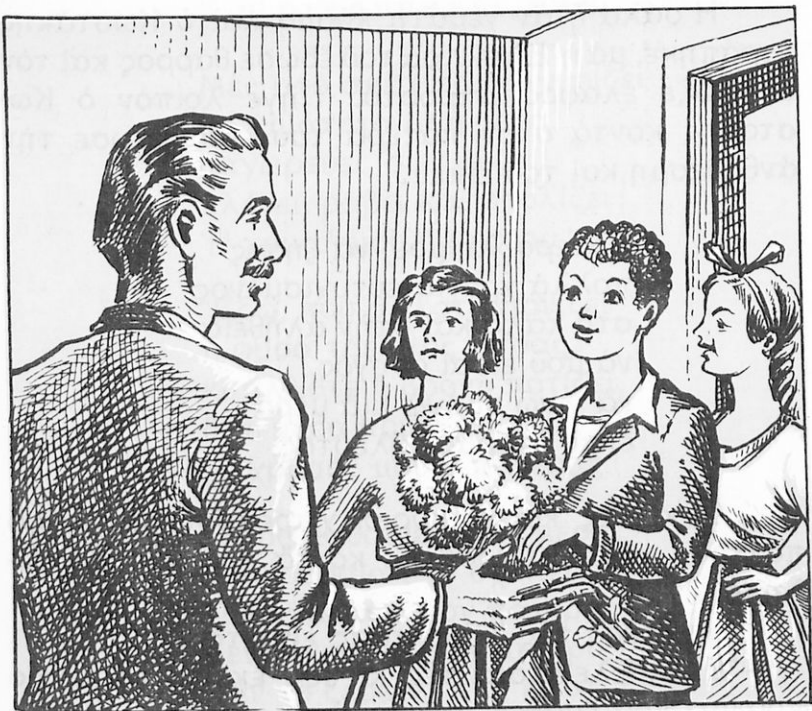
— Ἐμπρός, Ἐλενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πᾶτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

Πέρασαν λοιπὸν ὅλα τὰ παιδιά μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἓναν κουραμπιέ. Πῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἓναν καὶ κάθισαν ὅλοι στὶς καρέκλες τους, γύρω στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήση ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα, νὰ ζήση ὁ θεῖός σου. Καὶ τὰ ἐξαδερφάκια ἀποκρίθηκαν :

— Εὐχαριστοῦμε πολὺ. Νὰ χαίρεστε τοὺς γονεῖς σας.

Ἄφ'οὗ ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ τους, λέει ὁ Κωστάκης :

— Κόβομε ἄνθη νὰ κάμωμε μιὰ ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πᾶμε στὸν πατέρα μου ;

— Ναί, ναί, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἔκοψαν λοιπὸν ὠραῖα ἄσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτιασαν μιὰ ὠραῖα ἀνθοδέσμη.

Καθὼς μῆκαν στὴ σάλα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη χαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε :

— Ἔλα, Κωστάκη, πές μας ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

Ἡ σάλα ἦταν γεμάτη κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ντράπηκε, μὰ ἡ Ἑλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν ἔσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Πῆγε λοιπὸν ὁ Κωστάκης κοντὰ στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εὐτυχισμένος·
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἶσαι ὁδηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγὼ μιά μέρα
ἕνας ἄντρας ζηλευτός.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι χειροκρότησαν καὶ ὁ πατέρας του τὸν τράβηξε κοντὰ του καὶ τὸν φίλησε.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας εἶπε τότε:

—Ἐλα, Ἑλενίτσα, πές κι ἐσὺ ἐκεῖνο τὸ ὠραῖο ποίημα, πὺ ἐμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα.

Ἡ Ἑλενίτσα μὲ ὠραία φωνὴ εἶπε τὸ παρακάτω ποίημα:

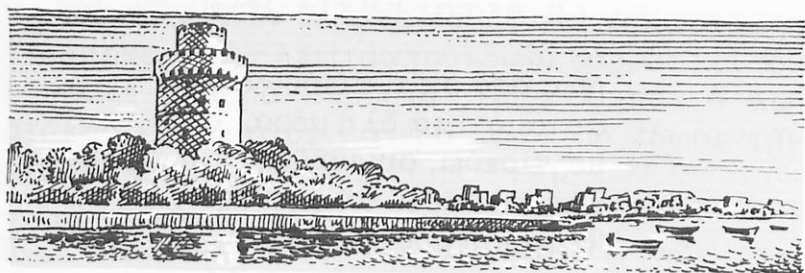

Μές στὸ σπίτι ποιός γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει;
— Ἡ χρυσή μου ἢ μητέρα!

Ἐξω, πὺ ἀλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾷ τρελλὸς ἀέρας,
κι ἀλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιός γυρίζει;
— Ὁ χρυσός μου ὁ πατέρας!

Ποιός μαθαίνει κάθε μέρα
τόσα ὠραῖα στὸ σχολειό;
Ποιός ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴν μητέρα;
— Δὲν τὸ ξέρετε; εἴμ' ἐγώ!

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

(28η Ὀκτωβρίου)

Προχθές ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ στρατό. Ἦταν ἡ ἐορτὴ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου καὶ εἶπε πὼς μιὰ τέτοια μέρα, στὰ 1912, ὁ στρατὸς μας ἐλευθέρωσε τὴ Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι ἄλλη ἐορτὴ. Ἡ μεγάλη Ἐθνικὴ Ἑορτὴ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

Σημαίες στολίζουν ὅλα τὰ σπίτια καὶ μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν ἐξώστη τοῦ κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωὶ σημαίνουν χαρμόσυνα. Ἔτσι σήμαιναν καὶ μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμον γιὰ τὸν κίνδυνον, πὺ ἀπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὁμορφὴ πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδας μᾶς εἶχαν κηρύξει τότε ξαφνικὰ τὸν πόλεμον.

28 Ὀκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἄσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἶδηση σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ στὰ χωριὰ καὶ καλοῦσαν ὅλους τοὺς Ἕλληνες στὰ ὅπλα. Κινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καὶ ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

“Όλοι οί Έλληνες έτρεξαν πρόθυμα στή φωνή τής πατρίδας. Άφησαν τά σπίτια τους, τούς γονείς, τήν οικόγένειά τους, τή δουλειά τους. Έτρεξαν άπ’ όλα τά μέρη ένθουσιασμένοι, όλοι άγαπημένοι, μέ πίστη στο Θεό για τή νίκη. Γιατί ό πόλε-

μος, πού μās είχαν κηρύξει οί έχθροί, ήταν άδικος.

Μέ τήν τίμια στολή τοῦ στρατιώτη, νέοι καί ήλικιωμένοι, όρμησαν στή φωτιά. Μέ τὸ τραγούδι στά χείλη σκαρφάλωσαν στ’ άπόκρημα καί χιονισμένα βουνά τής Άλβανίας. Καί μέ τή βοήθεια τής Παναγίας νίκησαν νίκη μεγάλη καί ένδοξη.

Τὸ όνομα τής Ελλάδας γέμισε λάμψη.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη νίκη γιορτάζουν σήμερα καὶ
στὸ χωριό.

Ἀπὸ μέρες τὰ παιδιὰ ἔχουν στολίσει τὸ σχολεῖο
μὲ μικρὲς χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες
γαλανόλευκες ἐπιγραφές.

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει
στὸ Ἡρώο τοῦ χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη κι ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ
Ἡρώο εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω
στὴ στήλη αὐτὴ εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν
ἡρώων τοῦ χωριοῦ, ποὺ ἔπεςαν γιὰ τὴν πατρίδα.
Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγύρω μὲ κάγκελα καὶ
ἔχουν φυτέψει τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου λογιῶν-
λογιῶν ἄνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπηροι μὲ τὰ μετάλλια
στὸ στῆθος, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος μὲ τὸ κοι-
νοτικό συμβούλιο, ὁ παπάς, ὁ διευθυντὴς τοῦ scho-
λείου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ χωριοῦ. Ἐπειτα εἶναι
τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ παράταξη. Ὁ ἀέρας γε-
μίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

30. ΕΜΠΡΟΣ

Ἐμπρός ! Ὀλόρθοι, ἀτρόμαχοι.

Μαυρίλα, ἀστροπελέκι.

Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε,

καὶ νά ἡ βροντή, τουφέκι.

Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταῦγετο

καὶ στὰ Βαλκάνια ὡς πέρα

μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα

κι ἓνας ὁ νοῦς : Ἐμπρός !

Ἐμπρός, ἀδέρφια, ἀτράνταχοι,

κι ἄς πέφτη ἀστροπελέκι.

Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε,

βρόντησε τὸ τουφέκι.

Κρήτη, ὁ Μοριάς, ἡ Ρούμελη,

ἐμπρός. Ἡ Ἑλλάδα λάμπει,

ἀχολογᾶν οἱ κάμποι,

καῖνε οἱ καρδιές. Ἐμπρός !

Κ. Παλαμᾶς

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ

(Πατριωτικός διάλογος)

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Η ΕΛΛΑΔΑ — Ο ΤΣΟΛΙΑΣ — Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ — Ο ΝΑΥΤΗΣ
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ — Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ — Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ — ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Ε Λ Λ Α Δ Α

28η 'Οκτωβρίου 1940. 'Ημέρα νίκης καὶ δόξας. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ δώσαμε στὴν καταφοβισμένη ἀνθρωπότητα τὴν ιδέα ὅτι οἱ ἐχθροὶ δὲν ἦταν ἀνίκητοι. Δώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς σκλαβωμένους. Σώσαμε τὸν πολιτισμό. Χαρίσαμε στοὺς ἐλεύθερους λαοὺς τὴ νίκη. Θέλω σήμερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρωτεργάτες τῆς νίκης. "Ελα, ἀθάνατε τσολιά !

Τ Σ Ο Λ Ι Α Σ

(Χαιρετᾷ καὶ στέκεται κοντὰ στὴν 'Ελλάδα)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ πατρίδα
στὰ ὅπλα ἐκείνη τὴ φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἶχα στὰ πόδια μου φτερὰ
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
βροντοφωνάζοντας « ἄερα ! »
ἔστειλα τοὺς ἐχθροὺς μας
στον κακὸ τους καὶ πιὸ πέρα.

Ε Λ Λ Α Δ Α

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σοῦ
ἀξίζουν. "Ελα, ἀθάνατε φαντάρε !

Φ Α Ν Τ Α Ρ Ο Σ

(Χαιρετᾷ)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στά ὄπλα ἐκεῖνο τὸν καιρό,
βρέθηκα μεμιᾶς στὴ μάχη
μ' ἓναν ὕπουλο ἐχθρό.

Μὲ τὴν πίστη στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἐλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν πατρίδα
ὁ ἀθάνατος φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἑπειρὸ μας,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδας μας σημαία.

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε σου καὶ σύ, λεβέντη. Δόξες, δάφνες σου
ἀξίζουν. Ἔλα, ἀθάνατο ναυτάκι!

ΝΑΥΤΗΣ

Σὰν μᾶς πνίξανε τὴν «Ἑλλη» μας, στὴν Τῆνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἐκεῖνο,
ὀρκίστηκα πὼς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θὰ ἔκανα ἐγὼ στὸ ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμίνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρη
ζωντάνεψα ξανὰ τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι ἔτσι ὁ ἐχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολὺ,
ἔκανα θρύλο ἐγὼ στά πέλαγα τὸν «Παπανικολή».

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε, ναυτάκι τιμημένο. Ἔλα κι ἐσύ, καλέ μου
ἀεροπόρε!

ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ

Ἦμουν κι ἐγὼ παρών, ὅπως καὶ πάντα,

μές στο μεγάλο πανηγύρι του Σαράντα.
Τὸν ἐχθρό, πὺ ἐφευγε, ἀπὸ ψηλὰ κοιτοῦσα
καὶ μὲ τὶς βόμβες μου τὸν γλυκοχαιρετοῦσα.
Δὲν σταματοῦσα· καὶ μὲ ἥλιο καὶ μὲ τ' ἄστρα
γκρέμιζα τοῦ ἐχθροῦ τ' ἀτσάλινα τὰ κάστρα.
Τ' ἀεροπλάνο μου πάντοτε πρῶτο πετοῦσε
καὶ πάντα ἀνίκητο, γιατί ἡ πατρίδα τὸ ζητοῦσε.

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε σου, σταυραετέ μου δοξασμένε. "Ελα κι ἐσύ, μικρή μου νοσοκόμα!

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζί μὲ τὸν τσολιά καὶ τὸν φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοῦ πολέμου τῇ φωτιά.
Ποτέ μου δὲν λογάριασα τὸ χάρο
γιά τὴν πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα τῇ γλυκιά.
Πόσες φορές στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι
σὰν μάνα κι ἀδερφή πονετικιά,
πόσες νυχτιές δὲν ἐκλίσαι οὔτε μάτι
σὲ κάποιο χειρουργεῖο ἢ φτωχιά.

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε σου, νοσοκόμα, τιμημένη. "Ελα κι ἐσύ, καλή μου Ἑλληνίδα!

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι ἐγὼ στοῦ πανηγύρι τοῦ Σαράντα
ἐδούλεψα, δὲν ἔμεινα στὴν μπάντα,
κουβάλαγα στὴν πλάτη ταχτικά
ἐκεῖ στὴν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τῇ Φανέλλα.
Πῆρα τουφέκι πλάι στοῦ τσολιᾶ τῇ φουστανέλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζήσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε, καλή μου Ἑλληνίδα! Ἔλα, καλό μου σω-
φεράκι.

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σὰν ἔπιασα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴ γλυκιά μας μάνα,
φόρτωνα ὅσο μποροῦσε νὰ σηκώνη
μὲ πυρομαχικὰ καὶ κουραμένα.
Κι ὅταν τὸ αὐτοκίνητο γιὰ λίγο παρατοῦσα,
ἐκεῖ στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τῇ γραμμῇ,
ἄρπαζα τάνκς καὶ τὸν ἐχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ σπίτι, γιὰ τιμῇ.

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε καὶ σύ, καλό μου σωφεράκι. Εὖγε σὲ ὅ-
λους σας. Εὖγε καὶ στὸν ἔνδοξο Ἑλληνικὸ λαό,
ποῦ μὲ τὴν ὀλόψυχη συνδρομὴ του κερδήσαμε τὴ
νίκη καὶ δείξαμε στὸν κόσμο ὅτι

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμιὰ κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγούδι χαιρετοῦν ὅλοι στρατιωτικὰ καὶ φεύγουν)

32. ΠΩΣ ΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

Ἀθήνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα,
οἱ μεγάλοι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνε.

Ἡ Ἀθήνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.

Παλαμᾶς

Μιὰ μέρα, ποὺ ἔτυχε νὰ μιλοῦν στὸ μάθημα γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἀθήνα, ὁ δάσκαλος ἐξήγησε στὰ παιδιὰ πῶς πῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας.

— Καμιὰ πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ἱστορία καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς Ἀθήνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε ποὺ ἡ Ἀθήνα ἦταν ἀκόμη ἓνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα ποὺ ἔχει σήμερα. Λεγόταν Κεκροπία, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου τῆς βασιλιᾶ Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀποφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλη μιὰ μέρα μεγάλη καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἐξαιρετικὴ ὁμορφιά, μὲ σπάνια ἱστορία, μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν πῆραν στὴν προστασία τους.

Ὅλοι οἱ θεοί, χωρὶς ἐξαίρεση, ἤθελαν νὰ προστάξουν τὸν ὁμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ' ὅλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

Ὁ Ζεὺς τότε, ὁ βασιλιάς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὄρισε ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεοὺς, ποὺ θὰ χάριση στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του
στὴν πόλῃ καὶ θὰ τὴν πάρῃ ὑπὸ τὴν προστασία του.

Ὁ διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν
Ἀκρόπολῃ, μπροστὰ στὸ βασιλιά Κέκροπα καὶ σ' ὅ-
λους τοὺς θεοὺς, ποὺ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβη-
καν ἀπ' τὸν Ὀλυμπο.

Πρῶτος ὁ Ποσειδῶν χτύπησε τὴν τρίαινά του
καὶ ἀμέσως βγῆκε νερό. Δὲν ἄρεσε ὅμως τὸ δῶρο
αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους.

Ξαναχτύπησε ὁ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο
μὲ τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως πετάχτηκε ἓνα ὥ-
ραῖο ἄλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους.
Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς
Ἀθηναίους.

Ἐπειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη
τοῦ Δία, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, χτύπησε μὲ τὸ κοντάρι της
τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκρόπο-
λης. Ἀμέσως φύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δέντρο ποὺ θὰ
χάριζε τροφή καὶ ὑγεία στὴν πόλῃ καὶ θὰ ἔφερνε
τὴν εἰρήνῃ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀ-
θηναίους καὶ θεωρήθηκε χρησιμότερο ἀπὸ τὸ
δῶρο τοῦ Ποσειδῶνα.

Ἔτσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχτηκε
νικήτρια καὶ πῆρε στὴν προστασία της τὴν πόλῃ.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δεῖγμα τῆς
ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προό-
δευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλῃ τοῦ κόσμου
στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν
ἱστορία, στὴ δόξα!

Τὴν ἄλλη μέρα τὰ παιδιὰ ἀναπαράστησαν στὴν τάξη τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἡ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιὰ τοὺς ἄλλους θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ βασιλιά Κέκροπα. Ἦταν ἀλήθεια μιὰ ὑπέροχη σκηνή, πὺ τὴν εἶχαν κάμει μόνα τοὺς τὰ παιδιὰ.

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ξύπνησαν πολὺ πρωί.

Τοὺς φάνηκε σὰν νὰ χτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σὰν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἄνθρωποι.

Μὰ καθὼς ξύπνησαν, ἄκουσαν τὶς δυνατές βροντὲς καὶ τὴ βροχή, ποὺ χτυποῦσε τὰ τζάμια, σὰν νὰ τοὺς φώναζε!

— Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε νὰ δῆτε!

Ὁ Κωστάκης σηκώθηκε πρῶτος. Ἔτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. Ἄ, τί γινόταν ἔξω! Ἀπὸ τὴ μεγάλη βροχὴ ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. Ὁ οὐρανὸς ἦταν σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. Ἀστραφτε πότε-πότε καὶ βροντοῦσε. Ὁ κύρ Γιάννης, ὁ πατέρας τοῦ Μήτσου, πῆγαινε στὴ δούλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὀμπρέλα, ποὺ ἔσταζε γύρω-γύρω νερά. Τὰ παπούτσια του ἦταν ὅλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούστηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψη ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἔπειτα τραβήχτηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἄρ-
χισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξη πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

— Θὰ ποτίση τὰ δέντρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ
χωράφια καὶ τ' ἀμπέλια. Θὰ καθάριση τὸν ἀέρα
καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴ σκόνῃ καὶ τοὺς καπνοὺς.
Θὰ γεμίση καὶ τὰ πηγάδια καθαρὸ νερό.

Νά, ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἑλε-
νίτσας :

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα !

— Καλημέρα, Ἑλενίτσα, καλημέρα ξαδερφού-
λα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρός ;

Ἡ Ἑλενίτσα, γιὰ ἀπάντησιν τραγούδησε :

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μ' ἓνα γνωστὸ
ποίημα :

Η ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλὴ, ψιλὴ βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
Ἡ κάθε μιά τῆς στάλα
κι ἓνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μὲς τοῦ ζευγαῖ το σπίτι
λαμποκοπᾷ τὸ τζάκι.
Μὲ τὴ γιαγιά, ποὺ γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἐγγονάκι.

Χαμογελᾷ ὁ πατέρας
καὶ τὴ φωτιὰ σκαλίζει.
Καὶ δὸς τοῦ πιά ἡ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σὰν νὰ τοῦ λέη, χτυπώντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πὼς πλούσια θὰ θερίση
ὅσα καλὰ ἔχει σπείρει.

Στέλιος Σπεράντσας

— Εἶσαι ἕτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἐσύ;

— Νά, τὴν ὀμπρέλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώση
ἡ μητέρα μου.

— Κι ἐμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἡ μητέρα τοῦ τὸν βοήθησε νὰ περάσῃ τὴ σά-
κα τοῦ στοὺς ὤμους καὶ τὸν ἔβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἄνοιξε τὴν ὀμπρέλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
κράτησε στὸ δεξί του χέρι.

Ἦρθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλα
της καὶ τὰ δυὸ ξαδερφάκια, περπατώντας προσε-
χτικὰ ὅσομποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου, πήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο.

Τὸν Ὀκτώβριο, μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς ὀργώνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στοὺς κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

Ἔχει ἐτοιμάσει διαλεχτὸ σπόρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, ποὺ θὰ σπείρῃ τὸ φθινόπωρο. Ἔβαλε τὸ σπόρο μέσα σὲ φάρμακα γιὰ νὰ καθαριστῇ ἀπὸ τὶς ἀσθένειες.

Στὶς μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδή μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ὀνία, ποὺ κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδας μας.

Κάθε πρωὶ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμῃ τὴν προσευχή του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του ὀργώνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

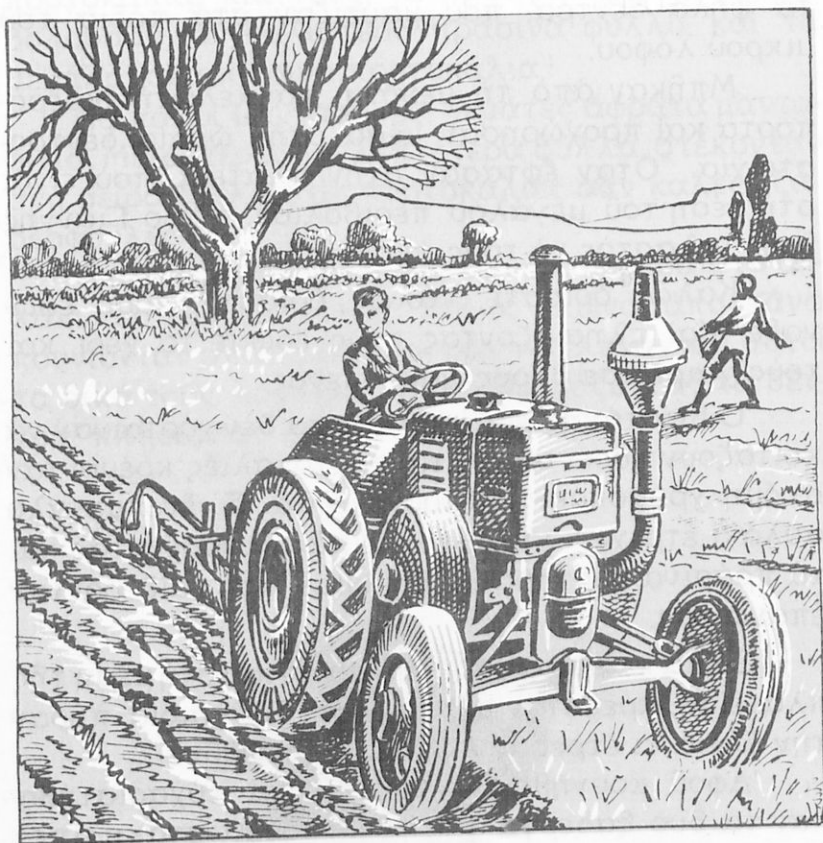
Τὸ εὐλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, ποὺ ὁ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτική του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρῆθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ βροῦν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπόρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καί, ἀφοῦ ταχτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλεῖα του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουραστῇ.

Τὰ παιδιὰ του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ἡμέρας καὶ ἡ γυναίκα του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἐργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ ὅλοι μαζί, πρὶν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρίσουν

πάλι τὴν προσευχή τους καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ Θεὸ νὰ εὐλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπόρο μὲ τὶς χρυσές ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ νὰ τὸν δροσίση μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς τοὺς πῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δέντρα, ποὺ μαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Μπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελωτὴ σιδερό-πορτα καὶ προχώρησαν μέσα στὴν ωραία δεντροστοιχία. Ὅταν ἔφτασαν στὴν πλατεία, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ Γιάννης ἦρθε γελαστός νὰ τοὺς ὑποδεχτῇ.

— Καλῶς ὀρίσατε, καλῶς ὀρίσατε, τοὺς ἐφώ-
ναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ
τοὺς χαιρέτισε ὅλους χαρούμενος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν χόρταιναν νὰ κοιτάζουν γύρω τους. Στὶς πορτοκαλιές κρέμονταν ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλια. Σ' ἓνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ χαϊδεύονταν ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦταν στὴ μέση τῆς πλατείας, κρεμόταν μιὰ κούνια. Τὰ παιδιὰ πῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἀφοῦ κουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὐχαριστήθη-
καν τὰ δυὸ ξαδερφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Ἐλᾶτε, ἄς πᾶμε νὰ περπατήσωμε στὸ περι-
βόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ὅριστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ Γιάννης.

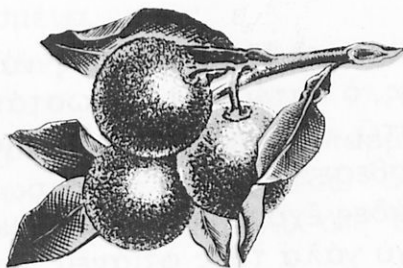
Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνῃ καὶ νὰ τοὺς μιλῇ
γιὰ τὰ δέντρα του.

— Οί πορτοκαλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλια τοῦ κόσμου. Νοστιμότατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμάτα χυμό.

Ἔκοψε ἕναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς μοσχολοῦσαν τὰ γυαλιστερά πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλια!

Νὰ καὶ οἱ μανταρινιές, γεμάτες ἀφράτα μανταρινία. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, στέκονταν στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλιές σὰν καλὲς ἐξαδερφοῦλες.

Στὶς ρίζες τοὺς ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι τοῦ κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω κουνιόνταν ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά τους λογάκια. Ἔτσι, θαυμάζοντας τὰ δέντρα, πλησίασαν στὸ στάβλο.

Ὁ στάβλος ἦταν ἓνα μεγάλο ὑπόστεγο, κλεισμένο ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ἦταν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἄσβεστη.

Ὅλος ὁ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἦταν λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερὰ στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ κεῖ στὸν ὑπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα χτιστὰ παχινιά. Τὰ ζῶα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἶναι τὰ ζῶα, κύρ Γιάννη; ρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἶπε ὁ κύρ Γιάννης. Τό βράδυ-βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἔχω ἓνα βόδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἓνα μεγάλο βουστάσιο. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ χτίσω καὶ ἄλλον ἓνα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εὐχόμαστε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνη, εἶπε ὁ κύρ Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εὐχαριστῶ, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ Γιάννης.

Καὶ πρόσθεσε:

— Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα τους φτιάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

Ἀφοῦ εἶπαν αὐτά, γύρισαν πάλι ὅλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποὺ ἦταν ἡ μεγάλη καρυδιὰ καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιὰ θέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας εἶπε :

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. Ἀνεβῆτε καὶ οἱ δυὸ καὶ πιαστήτε καλά. Ἔτσι, κρατᾶτε σφιχτὰ τὰ σχοινιά. Ἐμπρός, τὸ νοῦ σας !

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιὲς καὶ ὕστερα δυνατότερες.

— Τί ωραία ποὺ εἶναι ! φώναζαν τὰ παιδιὰ.

— Ἔλα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιὰ, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατὴ, φώναξε ἡ Ἑλενίτσα.

— Κρατηθῆτε καλά, φώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας.

— ὦπ, ὦπ ! Ὡς τὰ κλαδιὰ ψηλά. ὦπ ! σὰν πουλιὰ πετᾶμε. ὦπ ! στὰ σύννεφα, φώναζαν τὰ παιδιὰ ἐνθουσιασμένα.

Ὁ κύρ Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς κοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα Γιάννη, φώναξε ὁ Κωστάκης. Ὅλα ἐδῶ στὸ περιβόλι σου εἶναι ωραία, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— Ἐλᾶτε τώρα, ἐλᾶτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας. Εἶναι πιά ἀργὰ καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. Ὁ ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλέψη.

Κατέβηκαν λοιπόν τὰ παιδιά καὶ ὅλοι ἐτοιμάστηκαν νὰ φύγουν.

Ὁ κύρ Γιάννης τοὺς ἔδωσε μερικά πορτοκάλια νὰ πάρουν μαζί τους. Τὸν εὐχαρίστησαν ὅλοι γιὰ τὶς ὥραϊες ὥρες ποὺ πέρασαν στὸ περιβόλι του, καὶ ὁ κύρ Γιάννης τοὺς παρακάλεσε νὰ ἔρχονται συχνά.

Ἔδωσαν λοιπόν τὸ χέρι, ἀποχαιρέτισαν καὶ ξεκίνησαν νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι.

Ὅλοι ἦταν χαρούμενοι καὶ τὰ παιδιά σ' ὅλο τὸ δρόμο τραγουδοῦσαν.

Πόσα εἶχαν νὰ ποῦν τὸ βράδυ στὴ γιαιγιά καὶ στὸν παππού !

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

Ἡ καμπάνα χτυπᾷ ἔσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στὴ στάνη. Κουρασμένοι, μὰ κι εὐχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ βροῦν τὸ δείπνο, τὴν ξεκούραση.

Ὁ κύρ Δημήτρης τριγυρνᾷ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμιά πέτρα κι εἶναι σὰν νὰ λυπᾶται ν' ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωί, μὲ τὸ πρῶτο κελᾶδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζὶ μὲ τὸν ἀδερφό του ὀργώνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τὶς Κυριακές, ὅταν εἶναι καλὸς καιρὸς, μετὰ τὴ

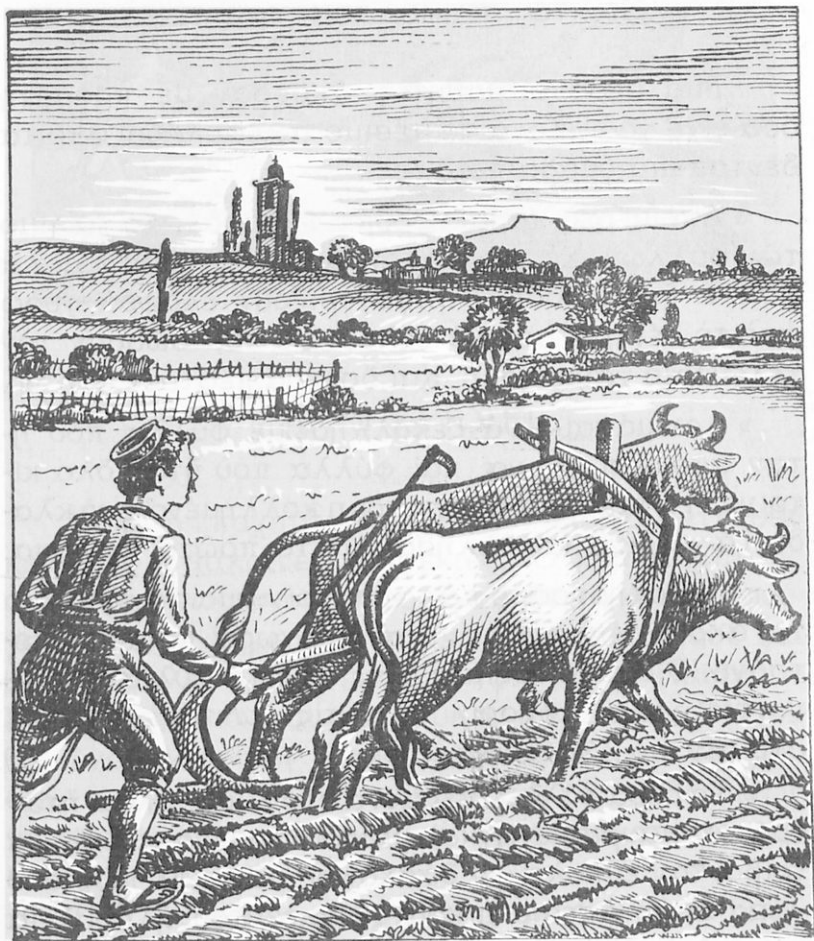
λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμιά φορά καὶ πηγαίνουν μαζί στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπη τὴ γῆ, ποὺ ὀργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνη καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρά. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

— Νὰ δουλεύης καὶ σὺ στὸ σχολεῖο σου μὲ ὄρεξη, τοῦ λέει. Ὅταν τελειώσης τὸ Δημοτικό, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικά βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι ποὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειά μας. Κι ὅταν ἡ δουλειά μας καλυτερεύη, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας καὶ τὸ χωριό μας καὶ ἡ πατρίδα μας.

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾷς καὶ τῶν περιστεριῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι
ξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ.
Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ
ὅλην τὴν ἱστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγάδες τὴν αὐγὴ τὰ βόδια τοὺς κεντροῦν
καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν.
Μὲ τίς φωνές σου σταματᾷ ἡ κόρη τ' ἄργαλειό
καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖο.

Ὁ δουλευτὴς τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατᾶ
καὶ τὸ σταυρό του κάνοντας ἀπάνω του κοιτᾶ.
Ἐσὺ ὦσαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποὺ τὶς μικρὲς λαχτάρεις του τὶς λές στὸν οὐρανό.

«Ἀνοιχτὰ μυστικά»

Ἀλέκος Φωτιάδης

Μιά μέρα οί μαθητές ἄκουσαν μέ προσοχή ὅσα εἶχε γράψει γιά τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ δέντρα μιὰ ὁμάδα παιδιῶν.

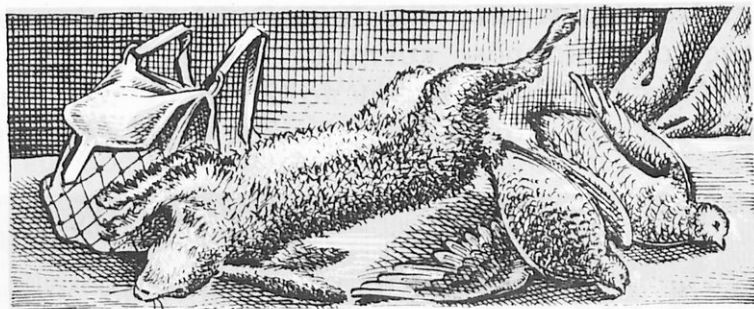
« Ἀπὸ μέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο τῶν φύλλων. Σὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἑλαφρὰ γύρω ἀπὸ τὸ δέντρο, σὰν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμό. Καὶ ὕστερα πέφτουν στὴ γῆ.

» Δοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα ποὺ ἦταν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα ποὺ ἦταν ὅλο κίτρινα. Τὰ πράσινα ἦταν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλαδί. Τὰ κίτρινα ξεκόλλησαν μέ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

» Παρατηρήσαμε πῶς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ τὶς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κοτσάνι. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε πῶς τὰ φύλλα ξεραίνονται, γιὰ ν' ἀφήσουν ὅλες τὶς ζωντανές οὐσίες στὸ δέντρο. Ὑστερα πέφτουν.

» Τὰ ξερὰ φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἄλλα ἦταν τρύπια, μαυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἄλλα τρίβονταν εὐκολα. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε πῶς στὸ χῶμα εἶναι ἅπειρα μικρὰ ζωῦφια, ποὺ ἡ δουλειὰ τους εἶναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φτιάχνουν λίπασμα, ποὺ τρέφει τὰ δέντρα τὸ χειμῶνα.

» Εἶναι ὁμορφή ἡ ἱστορία τῶν φύλλων ! Φυτρώνουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δέντρο. Κι ὅταν ξεραίνωνται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέφουν πάλι τὸ δέντρο, γιὰ νὰ μπορῇ τὴν ἀνοιξὴ ν' ἀνθίσῃ ξανὰ καὶ νὰ ἔπρασινίσῃ».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

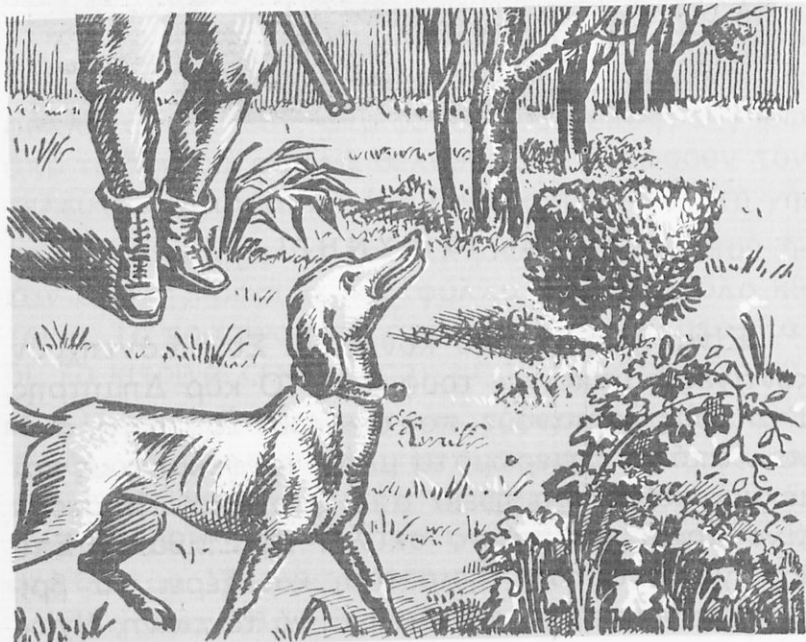
Είναι ή εποχή τοῦ κυνηγιοῦ. Συχνά ἀντηχοῦν κοντινές ή μακρινές τουφεκιές. Ὁ κύρ Δημήτρης μ' ἄλλους χωριανούς, ποῦ ἀγαποῦν τὸ κυνήγι, φεύγουν ἀπὸ τὰ ξημερώματα μὲ τὰ τουφέκια τους καί μὲ μιὰ καλὴ προμήθεια ἀπὸ φυσίγγια. Παίρνουν λίγο πρόγευμα καί τὸ σκύλο, τὴ Σπίθα. Ἡ Σπίθα ἔχει ὄσφρηση ἐξαιρετικὴ καί ξέρει νὰ βρῖσκη τ' ἀγρίμια, νὰ τὰ κυνηγᾷ, νὰ τὰ πιάνη, δίχως νὰ τοὺς κάνη κακό, καί νὰ τὰ φέρνῃ στὸ ἀφεντικό της.

Πολλές φορές οἱ κυνηγοὶ γυρίζουν μὲ τὸ βασίλεμα τοῦ ἡλίου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέρνοντας στὴ σακούλα τους κανένα λαγὸ, παχουλά ὀρτύκια ή καμιὰ πέρδικα.

Κάποτε τὸ βράδυ, ὅλη ή συντροφιά ἔρχεται στὸ σπίτι τῆς Ἑλενίτσας καί τότε γίνεται μεγάλη συζήτηση γιὰ ἐπιτυχημένες ή χαμένες τουφεκιές, γιὰ δύσκολα κυνήγια. Εἶναι νὰ γελᾷ κανεὶς μὲ τὶς

ἀστείες περιπέτειες πού διηγούνται καί μέ μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλούν επίσης γιά τήν παλληκαριά τῶν σκυλιῶν καί πρό πάντων τῆς Σπίθας, πού ὅλοι τήν

βρίσκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλί ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ὁ Κωστάκης ἀκούει μέ προσοχή ὅλες τὶς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. Ἡ Ἐλενίτσα ὅμως δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ πολὺ γι' αὐτές. Αὐτὴ χαϊδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, πού τὰ βλέπει σκοτωμένα, πρὶν τὰ πάρη ἢ μητέρα τῆς νὰ τὰ μαγειρέψη.

Μιὰ ὅμως ἱστορία τοῦ παπποῦ ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωση στὰ παιδιά.

“Ένα πρωί, ένας κυνηγός πήγαινε στο δάσος για κυνήγι μαζί με το σκύλο του. Ο σκύλος έτρεχε εμπρός. Ξαφνικά άρχισε να περπατῇ με μεγάλη προσοχή, έχοντας το λαιμό του τεντωμένο. Έτσι περπατοῦν οἱ σκύλοι, όταν μυρίζονται κυνήγι.

Ο κυνηγός κοίταξε πέρα κατὰ τὰ δέντρα καὶ νομίζοντας πὼς ἦταν καμιὰ πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ τουφέκι. Ἄλλ’ ἀμέσως σταμάτησε. Τί ἦταν; Ένας μικρούλης σπουργίτης, πὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἦταν ἀκόμη κίτρινο καὶ μόλις στεκόταν στὰ πόδια του. Κουνοῦσε τὶς φτεροῦγες του καὶ δὲν μποροῦσε νὰ πετάξῃ.

Ο σκύλος ἦταν ἑτοιμος νὰ τοῦ ριχτῇ, ὅταν ἀπὸ τὸ κοντινὸ δέντρο ἓνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ στόμα τοῦ σκύλου. Ἦταν ὁ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καὶ ἤθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνασηκωμένα τὰ φτερά κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

Ο σκύλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορές ὁ πατέρας σπουργίτης πήδησε ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλου. Καὶ ὁ σκύλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, σταμάτησε. Ὅπισθοχώρησε λιγάκι, γαύγισε δυὸ-τρὶς φορές καὶ κοίταξε μὲ ἀπορία τὸν κυνηγό.

— Κι ὁ κυνηγὸς τί ἔκαμε; ρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Ἐλενίτσα.

—“Έχε λίγη ύπομονή, είπε ό παππούς. ‘Ο κυνηγός δέν ήταν σκληρός. Θαύμασε κι αυτός τόν θάρρος τού σπουργίτη και τήν αγάπη του για τόν παιδί του κι άμέσως φώναξε πίσω τόν σκύλο του. “Εσκυψε έπειτα, πήρε άπαλά τόν πουλάκι στά χέρια του και τόν έκρυψε μέσα σ’ ένα βάτο.

—“Αχ! είπε ή Έλενίτσα. Πόσο εύχαριστήθηκα, πού αυτός ό κυνηγός είχε καλή καρδιά! Φαντάζομαι πώς ό πατέρας θα τού έφερνε εκεί φαγητό, ώσπου νά δυναμώσουν οί φτερούγες του.

— Κι έγώ έτσι λέω, πρόσθεσε ό παππούς. Γιατί ύστερα άπό τέτοιο θάρρος, θα έπρεπε νά δή τόν σπουργιτάκι του νά ζή και νά πετᾷ στά δέντρα, μαζί με τ’ άλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

‘Η Μιμή είναι ή κομψή και χαριτωμένη γάτα τού σπιτιού. Έχει μεγάλη εύκινησία και έπιδεξιότητα νά σκαρφαλώνη στά δέντρα.

Τή Σπίθα στην άρχή πολύ τή φοβόταν, γιατί τήν κυνηγοῦσε. ‘Η Μιμή εύρισκε τή σωτηρία της στά δέντρα. Μά όταν δέν προλάβαινε νά φύγη, καμπούριαζε τή ράχη της, αγρίευε τά μάτια της και περίμενε τήν κατάλληλη στιγμή νά ριχτῇ στό σκύλο.

‘Από τόν Αύγουστο ή Μιμή έγινε μητέρα τριών χαριτωμένων μικρών. Τά είχε γεννήσει στόν άχυρώνα, σέ μιᾶ σκοτεινή γωνιά, πού τήν ανάκάλυψε ή Έλενίτσα και πήγαινε συχνά νά τή βλέπη. Και

νά τί ἔγραψε ἡ Ἑλενίτσα στίς πρῶτες σελίδες τοῦ ἡμερολογίου της :

« Μόλις τὰ μικρά χορτάσουν γάλα, πέφτουν μὲ τὸ πλάι σὲ ὕπνο βαθύ. Ἡ Μιμὴ ἀγρυπνᾷ κοντά τους μὲ ἀγάπη. Ὅταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλὴ μανούλα τὰ πλένει καὶ μὲ τὴν τραχιὰ της γλώσσα βουρτσίζει καλὰ-καλὰ τὸ τρίχωμά τους.

» Κάποια μέρα, τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἤθελε νὰ καθίση νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καὶ τὸ κράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέσῃ πιά νὰ τῆς φύγῃ! Ἄρχισε τότε τὸ πλύσιμο στὴ ράχη. Ὑστερα ἡ Μιμὴ τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἄρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἁσπρης κοιλίτσας. Κάποια στιγμή τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μανούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πῶς φιλήθηκαν ».

Σ' ἄλλῃ σελίδα πάλι ἔγραψε:

« Τὰ μικρά τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμὴ τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα πῆγα νὰ τὰ δῶ. Καὶ τὰ τρία, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, κοιμόνταν. Τὰ χάιδεψα κι ἔφυγα. Σὲ λίγο ἄκουσα ἓνα παράξενο κλάμα. Τρέχω πίσω καὶ βλέπω τὴ Μιμὴ νὰ κρατᾷ στὸ στόμα της ἓνα γατάκι της, ποῦ εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἄδερφάκια του ».

Σὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἑλενίτσα ἔγραφε πῶς ἡ Μιμὴ μάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καὶ πῶς μ' ἓνα ποντικάκι τὰ μάθαινε νὰ κυνηγοῦν.

44. ΤΑ ΓΑΤΑΚΙΑ

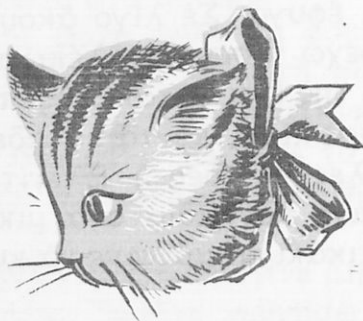
Με μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ή ψιψίνα μας, ή Κάκια,
καθαρίζει στή γωνίτσα
τά κατάσπρα της γατάκια.

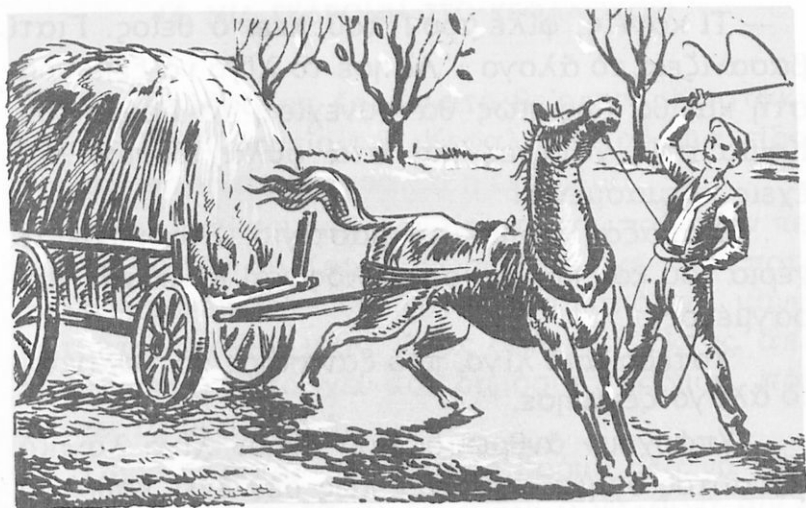
Τά 'χει κάνει σαν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τά κοιτᾷ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ή μοναχή της ἔννοια.

Κι αὐτὰ παίζουνε μὲ τρέλα
καὶ πηδοῦν ὀλόγυρά της.
Μιὰ τῆς λύνουν τὴν κορδέλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν οὐρά της.

« Μικρὲς φωνὲς »

Στέλιος Σπεράντσας

45. ΚΑΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Με τις τελευταίες μέρες τοῦ Νοεμβρίου ἦταν πολὺ ὥραιες οἱ λιακάδες. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Κωστάκης περπατοῦσε μὲ τὸ θεῖο του στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ χωριοῦ. Ἐρχόταν ἓνα κάρο φορτωμένο.

Ξαφνικὰ τὸ ἄλογο στάθηκε. Ἦταν καταϊδρωμένο. Ἴσως νὰ εἶχε κουραστῇ μὲ τὸ τόσο βάρος ποὺ ἔσερνε. Ὁ ἄμαξάς, χωρὶς νὰ δώσῃ καιρὸ στὸ ἄλογο νὰ πάρῃ ἀνάσα, τράβηξε δυνατὰ τὸ χαλινάρι καὶ τοῦ φώναξε γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Τοῦ κάκου! Τὸ ἄλογο δὲν προχωροῦσε.

Χάνει τὴν ὑπομονή του ὁ ἄμαξάς κι ἀρχίζει νὰ χτυπᾷ τὸ ἄλογο μὲ τὸ μαστίγιο. Τὸ ἄλογο δὲν κουνιόταν κι ὁ ἄμαξάς ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸ χτυπᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ.

— Τί κάνεις, φίλε μου ! τοῦ λέει ὁ θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο ; Ἄφησέ το λίγο νὰ ξεκουραστῇ καὶ θὰ δῆς πὼς θὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του. Κρίμα στὶς χάντρες καὶ στὰ φυλαχτὰ ποὺ τοῦ ἔχεις κρεμασμένα !

Ὁ ἀμαξὰς ἄφησε τὸ μαστίγιο. Σταύρωσε τὰ χέρια του καὶ κάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σὰν πειραγμένος.

Ὑστερα ἀπὸ λίγο, ποὺ ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ξεκίνησε.

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξὰς ἔδειξε πὼς δὲν ἔχει καθόλου, λέει ὁ θεῖος στὸν Κωστάκη. Ὑπάρχει πιὸ ὠραῖο, πιὸ ἐξυπνο καὶ πιὸ ἐξυπηρετικό ζῶο ἀπὸ τὸ ἄλογο ;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραῖνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο κέρδιζε τὴν ἀπόσταση. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε ὁ ἴδιος ἐπάνω σ' αὐτό. Ἀργότερα σκέφτηκε καὶ τὸ ἔξεψε πρῶτα στὸ συρτὸ χειραμάξι του, ὕστερα στὸ κάρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στ' ὁμορφοστολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. Ὅμως σ' ὅλα τὰ χωριὰ καὶ σὲ πολλές πόλεις ἀκόμη προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες του.

Εἶναι πολὺ ὠραῖο νὰ βλέπῃ κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ ὀρμὴ, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς ἵπποδρομίες τοῦ Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἐγὼ καὶ στὰ δύο.

Ὁ ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίηση, νὰ πάη νὰ παραλάβῃ ἓνα δέμα.

Πῆρε μαζί του καὶ τὸν Κωστάκη, ποὺ ἦταν περὶεργος νὰ δῇ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλῃ φορὰ ἐκεῖ, ἂν καὶ ἡ ἀπόσταση ἀπὸ ἓνα μονοπάτι ἦταν σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ὑπάρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποὺ ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά.

Πῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πρὸ ἄνετα, κι ἔφτασαν σιγὰ-σιγὰ συζητώντας ὡς τὸ γεφύρι. Τὸ γεφύρι ἦταν βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦταν καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποὺ ἔνω-νε τίς δυὸ ὄχθες ἐνὸς μικροῦ ὀρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ χτιστοῦν τόσα χωριά γύρω. Γιὰ τὸ νερό. Ἄν δὲν ἦταν αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ζοῦσαν τόσοι ἄνθρωποι χωρὶς νερό; Εἶδες τί γίνεται, ὅταν ἀργῇ νὰ βρέξῃ; Ἀνησυχοῦμε ὅλοι μας γιὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μας. Ὁ ἄέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ εἶναι τὰ πρὶν μεγάλα δῶρα ποὺ μᾶς χάρισε ὁ Θεὸς γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Ὁ ἄέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. Ὁ ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἄερα καὶ χωρὶς ἥλιο δὲν θὰ εἶχαμε ζωὴ. Ἡ γῆ εἶναι ἡ μῆτέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ μᾶς καὶ τὰ ζῶα, ποὺ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ γίνονταν ὅλα αὐτά;

— Καὶ ἀπὸ ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;

— “Ἐνα μέρος ἀπ’ αὐτὸ τὸ νερὸ ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Ἔκαμε πρῶτα ἓνα μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. Ὑστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλὰ στὸ βουνό, ἀπ’ ὅπου ἔρχεται τὸ νερὸ τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἐκεῖ τὸ νερὸ εἶναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. Ἀλλὰ ὅταν μ’ αὐτὸ ἐνωθοῦν τὰ νερά τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυακιοῦ, θολώνει. Τὸ νερὸ, κατεβαίνοντας, δροσίζει τὰ φυτὰ στὶς ὄχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταίνει, πηδᾷ ἀπὸ βράχια, συναντᾷ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζί του. Ἔτσι σχηματίζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζει τὴν περιοχὴ.

— Ἀκουσα τὸν παπποῦ νὰ λέη, εἶπε ὁ Κωστάκης, πὼς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι πλημμύρισε κι ἔκαμε γύρω μεγάλες καταστροφές στὰ ζῶα καὶ στὰ περὶβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἦταν τὴ χρονιά, ποὺ ἔπεσε πολὺ χιόνι. Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλιωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ δὲν βάσταξε τόσα νερά. Ὅμως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γύρω χωριὰ φρόντισαν ἔπειτα κι ἔφτιασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ ξεχειλίζη πιὰ καὶ νὰ πλημμυρῇ.

Μὲ τὴ συζήτηση, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἔφτασαν στὸ Κεφαλοχώρι, πῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο καὶ γύρισαν στὸ χωριό.

— Δέν μᾶς διαβάξεις, Κωστάκη, καμιὰ ἱστορία, ἀπὸ τὸ βιβλίο, ποὺ εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναί, παππού. Νὰ σοὺ διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγένειας.

Ὁ Κωστάκης πῆρε ἓνα σκαμνάκι καὶ κάθισε κοντὰ στὸν παππού κι ἄρχισε νὰ διαβάξη ἀργὰ - ἀργὰ, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνει καὶ ὁ παππούς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρης, ὁ γιὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Τροίας, ἄρπαξε τὴν Ἑλένη, τὴν ὁμορφὴ βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸ ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὸ θεώρησαν προσβολὴ γιὰ τὴν πατρίδα τους καὶ ἀποφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αὐλίδας, στὸ στενὸ ποὺ χωρίζει τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Εὐβοία, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὲς ἦταν ἑτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλιάς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀδερφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἄντρα τῆς Ἑλένης.

Τρομερὸς ὅμως ἄνεμος, μεγάλη τρικυμία, γιὰ πολλὰς μέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου.

Οἱ στρατιῶτες ἄρχισαν νὰ στενοχωριοῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξεραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφαση νὰ ρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντη Κάλχαντα, για ποιό λόγο οί θεοί τούς ἔστειλαν αὐτὴ τῇ φοβερῇ κακοκαιρίᾳ.

— Ἡ θεὰ Ἄρτεμις εἶναι θυμωμένη μαζί μας, ἀποκρίθηκε ὁ μάντης, γιατί ὁ Ἀγαμέμνων ἔχει σκοτώσει στὸ κυνήγι τὸ ἱερὸ ἐλάφι της.

— Καὶ τί θέλει τώρα ἡ μεγάλη θεά;

— Ἡ θεὰ τότε μόνον θὰ προστάξει νὰ ἡσυχάσουν οἱ ἄνεμοι, ὅταν ὁ Ἀγαμέμνων θυσιάσῃ στὸ βωμό της τὴν κόρη του Ἰφιγένεια.

Καταλυπημένοι ἄκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κάλχαντα ὅλοι οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ βασιλιάδες. Καὶ ὁ καθένας ρωτοῦσε τὸν ἄλλο, πῶς θὰ μποροῦσε ὁ Ἀγαμέμνων νὰ κάμῃ μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

— Γιὰ τὴν πατρίδα, εἶπε ὁ Ἀγαμέμνων, μόλις τὸ ἔμαθε, ἀποφασίζω νὰ θυσιάσω καὶ τὴν ἀγαπημένη μου κόρη.

Ἀμέσως ὁ Ἀγαμέμνων ἔστειλε μήνυμα στὴ γυναῖκα του, τὴν Κλυταιμῆστρα, στὶς Μυκῆνες, καὶ τῆς παράγγειλε νὰ τοῦ στείλῃ τὴν Ἰφιγένεια γιὰ κάποιο μεγάλο σκοπό.

Ἀνύποπτη ἡ Κλυταιμῆστρα φαντάστηκε, πῶς ὁ Ἀγαμέμνων θὰ ἠθελε, πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Τροία, νὰ παντρέψῃ τὴν κόρη τους. Γι' αὐτὸ τὴν πῆρε καὶ τὴν ὁδήγησε ἡ ἴδια στὸ στρατόπεδο.

Ὁ Ἀγαμέμνων στὴν ἀρχὴ δὲν τόλμησε νὰ φανερώσῃ στὴ γυναῖκα του τὴ φοβερὴ ἀλήθεια. Ἀλλά, μὴ μπορώντας νὰ κάμῃ κι ἄλλιῶς, τὴν φάνερωσε στὸ τέλος καὶ στὶς δύο.

— Πατέρα, θέλω νὰ πεθάνω, ἂν εἶναι γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδας μας, φώναξε ἡ κόρη. Εἰ-

ναι, ἀλήθεια, εὐχάριστο νὰ ζῇ κανεῖς, μὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ εὐχάριστο νὰ πεθαίνῃ γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἰφιγένεια καὶ τράβηξε κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου περίμενε ὁ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασιλοπούλα. Σύρε τὸ ξίφος σου. Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνοίξετε ἀμέσως πανιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ γυρίσετε νικητές.

Ὁ μάντης ἔβαλε ἓνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὠραῖο ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα :

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου γιὰ θυσία τὴν ἥρωικὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴ νίκη στοὺς Ἀχαιοὺς.

Καὶ λέγοντας αὐτά, σήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἓνα θαῦμα ἔγινε ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ! Πρὶν προφτάσῃ τὸ ξίφος ν' ἀγγίξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης, στὴ θέσῃ της βρέθηκε μιὰ ἄσπρη χαριτωμένη ἐλαφίνα, ποὺ ἤσυχά πρόσμενε νὰ θυσιάσῃ. Ἡ θεὰ δὲν θέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἰφιγένεια. Καὶ τὴν πῆρε καὶ τὴν ἔφερε σ' ἓνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε ἱέρεια στὸ ναό της.

Ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὅλοι οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ πολεμιστὲς χάρηκαν πολὺ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἔπαυσε καὶ ἄνεμοι εὐνοϊκοὶ φούσκωσαν τὰ πανιὰ τῶν πλοίων. Σὲ λίγο ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων ἄφηνε τὸ λιμάνι καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εὐρίπου, βγαίνοντας στ' ἀνοιχτά, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

Νά τί λέει ὁ Δεκάλογος :

1. Νά χτυπᾷς τή θύρα πρὶν μπῆς στήν τάξη τήν ὥρα τοῦ μαθήματος, καί νά τήν κλείνης πάντα, χωρίς θόρυβο.

2. Νά μὴν τρέχης μέσα στοῦ σχολεῖο καί νά μὴ χτυπᾷς τὰ πόδια σου μέσα στήν τάξη.

3. Νά εἶσαι πάντα καθαρὸς στοῦ σῶμα καί στὰ ρούχα. Πρὶν μπῆς στοῦ σχολεῖο, νά καθαρίζης καλὰ τὰ παπούτσιά σου, ἂν εἶναι λασπωμένα. Νά διατηρῇς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίό σου, τήν τάξη σου, τὸ σχολεῖο σου.

4. Νά ἀγαπᾷς τὸ κάθε τι ποὺ ἀνήκει στοῦ σχολεῖο, καί νά τὸ προσέχης.

5. Νά μὴν ἀπουσιάζης ἀπὸ τοῦ σχολεῖο χωρίς σοβαρὴ αἰτία, καί νά εἶσαι πάντα στὴ θέση σου τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος.

6. Νά ἐτοιμάζης κάθε μέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καί ὅταν ἀπουσιάζης, νά τὰ συμπληρώνης.

7. Νά μιλῇς μὲ καλὸ τρόπο στοὺς συμμαθητές σου καί μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καί στοὺς μεγαλύτερους σου.

8. Νά μὴ διακόπτῃς ποτὲ τὸ δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νά περιμένῃς νά τελειώσῃ πρῶτα κι ὕστερα νά ζητᾷς τὴν ἄδεια νά μιλήσης.

9. Νά λές πάντα τὴν ἀλήθεια καί νά μὴ κατηγορῇς τοὺς συμμαθητές σου.

10. Ν' ἀκούς ὅ,τι σοῦ λέει ὁ δάσκαλός σου, νά τὸν ἀγαπᾷς σὰν τὸν πατέρα σου καί νά μὴν κρύβῃς ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἀπὸ μέρες ὁ δάσκαλος εἶπε στὰ παιδιά νὰ γράψουν στὰ τετράδιά τους ὅσες παροιμίες ξέρουν ἢ μποροῦν νὰ μάθουν γιὰ τοὺς φθινοπωρινούς μῆνες.

Τὰ παιδιά ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολλές. Νά οἱ σπουδαιότερες :

ΓΙΑ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἄμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.

2. Ἄν ἴσως βρέξη ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

1. Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θά ᾔχης.
2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὀκτώβρη τὰ κουδούνια.
3. Ὅποιος σπέρνει τὸν Ὀκτώβρη ἔχει ὀχτῶ σειρὲς στ' ἁλῶνι.

ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβολάδες.
2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας τὸ μήνυμά της στέλνει. Οὔτε τσοπάνος στὰ βουνὰ οὔτε ζευγὰς στοὺς κάμπους.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Στὴ γῇ κατάλευκο ἀπλωμένο
χιόνι πολύ.

Στὴ στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι
σὲ μιὰ γωνιά
τὸ γεροντάκι πού ὑποφέρει
ἀπ' τὴ χιονιά.

Μὰ ἐμεῖς κλειστὰ στὸ σπίτι τώρα
καὶ στὴ φωτιά,
ὀνειρευόμαστε τὰ δῶρα
μὲς στὰ κουτιά.

Ἄγιε Βασίλει πού θὰ φτάσης
καὶ μᾶς ἀκοῦς,
στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσης
καὶ τοὺς φτωχοὺς.

Στέλιος Σπεράντσας

Ὁ χειμώνας ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸ χειμῶνα τὰ κιτρινισμένα φύλλα τῶν δέντρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρύο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ' αὐτιά καὶ τὶς μύτες μας. Ὁ ἄερας φυσᾷ δυνατὰ καὶ λυγίζει τὰ δέντρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δέντρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου - κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι θὰ ξεραθοῦν καὶ θὰ γίνουν καυσόξυλα.

Ἄλλα θὰ τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίνια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασιά τὶς κρύες μέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύχτες τοῦ χειμῶνα.

Ὁ βοριάς φυσᾷ πολὺ συχνὰ καὶ πόλλες φορές παγώνει τ' ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλουδίτσες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ ὅλα γύρω μας γίνονται κάτασπρα.

Ἄς χιονίζη ὅμως καὶ ἄς φυσᾷ ὁ βοριάς ὅσο θέλει. Οἱ ἄνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχα τους. Μὲ τὸ μαλλί, ποὺ μᾶς χάρισαν τὰ ἀθῶα προβατάκια, κάναμε φανέλες καὶ ἄλλα μάλλινα ροῦχα.

Τὰ πορτοκάλια εἶναι τὸ χειμῶνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μάζεμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ἰανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία ποὺ κρατεῖ λίγες μέρες. Οἱ μέρες αὐτὲς λέγονται « Ἀλκυονίδες μέρες ».

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα στὰ παιδιά, γιατί οἱ μέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται « Ἀλκυονίδες μέρες ».

— Ἀλκυών, εἶπε, εἶναι ἓνα πουλί, πού ὁ κόσμος τὸ λέει ψαροπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχὲς τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου.

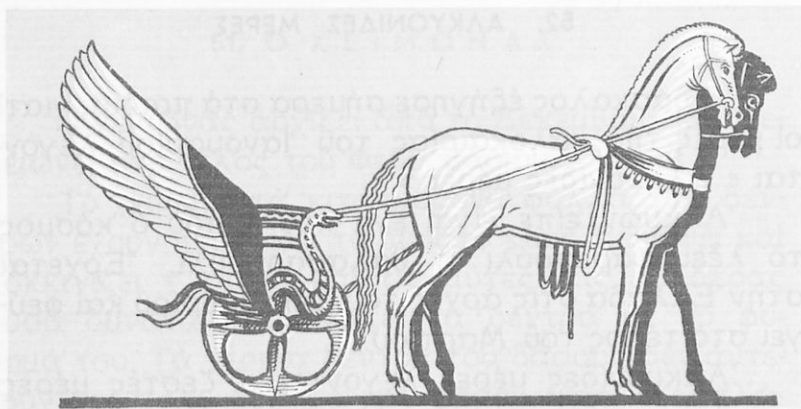
Ἀλκυονίδες μέρες λέγονται οἱ ζεστὲς μέρες τοῦ Ἰανουαρίου, πού ὁ κόσμος τὶς λέει « Μέρεις τῶν Πουλιῶν », δηλαδή τὶς δίνει τὶς ζεστὲς αὐτὲς μέρες ὁ καλὸς Θεός, γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τὶς φωλιές τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὶς ζεστὲς αὐτὲς μέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῦθο :

Ὁ Αἰόλος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, εἶχε κατὰ τὴ μυθολογία θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσέβεια πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλί καὶ καταδικάστηκε νὰ μὴν κλωσᾷ τὴν ἄνοιξη τὰ αὐγά της, ὅπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸ χειμῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως γεννᾷ τὰ αὐγά της στὶς ὄχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καὶ τὰ ἀγριεμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσημα καὶ τὸ μεγάλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιγε γιὰ τὴ συμφορὰ της καὶ παρακαλοῦσε τὸ Δία νὰ τὴ συχωρέση. Ἐκεῖνος τὴ λυπήθηκε καὶ τῆς χάρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα, δέκα τέσσερες καλὲς μέρες, γιὰ νὰ κλωσᾷ τὰ αὐγά της.

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὁποῖο οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννηση τοῦ χειμῶνα. Νὰ τί ἔμαθαν τὰ παιδιά :

Στὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἦταν, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὁμορφὴ κοιλάδα ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἕννα. Καμιὰ κοιλάδα στὸν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἀμέτρητες ἦταν οἱ πηγές, ποὺ ἀνάβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρῦα τοὺς νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦταν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ κοιλάδα, ἔπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλοῦσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὁμορφὴ Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες τῆς, τὶς κόρες τοῦ Ὠκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεράιδες. Μιὰ μέρα, καθὼς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἶδε μπροστά της ἓνα μεγάλο καὶ ὠραῖο λουλούδι, ποὺ σκορποῦσε στὸν ἀέρα μιὰ γλυκιὰ μυρωδιά. Τὸ

λουλούδι εκείνο ήταν ο μυρωδάτος νάρκισσος. Καθώς πλησίασε η Περσεφόνη το νάρκισσο και ή μυρωδιά του την είχε μισοζαλίσει, βρήκε την ευκαιρία ο θεός του "Αδη, ο Πλούτων, την έβαλε επάνω στο χρυσό άρμα του και την κατέβασε στο βασίλειό του, ενώ αυτή φώναζε άπελπισμένα.

Η Δήμητρα, ή μητέρα της, άκουσε τις άπελπισμένες κραυγές της κόρης της και τρέχει στην κοιλάδα. Μάταια καλούσε με το όνομά της την κορούλα της· δεν έπαιρνε καμιά άπάντηση. Ρώτησε τις Νεράιδες, μα κι εκείνες δεν ήξεραν τίποτε.

Όταν νύχτωσε, άναψε ή θεά δυο πυρσούς από τις φλόγες του ήφαιστείου της Αϊτνας και μέσα στα σκοτάδια της νύχτας άναζητούσε την κόρη της. Μόλις έφεξε ή μέρα, έτρεξε ή θεά στον "Ηλιο, που ταξιδεύει όλόκληρο τον κόσμο και δεν του ξεφεύγει τίποτε. Έμαθε από τον "Ηλιο, ότι ο Πλούτων, ο βασιλιάς του κάτω κόσμου, είχε κλέψει την Περσεφόνη με τη συγκατάθεση του Δία.

Ο πόνος της μητέρας Δήμητρας είναι τώρα άσυγκράτητος. Θυμωμένη με το Δία, φεύγει από τον "Ολυμπο, μεταμορφώνεται σε μιá φτωχή γριούλα, τρέχει πόλεις και χωριά άναζητώντας την άγαπημένη της κόρη. Με την καρδιά σπαργμένη από τον πόνο φτάνει στην Έλευσίνα. Εκεί τη φιλοξενεί στο παλάτι του ο βασιλιάς Κελεός.

Μόλις ή γριούλα μπήκε στο άνάκτορο, όλο το βασιλικό παλάτι φωτίστηκε από μιá ούράνια

λάμψη. Ἡ βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τὴ θεϊκὴ καταγωγὴ τῆς γριᾶς.

Ὅμως ὁ καημὸς τῆς Δήμητρας γιὰ τὴν κόρη τῆς Περσεφὸνῃ συνεχίζεται ἀβάσταχτος. Γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφὴ τῆς κόρης τῆς, παραμέλησε τὴ γεωργία. Τὰ χωράφια ξεράθηκαν. Τὰ δέντρα καὶ τὰ χορτάρια μαρά-θηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα χάνονταν ἀπὸ τὴν πείνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφὴ, ὁ Ζεὺς διέ-ταξε τὸν Ἑρμῇ νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλού-τωνα καὶ νὰ φέρῃ τὴ μικρὴ Περσεφὸνῃ στὴ μητέ-ρα τῆς.

Ὁ Πλούτων μὲ λύπη του δέχτηκε τὴν ἐντολὴ τοῦ Δία καὶ πρὶν χωριστῇ ἀπ' τὴν ὁμορφὴ Περσε-φὸνῃ, τῆς πρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια ποὺ κρέμονταν στὶς ροδιές τοῦ κήπου του.

Ἡ Περσεφὸνῃ δοκίμασε τὸ φρούτο ἐκεῖνο, παίρνοντας μόνον τέσσερα σπειριά. Ἐπειτα, ἀκο-λουθώντας χαρούμενη τὸν Ἑρμῇ, ἔφτασε στὴ μη-τέρα τῆς.

Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς Δή-μητρας τὰ διαδέχτηκε ἡ χαρά. Ἀλλὰ οἱ σπόροι ἀπὸ τὰ ρόδια ἦταν μαγεμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο ἔπρεπε νὰ περνᾷ κι ἓνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο. Ἔτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο μὲ τὸν Πλούτωνα καὶ ὀχτῶ μὲ τὴ μητέρα τῆς. Τοὺς τέσ-σερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν καρπο-φοροῦσε κι αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦταν οἱ μῆνες μὲ τίς παγωνιές καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα.

54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΡΦΟΥΛΕΣ

Τρείς άγριες έλιές ειχαν φυτρώσει επάνω σ' ένα λόφο. Γύρω τους δέν ήταν άλλα δέντρα. Όταν φυσούσε δυνατός άνεμος, τὰ αδύνατα και λεπτά δεντράκια υπέφεραν πολύ. Πολλές φορές κινδύνευαν νά ξεριζωθούν και νά στρωθούν στο χῶμα.

Μιά μέρα ή πιό μικρή και ή πιό αδύνατη από τις τρεις είπε :

— Άγαπημένες μου αδερφούλες, τὸ μέρος πού φυτρώσαμε είναι πολύ άσχημο. Και καθώς έγώ είμαι τόσο μικρή κι αδύνατη, σήμερα ή αύριο θα μέ ξεριζώση ὁ άνεμος. Γι' αυτό άς σμίξουμε τὰ κλαδιά μας, για νά στηρίξη ή μιὰ την άλλη, και άς γίνουμε και οί τρεις σάν ένα δέντρο.

— Πολὺ σωστά, εἶπαν οἱ ἄλλες δυὸ ἀγριελιές.
"Ἄς γίνωμε λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἓνα δέντρο.

Τὴν ἄλλη μέρα περνώντας ὁ κύρ Δημήτρης, ποὺ εἶχε τὸ κτῆμα τοῦ ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε καὶ μάζεψε χῶμα γύρω ἀπὸ τὶς ρίζες τους. "Ὑστερα τὶς μπόλιασε καὶ ἔνωσε τὰ κλαδιὰ τους.

Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ἄρχισαν ν' ἀπλώνουν τὰ κλαδιὰ τους καὶ οἱ τρεῖς, ὥσπου σὲ λίγον καιρὸ, ὅποιος τὶς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, νόμιζε πὼς ἦταν ἓνα δέντρο.

Τοῦ κάκου τώρα ὁ ἄνεμος φυσᾷ δυνατά! Οἱ τρεῖς ἀδερφές δὲν φοβοῦνται πιά τίποτε. "Ἀπλώσαν καὶ τὶς ρίζες τους στὴ γῇ. Καὶ σιγὰ - σιγὰ δυνάμωσε καὶ ὁ κορμὸς τους. Μεγάλωσαν καὶ εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἐλιές.

— Εὐλογημένο δέντρο ἡ ἐλιά, μὲ τὸ δυνατό καὶ τραχὺ κορμό της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιὰ τὸ βράδυ, ποὺ γύρισε στὸ σπίτι. Ἀνθεῖ τὸ Μάη. Ἀλλὰ ποίος διακρίνει τοὺς ἀνθούς της; Οὔτε χρώματα φανταχτερὰ ἔχουν οὔτε δυνατὴ μυρωδιὰ γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ βιαστικὸ διαβάτη.

Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπὸς καὶ μεγαλώνει σιγὰ - σιγὰ. Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, ποὺ δίνει τὸ δέντρο στὸν καλλιεργητὴ, ὅταν τὸ περιποιητῇ.

Αὐτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τὶς βαριές πέτρες τῶν ἐλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδάτο λάδι, τὴν τόσο ὑγιεινὴ αὐτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μαζὶ μὲ τὸ ψωμί καὶ τὶς φαγώσιμες ἐλιές, ἀποτελοῦν τὴ βάση τῆς τροφῆς τοῦ χωριοῦ μας,

55. Η ΕΛΙΑ

“Όπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δὲν μ’ ἀπολείπουν οἱ καρποί.
Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή!

Ἐδῶ στὸν ἴσκιο μου ἀπὸ κάτω
ἦρθε ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυτῇ!
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκιὰ λαλιά του,
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῇ.

« Τραγούδια τῆς Πατρίδος μου »

Κωστής Παλαμᾶς

“Ολοι οί λόφοι τῆς περιοχῆς καὶ πολλοὶ κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μὲ ἐλαιῶνες, ποὺ ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδεντρα. Αὐτὰ εἶναι ἰδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γύρω χωριῶν. Ἀπ’ αὐτὰ πολλὰ ἀνήκουν καὶ στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Γιατὶ κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλὰ, ἔχει τὰ δικά της.

Ὁ κύρ Δημήτρης ἔνωσε ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ, ὅσους ἔχουν ἐλαιόδεντρα καὶ ἱδρυσε ἓνα συνεταιρισμό, ποὺ θὰ καλυτερεύσῃ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καὶ τὴν περικοπή τῶν ἐλαιοδέντρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν πρόεδρο τοῦ συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ Δημήτρη, ἐπειδὴ ἦταν ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καὶ ἀγαποῦσε τὸ χωριὸ καὶ τοὺς χωριανούς του.

Ὁ συνεταιρισμὸς ἔχτισε ἓνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καὶ παράγγειλε τὰ μηχανήματα, ποὺ θὰ ἀλέθουν τὸν καρπὸ μὲ τὴ δύναμη μιᾶς μεγάλης ἡλεκτρικῆς μηχανῆς.

— Ἀλήθεια, πότε θὰ ρθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, ποὺ παράγγειλε ὁ συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας ; ρώτησε μιὰ μέρα ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἀκριβῶς σήμερα εἶχα μιὰ εἶδηση ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πὼς πολὺ γρήγορα θὰ τὰ παραλάβωμε.

— Καὶ τότε θὰ ἔχη τὸ χωριὸ μας καὶ ἡλεκτρικό ;

— Ἡ μηχανή, ποὺ θὰ κινήσῃ τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θὰ εἶναι δυνατή, γιὰ νὰ δώσῃ ἡλεκτρικὸ καὶ σ’ ὅλο τὸ χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἐπίσης ὁ συνεταιρι-

σμός θά φροντίση νά πολεμήση μιὰ πολὺ βλαβερὴ μυγίτσα. τὸ δάκο, ποὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

“Ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἴδιο ἀρρωσταίνουν καὶ τὰ δέντρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλὲς ἀρρώστιες κι ἔχουν πολλοὺς ἐχθροὺς. Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τους εἶναι μιὰ μυγίτσα, ποὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸ καὶ ἀφήνει μέσα ἐκεῖ τ’ αὐγὰ της. Τὸ αὐγὸ σκάει ἔπειτα καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώει τὴ σάρκα τῆς ἐλιάς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. Ὑστερα, κοντὰ στὴ φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι βγαίνει μιὰ ἄλλη μυγίτσα, ποὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σείρα της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸ καὶ κάνει τὰ ἴδια. Ἔτσι, ὥσπου νὰ μαζευτῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιάς,μποροῦν νὰ βγοῦν πέντε γενεές ἀπὸ αὐτὲς τὶς μυγίτσες καὶ νὰ τὸν καταστρέψουν.

Εὐτυχῶς οἱ γεωπόνοι βρῆκαν ἓνα φάρμακο, ποὺ τὸ ἀνακατεύουν μ’ ἓνα γλυκὸ ὑγρὸ. Γιατὶ στὴ μύγα ἀρέσουν τὰ γλυκά. Ὅταν τὰ δέντρα ραντιστοῦν μ’ αὐτό, οἱ μυγίτσες ψοφοῦν.

Ἡ Ἑλενίτσα κάθετα συλλογισμένη κι ἀπορεῖ πῶς ἓνα τόσο μικρὸ ζωάκι φέρνει τόσο μεγάλη καταστροφή.

Τὰ δύο ξαδέρφια δὲν εἶχαν ἀπογευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παίζουν μὲ τοὺς νέους φίλους τους. Μὰ ὁ καιρὸς χάλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάστηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης βάλθηκε τότε νὰ μάθῃ τὸ Φῶτῃ τῆς κυρα - Γιαννούλας τὴν ἀλφαβήτα. Ὡς τὸ βράδυ λοιπόν, πρὶν ἢ κυρα - Γιαννούλα πῆρῃ τὰ παιδιὰ τῆς νὰ φύγῃ, ὁ Φῶτῃς ἤξερε κάμποσα γράμματα.

Τῇ νύχτᾳ γύρισε βοριάς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλῃ μέρᾳ εἶχε συννεφιά· κι ἔκανε τσουχτερὸ κρύο. Τὰ παιδιὰ ἔβαλαν ἀπὸ ἓνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῇ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὠμούς καὶ πῆγαν στὸ σχολεῖο τους. Τὸ μεσημέρι, ποὺ σχόλασαν, ἔριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι εἶχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χοντρά ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ σπινθήριζαν. Μιά ἀπαλὴ ζέστα ἀπλωνόταν καὶ γέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ ἔμειναν πάλι στὸ σπίτι.

Ὅταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη κι ὁ πατέρας τῆς Ἑλενίτσας βγῆκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές τους, ὁ Κωστάκης ρώτησε τὴ μητέρα του :

— Μητέρα, γιατί ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κἀνῃ τόσο κρύο ;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργαστῇ, γιὰ νὰ κερδίσῃ χρήματα νὰ ζήσωμε. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ἐργαστῇ, ποίός θὰ μᾶς φέρῃ ψωμί καὶ κρέας ; Ποίός θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμαστε ; Ὁ πατέρας

ὁ δικός σου, ὅπως κι ὁ πατέρας τῆς Ἑλενίτσας, κουράζονται καὶ ὑποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους, γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γινετέ καλοὶ ἄνθρωποι. Ὅποιος ἐργάζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ. Ὅποιος δὲν ἐργάζεται καὶ εἶναι τεμπέλης γίνεται φτωχός, κουρελὴς καὶ ζητιάνος. Οὔτε τὸν ἀγαπᾷ κανεὶς.

— Μητέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ ἐργαστῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, ἐσὺ τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἐργασία σου εἶναι νὰ μαθαίνης τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ὑπάκουος. Ὅταν θὰ μεγαλώσης, τότε θὰ ἐργαστῇς, γιὰ νὰ κερδίσης χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουραστῇ, ποὺ θὰ εἶναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῇ νὰ ἐργάζεται πιά.

— Κι ἐγὼ, θεία, εἶπε ἡ Ἑλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἶναι γριά.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας χαμογέλασε εὐχαριστημένη. Ὑστερα πῆρε τὰ στεγνωμένα ρούχα καὶ ἄρχισε νὰ μπαλώνη καὶ νὰ μαντάρη τὶς κάλτσες. Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιὰ πῆραν τὸ βιβλίο τους καὶ διάβαζαν τὸ μάθημά τους.

Ὅταν τελείωσαν τὸ μάθημά τους, ἄρχισαν νὰ κάνουν ζωγραφιές.

Ἡ Ἑλενίτσα εἶπε :

— Ἄν ἦταν ἐδῶ τὰ παιδιὰ τῆς κυρα-Γιαννούλας, θὰ τὰ μαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα φωτιά στὸ σπίτι τους ;

Ἡ γιαγιά, πού καθόταν σ' ἓνα χαμηλὸ κάθισμα δίπλα στὸ τζάκι καὶ ἔπλεκε τὴν κάλτσα της, εἶπε :

— Ἐσύ, Κωστάκη, εἶπες γιὰ τὸν πατέρα σου, πού δὲν μπορεῖ νὰ καθίση στὸ σπίτι μ' αὐτὸν τὸν ἄσχημο καιρό. Πάλι καλὰ, πού ἡ δουλειὰ τοῦ πατέρα σου δὲν εἶναι σὰν ἄλλες πιὸ βαριές, ὅπως ἡ δουλειὰ πού ἔκανε ὁ πατέρας τῆς κυρα - Γιαννούλας.

— Τί δουλειὰ ἔκανε, γιαγιά ;

— Ἦταν ταχυδρόμος. Ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκο καὶ τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καὶ πήγαινε στὴν πόλη, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνώντας δάση, ράχες, ρεματιές. Καὶ τὸ βράδυ γύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καὶ τὰ καινούργια γράμματα, πού τὰ περίμεναν μὲ λαχτάρα ὅσοι εἶχαν ξενιτεμένους.

Καθόταν σ' ἓνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ Δῆμο καὶ εἶχε τότε τὴ γυναῖκα του καὶ δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, πού ἦταν τότε ἑπτὰ χρονῶν, καὶ τὴ Γιαννούλα, πού ἦταν τότε ὀχτῶ χρονῶν. Νά, σὰν τὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅ,τι καιρὸ καὶ νὰ ἔκανε, ἢ ἔβρεχε, ἢ χιόνιζε, ἢ κατέστρεφε ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὁ κύρ Δῆμος ἔπρεπε νὰ πάη τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχή, ἦταν βαρὺς ὁ χειμώνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπαστῇ μὲ χιόνια τρεῖς μέρες. Ὅλα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δέντρα, βουνά. Ὅλα σὰν νὰ κοιμόνταν κάτω ἀπ' τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια κάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ἱστορίες καὶ παραμύθια. Ποῦ καὶ ποῦ ἄνοιγε καμιὰ πόρτα καὶ βιαστικὰ περνοῦσε κανεὶς νὰ πάη στοῦ γείτονα.

Χιόνιζε, ὅλο χιόνιζε. Πυκνὸ - πυκνὸ, σὰν ἄσπρο μπαμπάκι, ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμιὰ φορὰ σταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι πιὸ πυκνὸ.

Ὁ κύρ Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκο, εἶχε φύγει τὴν ταχτική του ὥρα. Τυλίχτηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, σκεπάστηκε μ' ἓνα μουσαμά, ποῦ ἄφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, καβάλησε στὸ μουλάρι του καὶ πῆρε τὸν ταχτικὸ του δρόμο.

Τὸ βράδυ, τῇ συνηθισμένη ὥρᾳ, ποῦ ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ, ὁ κύρ Δῆμος δὲν φαινόταν.

Ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ ἡ κυρὰ Δήμαινα ἄρχισε ν' ἀνήσυχῃ. Ἄλλες βραδιές, ποῦ ὁ καιρὸς ἦταν καλός, ἔβγαινε ἡ μόνη τῆς ἡ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζί καὶ τὸν περίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλές φορές ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, ποῦ ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά τους ἢ τὶς παραγγελίες τους. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζεψε στὸ σπίτι καὶ ὕστερα πήγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ ταχυδρομείου, ἔρχονταν ἐκεῖ καὶ ρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί :

— Κυρα - Δήμαινα, ἦρθε ὁ κύρ Δῆμος ;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ βγῇ. Τὸ χιόνι ἦταν ἓνα μέτρο κι ὅλο ἔπεφτε νέο.

Ἡ κυρα - Δήμαινα ἦταν πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ὁ νοῦς της πήγαινε στὸ κακὸ. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔριχνε τὰ μάτια της μέσα στὸ σκοτάδι, μήπως δῇ τὸν ἄντρα της ἐπάνω στὸ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα περνοῦσε, ἡ νύχτα ἔπεφτε καὶ ὁ κύρ Δῆμος δὲν φαινόταν.

Σηκώθηκε καὶ πήγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

— Ὁ ἄντρας μου δὲν φάνηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν μπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρα - Δήμαινα, τῆς ἔλεγαν ὅλοι. Θὰ ἔμεινε στὴν πόλη. Ποῦ νὰ ρθῇ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! ἂν βούλιαξε πουθενά, ἂν ξεπάγιασε; ἔλεγε ἡ κυρα - Δήμαινα ἀναστενάζοντας. Ἄχ, δουλειὰ καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Παναγία μου, ἄς μὴν ἔχη φύγει ἀπ' τὴν πόλη, ἄς εἶναι καλὰ ὅπου βρίσκεται!

Καὶ γύρισε στὸ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάη δὲν μποροῦσε. Ἔδωσε στὰ παιδιὰ κι ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. Ὑστερα, ἄλλοτε καθόταν στὴ φωτιά, ἄλλοτε ἄνοιγε τὴν πόρτα κι ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στὸ δρόμο, τὸν σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

Ἐξαφνα ἀκούει τὸ σκυλί τους, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζει καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ δῇ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔρθει μοναχό του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει « Δῆμο! Δῆμο! », καμιὰ ἀπάντηση. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελή. Τὸ χωριὸ σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ρθῇ μόνο του τὸ ζῶο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στὸν κύρ Δῆμο.

Ἀμέσως ἐτοιμάστηκαν καὶ ξεκίνησαν πέντε ἄντρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζί τους φτυάρια, φανάρια, ζῶα, παίρνουν καὶ τὸ σκύλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνάζουν « Δῆμο!, Δῆμο! » καὶ τεντώνουν τ' αὐτιά ν' ἀκούσουν καμιὰ φωνή νὰ τοὺς ἀποκρίνεται.

Τρέχουν δεξιά καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀψηφοῦν τὸ κρύο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξαγρύπνιας.

Ὅλοι παρακαλοῦν μέσα τους καὶ προσεύχονται :

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν βροῦμε, κάμε τὸ θαῦμά σου !

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρα - Δήμαινα στὸ φτωχικό της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ :

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν μου !

Καὶ νά, ἐκεῖ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ σκύλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζει τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίζει καὶ νὰ χώνη τὴ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυσώντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεῖ γρήγορα, γονατίζουν καὶ ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῶ ὁ Λαθούρης γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρά του, ποὺ βρέθηκε τὸ ἀφεντικό του.

Ὁ κύρ Δῆμος βρέθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

ἀναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν σήκωσαν τέλος στὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρα - Δήμαινα, καθὼς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές :

— Δῆμο, Δῆμο μου, πωπῶ δυστυχία μου, ἡ κακομοῖρα !

— Ἡσύχασε, κυρα - Δήμαινα. Δὲν ἔχει τίποτα, θὰ τοῦ περάσῃ.

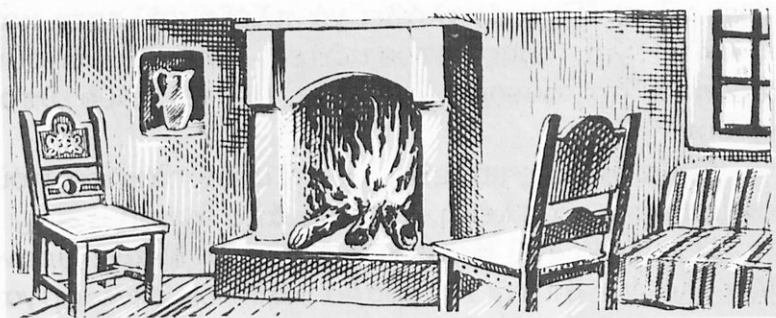
Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλές περιποιήσεις κατόρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

Ἔμεινε ὅμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

Ὅταν σηκώθηκε καὶ δυνάμωσε λίγο, εἶχαν λιώσει πιά τὰ χιόνια. Ἀρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ Δῆμος πάντα ἦταν ταχτικός στὴ δουλειά του. Καὶ ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς φρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὔτε τὸ ψωμί οὔτε τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Φρόντιζε νὰ κάνῃ καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψῃ καὶ τὶς κόρες του.

Μόνον ἡ κυρα - Γιαννούλα ἡ καημένη στάθηκε ἄτυχη, γιατί σκοτώθηκε ὁ ἄντρας της στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτὴ, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα της, τρέχει στὴ δουλειὰ ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά της.

Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄντρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χαρούμενο.

60. ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

Χειμώνιασε για καλά. Ή βροχή πέφτει συχνά και το κρύο κάθε πρωί και κάθε βράδυ είναι διαπεραστικό. Οί χωρικοί φόρεσαν τὰ βαριά μάλλινά τους φορέματα. Και στο σπίτι το τζάκι καίει αδιάκοπα τὰ ξύλα, που από το καλοκαίρι τὰ έχουν αποθηκεύσει.

Ή οικογένεια του κύρ Δημήτρη μαζεύεται από νωρίς στο σπίτι, που έγινε τώρα πιά χειμωνιάτικο. Στρώθηκαν όλα τὰ δωμάτια με χαλιά και τὰ κρεβάτια με χοντρές μάλλινες κουβέρτες. Τις είχε ύφάνει στον άργαλειό ή γιαγιά, όταν ήταν νέα.

Τί γλυκιά που είναι ή ζεστασιά! Μὲ πόση ὄρεξη συνεχίζονται όλες οί δουλειές μέσα στο σπίτι!

Ή γιαγιά τότε ξαίνει μαλλί και τότε γνέθει με τὴ ρόκα της. Ή Έλενίτσα βοηθάει κι αυτή, όταν τελειώσει τὰ μαθήματά της. Περνᾶ στὰ μασούρια τὸ κλωσμένο μαλλί με τὴν άνέμη και τὸ

κάνει νήμα. Έχει αναλάβει νὰ πλέξη κάλτσες καὶ φανέλες γιὰ τοὺς στρατιῶτες, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας καὶ μὲ τὸ κρύο ὑποφέρουν.

Ὁ Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παππού, ποὺ τὸν μαθαίνει νὰ πλέκη καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ὅλη τὴν ἡμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειὸ καὶ ὑφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα καὶ σεντόνια ἢ πετσέτες.

Ὁ πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτιάνει στὸ σπίτι τώρα, ποὺ δὲν ἔχει πολλές δουλειές ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῶα. Ὅταν δὲν ἔχη ἐργασία στὸ συνεταιρισμὸ, κάνει συντροφιά στὰ παιδιὰ.

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

— Σήμερα, παππού, έλεγε ό Κωστάκης, ό δάσκαλος εύχαριστήθηκε πολύ μέ τό άχυρένιο καλάθι πού τοῦ πήγα τελειωμένο. «Γειά στά χέρια σου!», μου εἶπε. Τ' άλλα τά παιδιά άκόμα παιδεύονται μέ τόν πάτο τοῦ καλάθιοῦ.

— Εἶναι άλήθεια, Κωστάκη, πώς μου μοιάζεις σ' αυτό. Έχεις κάποια έπιδεξιότητα στά χέρια καί θά μπορής γρήγορα νά φτιάνης πολύ ώραία πράγματα, όπως έφτιανα κι εγώ μιά φορά. Τίς ψάθινες καρέκλες, πού έχομε στή σάλα, εγώ τίς έχω φτιάσει. Καί θά σοῦ πῶ πῶς άρχισα.

Μιά φορά, όταν ήμουν πιό μικρός από σένα, γυρίζαμε ένα βράδυ ή μάνα μου, ο αδερφός μου κι εγώ από τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιὰ γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ ἦταν καὶ κλαδιὰ λυγαριᾶς.

Στὸ δρόμο ἀπαντήσαμε ἓνα γέρο καὶ μᾶς ρώτησε :

— Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιὰ;

— Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ μάνα μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε καὶ χρυσάφι. Μ' αὐτὰ τὰ κλαδιὰ — κι ἔδειξε τὴ λυγαριά — καὶ μὲ ἄχυρο μποροῦν νὰ βγάζουν χρυσάφι τὰ παιδιὰ σου.

— Χρυσάφι! ρωτᾷ σαστισμένη ἡ μάνα μου. Καὶ πῶς;

— Νά. Θὰ ῥχωνται σὲ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ φτιάνουν μ' αὐτὰ καλάθια.

Σὰν εἶδε ἡ μάνα μου πῶς δὲν ἀστειευόταν ὁ γέρος, μᾶς πῆγε τὴν ἄλλη μέρα στὸ σπίτι του, ποὺ ἦταν ἓνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχίσαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογῆς καλάθια. Τὰ πρῶτα τὰ φτιάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ὕστερα σιγὰ-σιγὰ τὰ καλυτερέψαμε τόσο, ποὺ, ὅταν τὰ παίρναμε στὰ γύρω χωριὰ καὶ στὸ Κεφαλοχώρι, γυρίζαμε φέροντας στὴ μάνα μας ἀληθινὸ χρυσάφι.

Ἀρρώστησε ὕστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιηθήκαμε ἐμεῖς, μὰ ἦταν πολὺ γέρος καὶ πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος! εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἄκουε τὴν ἱστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου ποὺ δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριά καὶ τ' ἄχυρο χρυσάφι!

— Κι ἀλήθεια! Ἀπὸ τότε, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, πὺ ἀνοιξα μὲ τὶς οἰκονομίες μου ἓνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ζούσαμε πολὺ καλὰ. Πῆρα καὶ δυὸ παιδιὰ, δυὸ ἀδέρφια, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἐγὼ ἀναγκάστηκα, ὕστερα ἀπὸ χρόνια, νὰ πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νὰ ῥθω στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, πὺ κέρδισα, ἀγόρασα κι ἄλλα καὶ μεγάλωσα τὴν πατρικὴ μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἐκεῖνα ἀδέρφια βρίσκονται σήμερα στὴν Ἀθήνα. Ἔχουν ἓνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεχτικῆς. Ὅταν κάποτε πῆγα στὴν Ἀθήνα, πέρασα νὰ τοὺς δῶ καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους.

62. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

— "Αργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, είπε ὁ δάσκαλος στὸ Νίκο, ἓνα συμμαθητὴ τοῦ Κωστάκη.

Ὁ Νίκος κατακόκκινισε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι καὶ ψιθύρισε :

— Κρύωνα, κύριε, καὶ δὲ μπορούσα νὰ σηκωθῶ πρωί.

Ὁ Νίκος δὲν ἦταν κακὸ παιδί. Ἀλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν κρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ὥρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. Ἡ μητέρα του κουραζόταν πολὺ κάθε πρωί, ὥσπου νὰ τὸν σηκώσει, γιὰ νὰ ἐτοιμαστῇ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— "Αν συνεχίσῃς ἔτσι, τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος, τί θὰ γίνῃς ; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχῃς θάρρος, νὰ νικᾷς τὸ κρύο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καὶ ὁ δάσκαλος συνέχισε :

— "Όταν, παιδιά, σᾶς πιάνῃ ὀκνηρία καὶ δὲν ἔχετε τὴ δύναμη νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας ἓνα παιδί, ὅχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μοῦτσος σ' ἓνα μεγάλο πλοῖο, γιατί εἶναι ὀρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Εἶναι πρωί. Ὁ ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὀρφανὸ εἶναι ὑποχρεωμένο ν' ἀφήσῃ τὸ στενὸ τοῦ κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουβὰ καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατὰστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοῖο, ὥσπου πιά τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χοντρά σκοινιά τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψῃ τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

Ἕνα σκοινί, ψηλὰ στὸ κατάρτι, δέθηκε ἄσκημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στὸ κατάρτι, ποὺ κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λύσῃ τὸ σκοινί καὶ νὰ τὸ ξαναδέσῃ.

Ἡ θάλασσα τίς περισσότερες φορές εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοῖο ψηλὰ κι ὕστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βασιέται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ πανιά.

Ὅταν λοιπόν, παιδιά μου, σᾶς λείψῃ καμιὰ φορὰ τὸ θάρρος ἢ φοβηθῆτε τὸ κρῦο, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ.
Μὲ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρό του τὸν περνᾷ.

Ὁ βοριάς δὲν τὸ τρομάζει,
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάζι,
οὔτε κύματα πλατιά !

Στὴ δουλειὰ πρωὶ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό,
ξεροτρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ πανιά
καὶ μὲ ρόζους μὲς στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχῇ
τῆς μανούλας του ἡ λαχτάρα
τῆς μανούλας του ἡ εὐχή.

« Παίγνια »

Ἡλίας - Τανταλίδης

Ἔφτασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἐτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαινοέρχονται στὸ φούρνο. Ὅλη ἡ γειτονιὰ στὸ πόδι!

Ὁ λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἔμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά τους.

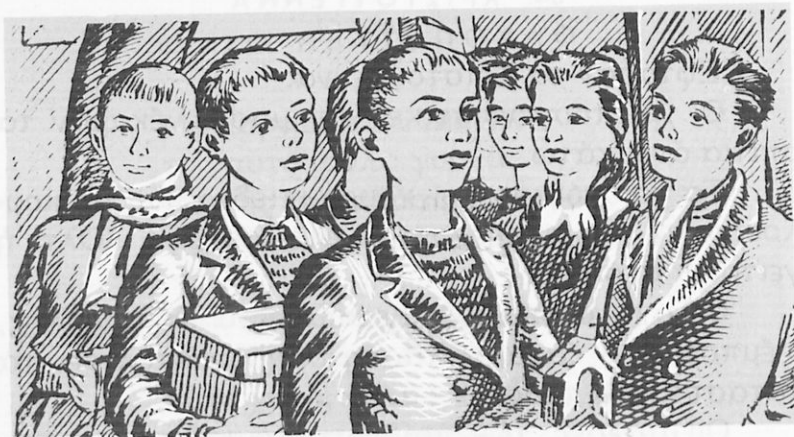
Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν φτωχῶν.

Αὔριο τὴν παραμονὴ θὰ γίνη στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἐορτὴ. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν ταχτοποιήσει τὰ θρανία γύρω-γύρω καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δέντρο. Ἔχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ὠραία μεγάλη εἰκόνα ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννηση.

Ὅσα παιδιὰμποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στὰ κλαδιὰ τοῦ δέντρου.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα ἄδειασαν τοὺς κουμπάρδες τους καὶ ἀγόρασαν δυὸ σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸ μαντηλάκια, ἓνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἓνα χτένι.

Τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ στόλισαν τὸ δέντρο. Τοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἄσπρα μικρὰ κεράκια. Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη κρέμασαν τὰ δῶρα.

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολύ πρωί σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως βγῆκαν νὰ ποῦν τὰ κάλαντα. Εἶναι χωρισμένα σὲ δυὸ ομάδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν ομάδα τῶν ἀγοριῶν εἶναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν ομάδα τῶν κοριτσιῶν ἡ Ἐλενίτσα.

“Ὅσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν’ ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δῶρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα φτωχὰ καὶ ὀρφανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμή. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

Ἀκολουθεῖ ἓνα παιδί μὲ τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φουσαρμόνικες.

Τάκ ! τάκ ! χτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιῶν καὶ

οἱ νοικοκυραῖοι ἀνοίγουν πρόθυμα, γιατί ξέρουν
γιὰ ποιὸ σκοπὸ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα.

Τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν, ἐνῶ οἱ φυσαρμόνικες
καὶ τὰ τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὀρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν θεῖαν γέννησιν
νὰ πῶ στ' ἄρχοντικό σας.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται
χαίρετ' ἡ φύσις ὅλη.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται,
ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων,
ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν,
ὁ Ποιητὴς τῶν ὅλων.

Οἱ νοικοκυραῖοι ρίχνουν στὸ κουτὶ χρήματα,
ἐνῶ τὰ παιδιὰ συνεχίζουν :

Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ.

Τὰ παιδιὰ ποτὲ δὲν εἶπαν τὰ κάλαντα μὲ πε-
ρισσότερη χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, ποὺ
ἔκαμαν τὸ χρέος τους στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καὶ τῆς Θεσσαλίας.

66. Η ΓΙΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ, τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ ἔρχονται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς τους. Ὅταν γέμισε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

— Ἐμπρός, παιδιὰ, τὰ κάλαντα !

Ἀμέσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
 ἂν εἶναι ὀρισμός σας...

Τὴν ἴδια στιγμή ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἀναβε τὰ κεράκια τοῦ δέντρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δέντρο φεγγοβολοῦσε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δέντρου καὶ τὰ ἔκανε νὰ λάμπουν. Πιο πολὺ ἄστραφταν τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὰ σοκολατάκια, ποὺ ἦταν διπλωμένα σὲ χρυσὰ χαρτιά.

Ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, χτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, φάνταζαν καὶ λαμπύριζαν μὲ τὰ ὁμορφα χρώματά τους ! Ἐπάνω ἀπὸ τὸ δέντρο ἓνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φοῦσκες ἔμοιαζε, καθὼς φωτιζόταν ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

Ὅταν τελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ διευθυντής

τοῦ σχολείου μὲ τὰ παιδιὰ τῆς ἑκτης ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων:

Ἡ παρθένος σήμερον...

Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.

Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! φώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

Ἐπειτα ἓνα παιδί ντυμένο Ἀι-Βασίλης ἄρχισε νὰ μοιράζῃ τὰ δῶρα, ἐνῶ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ Ἀι-Βασίλη. Ἐδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. Ἐπειτα μοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἓνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἐλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, φώναξε:

— Ἐμπρός, παιδιὰ, ὅποιος τὰ πιάσῃ!

Ἄ, τί ἔγινε τότε! Σφύριζαν μὲ τὶς σφυρίχτρες, φώναζαν καὶ πηδοῦσαν ὅλοι κυνηγώντας τὰ μπαλόνια. Ὅλοι γελοῦσαν καὶ χαίρονταν.

Ἐπειτα ὁ Ἀι-Βασίλης μοίρασε στὰ πιὸ φτωχὰ παιδάκια παπουτσάκια καὶ φορεσιές.

Ὅταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρὰ τους. Ἐλεγαν εὐχαριστημένα:

— Εὐχαριστῶ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ φιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιά νυχτώσει. Ὁ διευθυντὴς εἶπε:

— Αὔριο, παιδιὰ, ὅλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύχτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγὰ-σιγὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὠραία χριστουγεννιάτικη γιορτὴ.

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

(Ἡ σκηνὴ παριστάνει στὸ βάθος μιὰ σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμψη. Ἐμπρὸς εἶναι ξαπλωμένοι στὸ ὑπαιθρο τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομιλοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἓνα φόρεμα μακρὺ, μ' ἓνα κορδόνι ζωσμένοι. Εἶναι νύχτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τῇ Βηθλεέμ. Λιγοστὰ εἶναι τὰ φῶτα τῆς ἀκόμα. Ὁ κόσμος κοιμᾶται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὅμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀστέρι.

(Μιὰ ἀστραπὴ τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὄρθιοι. Μιὰ φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβᾶστε. Ἀπόψε γεννήθηκε στὴ Βηθλεέμ, τὴν πατρίδα τοῦ Δαβίδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτὴρας τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ τους σαστισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σὰν νὰ ἦρθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια ! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε ;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξτε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι στάθηκε ἐπάνω ἀπὸ κείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῶ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν μὲ φόβο στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέλων νὰ ψάλλῃ).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.
Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.
Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲ δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοιτάζοντας πρὸς τὸν οὐρανό).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μὴν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι στάθηκε. Ἐδῶ θὰ εἶναι τὸ μέρος, ποῦ θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνωστο βασιλιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αὐτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῇ ἓνας βασιλιάς ;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ γεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώση τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς.

(Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς ἀκούεται ψαλμωδία ἀγγέλων :)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀκουῦτε ;... Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐλᾶτε μαζί μου. Ἐκεῖ μᾶς ὁδηγεῖ νὰ πᾶμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται νὰ ψάλλῃ).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

(Μάγοι μὲ τοὺς βοσκούς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σαστισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀπὸ χρόνια οἱ προφητεῖες ἔλεγαν πὼς θὰ

γεννηθῇ στὸν κόσμον ὁ Θεός, Σωτήρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ χαμογέλασε τὸ πανέμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποὺ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστη σας, πηγαίνετε νὰ πῆτε στὴ Βηθλεὲμ ὅσα εἶδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ ποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποὺ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Ὅχι! Ὁ Ἡρώδης ἔχει κακὸ στοὺς νοῦς του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πᾶτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

(Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ τους καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ ψάλλῃ :)

Δόξα στὸν ἄναρχο τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὀλόχρυσες καμπάνες,
σημάνετε, τῶν οὐρανῶν.

Κι ὅλα τὰ χεῖλη ᾄς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς αὐλοὺς, μὲ τὰ βιολιά,
ὕμνους νὰ ψάλλουν στὸν αἰῶνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά.

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Είδα χτές βράδυ στ' όνειρό μου
τò νεογέννητο Χριστό.
Τὰ βόδια επάνω του φυσούσαν
όλα τò χνῶτο τους ζεστό.

Τò μέτωπό του ήταν σάν ήλιος
καί μέσα ή φάτνη ή φτωχική
άστραφτε πιό καλά από μέρα
μὲ κάποια λάμψη μαγική.

Βοσκοί πολλοί καί βοσκοπούλες
τὸν προσκυνούσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι άγγελοι στεκόνταν
κι έψαλλαν γύρω του «Ώσαννά».

« Παιδική Ανθολογία »

Τέλλος Άγρας

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα γιατί κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιτα.

— Στὰ παλιὰ χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦταν ἐπίσκοπος στὴν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἐ-
τυχε νὰ εἶναι διοικητὴς τῆς Καππαδοκίας ἕνας εἰ-
δωλολάτρης, πολὺ κακὸς, σκληρὸς καὶ φιλοχρή-
ματος ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα
μέρη τῆς ἐπαρχίας του σκοπὸ εἶχαν τὴ διαρπαγὴ
καὶ λεηλασία τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κά-
ποτε λοιπόν, πού θὰ ἔκανε τὴν ἐπίσκεψή του ὁ κα-
κὸς αὐτὸς ἄρχοντας στὴν Καισάρεια, οἱ Χριστια-
νοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸν Μέγα Βασίλειο καὶ
τοῦ ζήτησαν τὴ συνδρομὴ του.

— Ἀδερφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρία
θὰ τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξέρετε βέβαια
γιὰ ποιὸ σκοπὸ κάνει τὴν ἐπίσκεψή του ὁ κακὸς
αὐτὸς ἄνθρωπος. Σᾶς συμβουλεύω νὰ μοῦ δώση ὁ
καθένας σας ὅ,τι πολὺτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ
ὅταν θὰ τὸν ὑποδεχτοῦμε, θὰ τοῦ τὰ παραδώσω μὲ
τρόπο, γιὰ νὰ σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια
τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ,τι μπορού-
σαν. Ἄλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ
πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς φτωχοὺς καὶ ἔτσι
μαζεύτηκε ἄρκετὸ χρυσάφι.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ὅμως ἔκαμε τὸ θαῦμα του.
Ὁ κακὸς διοικητὴς, εἴτε γιατί ἔμεινε εὐχарιστη-
μένος ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφώνηση τοῦ
ἐπισκόπου, εἴτε γιατί ἔφτασε ἑλληνικὸς στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλῃ, ἔφυγε καὶ δὲν πῆρε μαζί του τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ διοικητοῦ, συγκέντρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τοὺς εἶπε :

— Ἀδερφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρα σας γλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακὴν, ποὺ μᾶς ἔρχεται, θὰ δώσω στὸν καθένα ὅ,τι χρυσαφικὰ ἢ φλουριά μου ἔδωσε.

Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἐκεῖνον τὸ θησαυρὸ στοὺς κατόχους του ; Ποῦ νὰ ξέρῃ τί πρόσφερε ὁ καθένας ;

Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτιασαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὲς πίτες γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς καὶ μέσα σὲ κάθε πίτα ἔβαλε ἀπὸ ἓνα χρυσαφικὸ. Ὅσα περίσσεψαν διέταξε καὶ τὰ μοίρασαν στοὺς φτωχοὺς.

Τὴν ἄλλῃ μέρα, δηλαδὴ τὴν Κυριακὴν, ἔδωσε ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίτα σὲ κάθε Χριστιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν πίτα, εὗρισκαν τὸ πολύτιμο ἀντικείμενο καὶ τὸ ἔπαιρναν δικό τους.

Ἀπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάνουν οἱ Χριστιανοὶ βασιλόπιτες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα, στὴν ἐπέτειο τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή μέρα που ἐπι-
θεωροῦν καὶ καθαρίζουν τὸ κοτέτσι. Πρωὶ-πρωὶ ἡ
μητέρα τῆς Ἑλενίτσας βγῆκε στὸν κῆπο κι ἄρ-
χισε νὰ ἐτοιμάζῃ.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ἡ Ἑλενίτσα, ὅσο νὰ ἔρθῃ ἡ
ῶρα τοῦ σχολείου, νὰ σὲ βοηθήσω κι ἐγώ;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα της· πάρε
τὸ κουβαδάκι καὶ γέμισέ το ψιλὴ ἄμμο.

Ἡ Ἑλενίτσα πῆρε τὸ κουβαδάκι καὶ βγῆκε
στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε ἄμμο, καὶ
ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζει μ' ἓνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ
μεταξὺ ἦρθε καὶ ὁ Κωστάκης καὶ τὴν βοηθοῦσε.

Τὸ κοτέτσι ἦταν σὰν ἓνα ὠραῖο μικρὸ σπιτάκι
χτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καὶ μὲ
πόρτα καὶ παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γύρω-
γύρω εἶχε τὴν αὐλίτσα του, εὐρύχωρη, κλεισμένη
μὲ συρματόπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαί-
νουν ἔξω οἱ κότες καὶ νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια
τοῦ κήπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γύρω-γύρω σὲ ραφά-
κια, ὅπου ἀνεβαίνουν οἱ κότες καὶ κουρνιάζουν.
Κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε
δυὸ κασόνια χαμηλά, γεμάτα ἄχυρο, ὅπου πη-
γαίνουν οἱ κότες καὶ γεννοῦν.

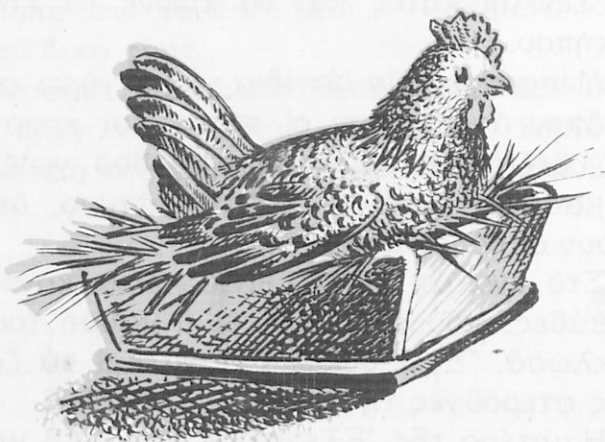
Στὸ ἓνα ἀπ' αὐτά, εἶναι τώρα κοντὰ τρεῖς
ἐβδομάδες, ποὺ ἔχει καθίσει ἡ μαύρη τους κότα
καὶ κλωσᾷ. Ἐχει δώδεκα αὐγὰ καὶ τὰ ζεσταίνει
μὲ τὶς φτεροῦγες της.

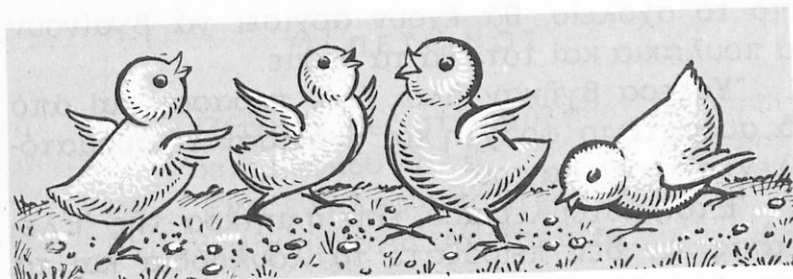
Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας εἶχε μπῆ μέσα στὸ

κοτέτσι καὶ τὸ εἶχε πιά σκουπίσει καὶ συγυρίσει. Εἶχε καθάρισει καλὰ τὰ σανίδια καὶ εἶχε βάλει καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. Ἔπειτα βούτηξε τὴ σκούπα στὸν ἀσβέστη, ποῦ εἶχε ἀπὸ πρὶν ἐτοιμάσει, καὶ ἄλειψε τοὺς τοίχους τοῦ μέσα κι ἔξω, τὶς σανίδες καὶ τὰ κασόνια. Σκόρπισε ὕστερα κάτω στὸ πάτωμα τοῦ κοτετσιοῦ καὶ ἔξω στὴν αὐλὴ τοῦ τὴν ἄμμο, ποῦ ἔφερε ἡ Ἑλενίτσα.

Τώρα τὸ κοτέτσι λάμπει ἄσπρο-ἄσπρο καὶ θὰ εἶναι πάλι καθαρὸ ὡς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κόττες θαρρεῖς καὶ ἐνιωθάν πῶς τὸ σπίτι τους ἔγινε πάλι καθαρὸ καὶ ὠραῖο, καὶ ἔκαναν γύρω βόλτες, καμαρωτὲς καὶ εὐχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλιστα, ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλαζα φτερὰ τῆς οὐρᾶς του καὶ τὴν κόκκινη κορώννα τοῦ λειριοῦ του, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφή τοῦ κοτετσιοῦ καὶ φώναξε :

— Κικιρίκου ου ου ! σὰν νὰ διαλαλοῦσε παντοῦ τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ του.

71. Η ΚΛΩΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά μπηκαν μέσα καὶ πλησίασαν τὴν κλώσα στὴ φωλιά της. Σὰν πῆγαν ὅμως πολὺ κοντὰ της, ἡ κλώσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, σὰν νὰ φοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἑλενίτσα.

— Ἐγὼ θέλω νὰ δῶ, ἂν βγῆκαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἄπλωσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ἴδια στιγμή ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— Ἀχ! μητέρα μου!

— Τί πάθατε; φώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας, ποὺ εἶχε πάει νὰ φέρη νερό, γιὰ νὰ γεμίση τὰ δοχεῖα ποὺ πίνουν οἱ κότες, καὶ γύριζε ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ἡ κλώσα μὲ τσίμπησε, μὲ δάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, ποὺ εἶχε κι ὅλας κάμει μαῦρο σημάδι.

— Δὲν σᾶς ἔχω πεῖ νὰ μὴν τὴν πειράξετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ κλώσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολὺ. Ἐχετε ὑπομονὴ ὡς τὸ μεσημέρι. Ὅσο νὰ γυρίσετε σεῖς

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ δοῦμε.

“Υστερα βγῆκαν ὅλοι ἔξω, πέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράχτη καὶ ἔκλεισαν τὴ συρματοπλεχτὴ πορτίτσα του.

— “Ἔτσι, κοτοῦλες μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ἂν δὲν πειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὅμως καλὰ περνᾶτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κότες μαζεύτηκαν ὅλες μπροστά της, σὰν κάτι νὰ περίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά πῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ πέταξαν. “Ὅλες ρίχτηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ ὄρεξη μεγάλη.

— Κοιτάξετε! κάνουν σὰν νὰ μὴν ἔφαγαν πρῶι-πρῶι τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα. “Ἔτσι εἶναι αὐτές, ὅλο νὰ τρῶνε θέλουν. “Ὅλη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια τους καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκαλένια μύτη τους. Μὰ τώρα βιαστῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖο σας, γιατί ἡ ὥρα πλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, πῆραν τὶς σάκες τους, χαίρετisan ὅλους καὶ ἔφυγαν.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἕνας πετεινὸς λαλοῦσε στὸ κοτέτσι.

Ὁ Κωστάκης θυμήθηκε ἕνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινό:

72. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πετεινός μές στήν αὐλή
κικιρίκοκου λαλεῖ.

Ἔχει ἓνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρουνία σάν ἱππότης.

Ἔχει μιὰν οὐρά ψηλή,
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του γιὰ γένια
δυὸ λειράκια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλὴ,
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

« Διάπλασις τῶν Παίδων »

Γεώργιος Βιζυηνός

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές μέρες τώρα, πού ὁ δάσκαλος εἶπε στὰ παιδιὰ τῆς τάξεως νὰ γράψουν στὰ τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ γέννηση καὶ καλὸς μας
[χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν τρύγο, τὸ Δεκέμβρη πα-
[ραμύθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο-
[καιριοῦ.
4. Νὰ ᾽ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
χαρὰ σ' ἐκεῖνο τὸ γεωργό, πού ᾽χει πολλὰ σπαρ-
[μένα.
5. Νὰ ᾽ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
καὶ τὰ Λαμπρὰ βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
[σμένα.
6. Ἁγία Βαρβάρα μίλησε κι ὁ Σάββας ἀπεκρίθη :
— Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καὶ σύρτε καὶ στὸ
[μύλο,
γιατ' Ἁι - Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ-
[τωμένος.

τράδιά τους ὅσες παροιμίες μποροῦν, γιὰ τοὺς χειμωνιάτικους μῆνες.

Τὰ παιδιὰ ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολλές παροιμίες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης, ὅλ' οἱ μύλοι μας
[θ' ἀλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θὰ ᾿ν' τὸν Ἀλ-
[νάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας
[μοιάζει.
4. Χαρὰ στὰ Φῶτα τὰ στεγνὰ καὶ τὴ Λαμπρὴ
[βρεμμένη.

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό, κουτσὸς μπαίνει στὸ
[χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση, καλοκαίρι θὰ μυ-
[ρίση.
3. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν χιονίση, πάλι ἄνοιξη θ' ἂν-
[θίση.
4. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίζη, πάλι ἡ ἄνοιξη μυ-
[ρίζει
μὰ κι ἂν τύχη νὰ θυμώση, μὲς στὰ χιόνια θὰ
[μᾶς χώση.
5. Παπαντὴ καλοβρεμμένη, ἡ κοφίνα γεμισμένη.

Μικρές κάτασπρες τουΐφες, σάν έλαφρές πεταλουΐδες, στριφογυρίζουν στὸν ἀέρα ὦρες πολλές ἐπάνω ἀπὸ τὸ χωριό. Πέφτουν ἀπαλὰ ἀπαλὰ καὶ στολίζουν τὰ δέντρα καὶ τοὺς θάμνους τῶν κήπων, τοὺς κάμπους καὶ τοὺς γύρω λόφους. Δὲν ἔχουν ξεχάσει τίποτε.

Τὰ δέντρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν ἄλλα σάν ἄσπρες ὀμπρέλες, ἄλλα σάν πολυέλαιοι. Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ντύθηκε μὲ ἓνα χοντρὸ χιονάτο ἐπανωφόρι.

Ὅλα τὰ σπίτια φοροῦν ἄσπρες κουκοῦλες. Κι ὅλα τὰ μικρὰ φυτὰ εἶναι θαμμένα κάτω ἀπὸ τὸ κάτασπρο χιόνι.

Ὡς ἐκεῖ πού μπορεῖ νὰ φτάση τὸ μάτι, τὸ χιόνι ὅλα τὰ σκεπάζει. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίση κανεῖς οὔτε μονοπάτια οὔτε δρόμους.

Βαθιὰ σιωπὴ βασιλεύει σ' ὅλο τὸ χωριό. Ποῦ καὶ ποῦ φαίνεται κανένας ἄνθρωπος κουκουλωμένος. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι μαζεμένοι στὰ σπίτια τους, κοντὰ στὴ φωτιά τους. Καὶ τὰ ζῶα εἶναι χωμένα στοὺς στάβλους καὶ στὶς φωλιές τους.

Μόνο νὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οἱ παπαδίτσες κι ἄλλα πουλάκια πετοῦν ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς θάμνους μὲ παραπονιάρικες φωνοῦλες, γιατί δὲν βρίσκουν ἐκεῖ νὰ φᾶνε κάτι. Κι ἔρχονται ὡς τὶς αὐλές καὶ ὡς τὰ σκαλοπάτια, γὰ τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα καὶ τοὺς σπόρους, πού τοὺς ἔχουν ρίξει τὰ παιδιά.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1

Χιονίσε καὶ κάναμε
μιὰν ἄσπρη στοίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νὰ μὴ λιώση.

2

Ἔ! μὲ τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχτῆτε πέρα!
Ἄναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαίρα.

3

Ἄν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.
Ὅπου πέση ἡ μπάλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

4

Πῶς; Γελᾶτε; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τὴ ράχη.

5

Φράπ! κι ἅπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κοῦκοι.
Φράπ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

« Παιδικὲς ψυχὲς »

Στέλιος Σπεράντσας

Ὁ καινούργιος χρόνος μπήκε μὲ ὁμορφὴν λιανικάδα κι ὁ κύρ Δημήτρης ἀποφάσισε νὰ κάμῃ τὸ ταξίδι μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλιν, ποὺ εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλει τὶς παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, γιατί ὁ καιρὸς δὲν ἦταν καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωὶ ξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸ μέρες.

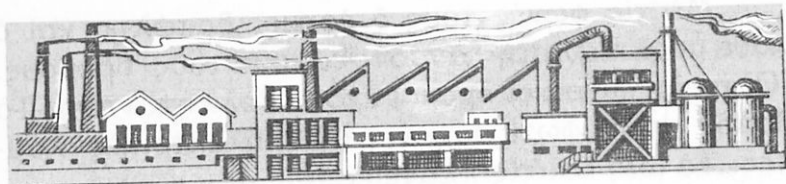
Μπήκαν στὸ λεωφορεῖο ποὺ ἔκανε τὴ συγκοινωνία τοῦ χωριοῦ μὲ τὴν πόλιν.

Ὑστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρισαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς τους, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα φαινόταν ἡ θάλασσα, σὰν ἀπέραντος γαλάζιος κάμπος.

Ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο χάθηκε.

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλιν, τὰ παιδιὰ δὲν πρόφταναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλὰ μὲ πολλὰ πατώματα. Ἀλλὰ χαμηλά. Ἀλλὰ μὲ στενὰ κι ἄλλα μὲ πλατιά παράθυρα. Περνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἦταν καταστήματα μὲ προθήκες στολισμένες μὲ διάφορα ἐμπορεύματα. Στὰ πεζοδρόμια κυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

Ἐφτασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ ὁ κύρ Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, πῆραν τὰ πράγματά τους καὶ πῆγαν σ' ἓνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμὸ.

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΗΤΑΝ Η ΠΟΛΗ

Τὴν πόλὴν ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικὲς φωτογραφίες τὴ γινώριζαν. Αὐτὲς ὅμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὁμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν φανταστῇ, πὼς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἦταν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πὼς ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς θὰ εἶχαν δεντροστοιχίες. Πόσο ὅμως διαφορετικὰ βρῆκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλὴ, χτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό τῆς, φτάνει ὡς τὴν παραλία. Τὴ διασχίζει ἓνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεοῦς. Ἔχει ὠραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλὴ εἶναι παλιά, χτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὅμως πολιτεία, ποὺ σιγὰ-σιγὰ χτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὠραιότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ βρῆκαν τὰ παιδιὰ τὴ ζωὴ στὴν πόλὴ! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατὰ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διάφορους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, ποὺ εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίχτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἐργάτες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τίς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ ὁ καπνός.

Μὲ τὶς φωνές τους ὁ ἡμεριδοπώλης καὶ ὁ κάθε μικροπωλητὴς ἀναστατώνουν τοὺς δρόμους. Ὅλη τὴν ἡμέρα οἱ δρόμοι ἔχουν πολλὴ κίνηση. Τὸ βράδυ τοὺς φωτίζουν μεγάλες ἡλεκτρικὲς λάμπες. Τὸ ἴδιο καὶ τὶς πλατεῖες.

Τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη ἡμέρα περπάτησαν ἀρκετὰ καὶ εἶδαν πολλὰ πράγματα, ποὺ τοὺς ἔκαμαν ἐντύπωση. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοὺς τὰ ἐξηγοῦσε ὅλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

Ἐκεῖνο, ποὺ ἔκαμε ἐντύπωση στὰ παιδιὰ, ἦταν τὸ «τάκ», ποὺ γινόταν μὲ μισὴ στροφή τοῦ διακόπτη δεξιά. Τὸ δωμάτιο τότε φωτιζόταν, σὰν νὰ ἔμπαινε μέσα ξαφνικὰ ὁ ἥλιος. Κι ὕστερα ἓνα «τάκ» καὶ τὸ δωμάτιο βυθιζόταν πάλι στὸ σκοτάδι.

— Αὐτὸ τὸ ωραῖο φῶς, ποὺ εἶναι κλεισμένο μέσα σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ γυάλινη λάμπα, πότε θὰ τὸ ἔχωμε κι ἐμεῖς στὸ χωριό μας; ρώτησε ἡ Ἑλενίτσα τὸ θεῖο Δημήτρη.

— Πολὺ γρήγορα! Αὔριο θὰ σᾶς πάω νὰ μείνετε ὅλη τὴ μέρα, στὸ σπίτι μιᾶς ἐξαδέρφης μας. Ἐχει κι αὐτὴ παιδιὰ σὰν καὶ σᾶς. Θὰ μείνετε μαζί τους κι ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μηχανμάτων. Θὰ χρειαστῇ νὰ μείνωμε ἀκόμη δυὸ μέρες ἐδῶ καὶ θὰ φύγωμε τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων γιὰ τὸ χωριό.

— Ἀ, λέει ὁ Κωστάκης. Τί ωραῖα νὰ ἔχωμε καὶ

μείς αυτό το φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας. "Οχι, πὺ μόλις σκοτεινιάσῃ, χωνόμαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

—"Ἐχουν ἀπὸ καιρό, θεῖε, αὐτὸ τὸ φῶς ἐδῶ; ρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

—"Οχι, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δημήτρης. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως αὐτὸ καὶ νὰ τὸ χαϊρώμαστε ἐμεῖς σήμερα, χρειάστηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες πέρασαν ὅλη τους τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ πετύχουν τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα! Ἄλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖο σας, στὶς μεγαλύτερες τάξεις. Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ ὄργανα, θὰ στείλῃ μαζί καὶ μιὰ μικρὴ ἠλεκτρικὴ μηχανή.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ κύρ Δημήτρης πῆγε τὰ παιδιὰ στοῦ κυρίου Θάνου, ποὺ εἶχε γυναῖκα τὴν κυρία Ἄννα, μιὰ ἀνεψιὰ τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία Ἄννα εἶχε δυὸ παιδιὰ, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά ποὺ ἦταν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος πῆγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ.

Ὁ θεῖος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πὼς θὰ πῆγαιναν ἐκεῖ καὶ τοὺς περίμεναν. Χάρηκαν πολὺ τὰ παιδιὰ. Καθὼς ἦταν καὶ ὠραῖος καιρὸς, βγῆκαν ὅλοι μαζί γιὰ περίπατο στὸ δημόσιο κῆπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὠραῖα, τὸ δικαστήριο, τὰ σχολεῖα καὶ ἄλλα. Πέρασαν ἀπὸ μιὰ δεντροστοιχία, πῆγαν στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ θαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ὠραῖες εἰκόνες του.

Μεγάλος ἦταν ὁ κῆπος, μὲ δέντρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, ποὺ τὰ στόλιζαν κάθε λογῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιὰ. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές ποὺ ἔλεγαν : «Μὴν πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». Ὅλα ἐκεῖ μέσα ἦταν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψη ἓνα λουλούδι. Ὅμως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιά του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ κάθονταν σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δέντρα, γύρω ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενὴ.

Ἐνὰς μόνον μπάγκος ἦταν ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη τοῦ καθόταν ἓνας κύριος. Ὁ Γιώργος ζή-

τησε την άδεια νά καθίσουν και κάθισαν και τὰ τέσσερα παιδιά κοντά και συζητούσαν για τὰ παιχνίδια τους.

Ὁ Κωστάκης και ἡ Ἐλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, πού τίναζε ψηλά τὸ νερό κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σάν βροχή.

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο σηκώθηκαν τὰ παιδιά, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι. Ἐφαγαν μὲ πολλὴ ὄρεξη. Ὅταν ἔφαγαν, κάθισαν στὸ σαλόνι νὰ ξεκουραστοῦν.

Ξαφνικά, ἀπὸ τὴν ἄλλη αἴθουσα ἀκούστηκαν κάτι δυνατὲς φωνές, πού τὰ παιδιά τρόμαξαν. Ἡ Μαρίκα εἶχε πάει και εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιά ἔτρεξαν πρὸς τὰ κει.

Ὁ Κωστάκης και ἡ Ἐλενίτσα πλησίασαν και εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη ὀνόματα. Ἦταν τὰ ὀνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς, ὅπως ἐξήγησε ὁ Γιώργος. Ἡ Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ ὄνομα « Ἀ-

θῆναι » κι ἄκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τί θαῦμα ! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

Ἡ Μαρίκα ἐξήγησε :

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν μπροστὰ σ' ἓνα μηχανημα, πὺ μαζεῦει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν ἀστραπή σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκοῦμε τὴν ὥρα πὺ ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιὰ. Κι ὅταν εἶναι κακοκαιρία καὶ δὲν μποροῦμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία, ἀκοῦμε ἀπὸ δῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ χωριό ; ρώτησε ὁ Γιώργος.

— Εἶναι καιρὸς πὺ εἶχε φέρει ἓνα ὁ θεῖος, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Ἦμουν τότε πολὺ μικρή. Ἀλλὰ τοῦ χάλασε. Λειτουργοῦσε μὲ ἡλεκτρικὲς στήλες. Τώρα μᾶς εἶπε πῶς, ὅταν θὰ ἔχουμε ἡλεκτρικὸ ρεῦμα στὸ χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἓνα ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχουμε κι ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν αὐτό.

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν ! Ντρίν ! Ντρίν ! ἀντήχησε τὸ κουδούνι τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο ὁ Γιώργος καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρός ! Ποιὸς ὁμιλεῖ, παρακαλῶ ;... Ἐσὺ εἶσαι, πατέρα ;... Ἐδῶ εἶναι τὰ παιδιὰ... Νὰ ἔρθωμε

στο μεταξουργείο; Κι ἔπειτα στὸν κινηματογράφο;
"Α! ὠραία... Θὰ ἔρθωμε ἀμέσως.

Ἀπὸ τὸ μεταξουργεῖο ὁ κύριος Θάνος εἰδοποιοῦσε τὸ Γιώργο νὰ πάη μὲ τὰ παιδιὰ στὸ μεταξουργεῖο, γιὰ νὰ τὸ δοῦν. "Υστερα θὰ τοὺς ἔπαιρνε νὰ τοὺς πάη ὅλους στὸν κινηματογράφο.

Ἡ Ἐλενίτσα σκέφτηκε:

— "Ἄλλο πάλι θαῦμα αὐτὸ τὸ τηλέφωνο!

Στὴν κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. Ἀλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὥρα θέλουν καὶ οὔτε γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλεγραφήματα ποὺ θὰ σταλοῦν στὴν πολιτεία. "Ἄν ἦταν εὐκόλο, θὰ ἔπαιρνε στὸ τηλέφωνο καὶ τὰ ἐξαδερφάκια της ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ὁ Γιώργος εἶπε πὼς ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια ὁ μεγάλος Ἰταλὸς ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι πέτυχε μὲ τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἄνθρωποι μὲ ὅλες τίς χῶρες τῆς γῆς. "Ἐτσι ἐπικοινωνοῦν μεγάλα πλοῖα, ποὺ ταξιδεύουν στίς μεγάλες θάλασσες, στοὺς ὠκεανούς. Κι ἂν βρεθοῦν σὲ κίνδυνο, καλοῦν ἄλλα πλοῖα σὲ βοήθεια, ποὺ τοὺς ἔρχεται βιαστικὴ καὶ σώζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἓνα περίπατο στὴν πόλη καὶ τὸ βραδάκι ὁ Γιώργος τὰ πῆγε στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου τὰ περίμενε ὁ κύρ Δημήτρης.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωί, πῆγαν τὰ παιδιά μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ δοῦν καὶ τὸ λιμάνι. Νά την ἡ θάλασσα, ἡ μεγάλη θάλασσα, γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαζοπράσινη ἀπλώνεται ὡς πέρα μακριά, ἐκεῖ πού φαίνεται σὰν νὰ ἐνώνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιά δὲν εἶχαν φανταστῇ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὠραία τὴ θάλασσα, πού τὴν ἔκανε πιὸ ὠραία καὶ ἡ λιακάδα.

Ὅμορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι ἓνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θάλασσα.

Δυὸ βαπόρια φορτηγὰ ἦταν ἀραγμένα στὸ λιμάνι καὶ περίμεναν νὰ φορτώσουν. Ἄλλο μεγάλο βαπόρι φάνηκε στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ. Ἦταν τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, πού ἄραζε σὲ διάφορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φτάσῃ στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιά ὅλο καὶ ρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὰ πλοῖα.

— Ἡ θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ Δημήτρης, μ' ὅλες τὶς τρικυμίες της καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντοσύνη της, ἦταν πάντα ἓνας μεγάλος δρόμος, ἀνοιχτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμον, ἔφευγαν μὲ μονόξυλα. Μαζί τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα προϊόντα τῆς πατρίδας τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἓνα μακρινὸ κι ἐπικίνδυνον ταξίδι, ἀντίκριζαν μὲ λα-

χτάρα τὴν καινούργια γῆ. Στ' ἀκρογιάλι τῆς καινούργιας γῆς τοὺς περίμεναν ἄλλοι παράξενοι ἄνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ὠραῖα πραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα ποὺ εἶχαν φέρεי μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἄπλωναν δειλὰ τὰ χέρια τους καὶ τὰ ἔπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, ποὺ οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους.

— Σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύρ Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι ἂν εἶναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιά μυστικὰ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιά δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθείαν στὴ γῆ ποὺ θέλουν νὰ πᾶνε. Δὲν ἔχουν πιά ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἄέρα, γιὰ νὰ φουσκώσῃ τὰ πανιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνῃ. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες μέρες μποροῦν νὰ φτάσουν στὰ πιὸ μακρινὰ λιμάνια.

“Ὅπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ προϊόντα τῆς γῆς, προϊόντα τῶν χειρῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιά καὶ ἄρχισε μιὰ μεγάλη κίνηση στὸ λιμάνι. Βάρκες πήγαιναν κοντὰ κι ἔπαιρναν ἐπιβάτες, ποὺ τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα.

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

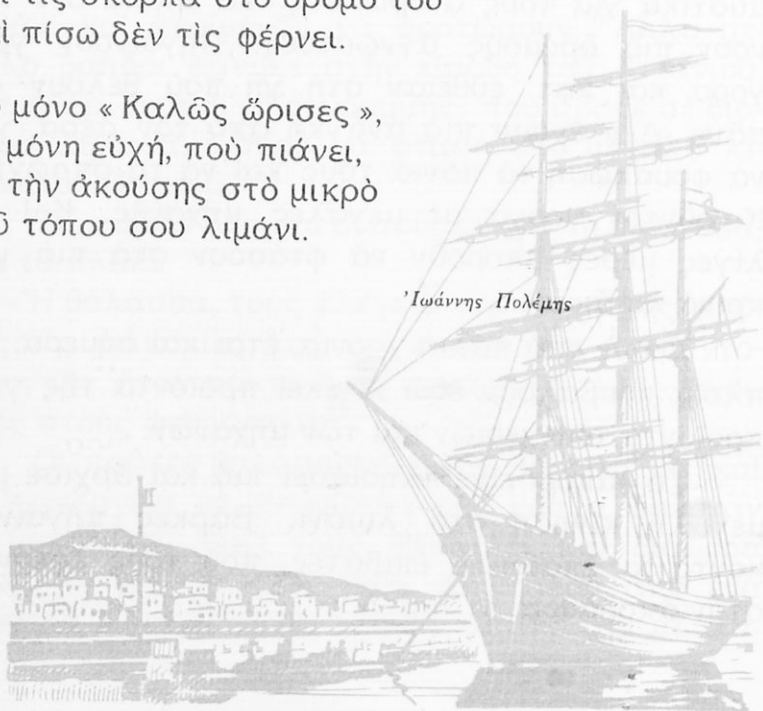
Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.
Καραβοκύρης στέκεται,
κρατώντας τὸ τιμόνι.

Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.
Θ' ἀκούσης « Καλῶς ὤρισες »
ἀπὸ χιλιάδες χεῖλια.

Μὴν τὰ πιστέψης. Ὕπιαστες
εὐχές, πὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπᾷ στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

Τὸ μόνο « Καλῶς ὤρισες »,
τὴ μόνη εὐχή, πὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσης στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι.

Ἰωάννης Πολέμης

Πρὶν γυρίσουν στὸ χωριό, ὁ κύρ-Δημήτρης ἔπρεπε νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντὰ σὲ ἐξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του ἔχει ἕναν ψηλὸ τοῖχο. Καὶ ἡ καπνοδόχος του λές καὶ θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Καθὼς πήγαιναν πρὸς τὸ ἐργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάξῃ ἕναν καπνὸ, ποὺ ἔκρυβε τὸν ἥλιο. Μπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη πῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ διευθυντῆ. Ταχτοποίησε τοὺς λογαριασμοὺς του καὶ παρακάλεσε τὸ διευθυντὴ νὰ ἐπιτρέψῃ στὰ παιδιὰ νὰ δοῦν τὸ ἐργοστάσιο.

Ἕνας ἐπιστάτης τοὺς ὁδήγησε ὅλους σὲ ὅλο τὸ ἐργοστάσιο. Τὰ παιδιὰ ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦταν γεμάτο μηχανές. Ἐδῶ γύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεῖ σηκώνονταν κι ἔπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλοι οἱ μηχανές ἔτριζαν, βογγοῦσαν, γρύλιζαν. Κι ἄλλοι κάποια πλατιά λουριά γύριζαν μὲ δύναμη μικρότερες ρόδες.

Μηχανές περίεργες πελεκοῦσαν τὸ σίδηρο ἢ τὸ λύγιζαν, τὸ πριόνιζαν, τὸ τρυποῦσαν, τὸ πίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες ἔφτιαναν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λές καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στο θόρυβο και στη μεγάλη κίνηση που γινόταν γύρω τους. Ο πατέρας του Κωστάκη είπε:

— Οί μηχανές σε μιὰ στιγμή κάνουν τὴ δουλειὰ ἑκατὸ χειρῶν.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα κοίταζαν μὲ πολλὴ προσοχὴ τοὺς ἐργάτες, ποὺ ἐπέβλεπαν τὶς μηχανές. Καὶ ἡ Ἑλενίτσα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της:

— Τάχα θὰ μποροῦσαν οἱ μηχανές νὰ κινηθοῦν χωρὶς ἐργάτες; Ἐδῶ εἶν' ὁ κόμπος, ὅπως λέει κι ὁ παππούς.

Καὶ πάλι ἀπὸ μέσα της ἔδινε τὴν ἀπάντηση:

— Δίχως τοὺς ἐργάτες οἱ μηχανές θὰ ἦταν ἄχρηστες! Αὐτὸ ἐμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ ἀπόγευμα ἔφυγαν γιὰ τὸ χωριό, ὅπου ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα δὲν ἔπαυαν νὰ διηγοῦνται σ' ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλη.

85. Η ΦΑΝΕΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ

— Μεθαύριο θὰ γίνῃ ὁ ἔρανος γιὰ τὴ φανέλα τοῦ Στρατιώτη. Εἶσαι ἔτοιμη; ρώτησε τὴν Ἑλενίτσα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θεῖε, νὰ τελειώσω τὴ μιὰ κάλτσα. Ἀπόψε λέω νὰ τὴν τελειώσω.

— Νὰ τὴν τελειώσης γρήγορα, παιδί μου. Σοῦ εἶπα, οἱ στρατιῶτες μας, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας, κρυώνουν. Καὶ πρέπει ἐμεῖς ἀπὸ ἐδῶ κάτω νὰ τοὺς στείλωμε μάλλινα νὰ φορέσουν, νὰ ζεσταθοῦν. Γιὰ σκέψου τί κρύο εἶναι ἐκεῖ

πάνω στὰ σύνορα ! Γι' αὐτό, τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, κάθε μιὰ γυναίκα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτιάσῃ ἢ μιὰ φανέλα ἢ ἓνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἓνα ζευγάρι γάντια. Ἕνας λόγος λέει : « Τὸ δῶρο, καὶ μικρὸ, μεγάλῃ χάρῃ ἔχει ».

— Πολὺ σωστά, λέει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡμουν κόρη, Δημήτρη, ὅταν σεῖς πολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἔσεῖς πολεμούσατε καὶ διώχνατε τὸν ἐχθρὸ μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα πολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἐχθρό σας, τὸ κρῦο. Δικὴ μας λόγχη ἦταν ἡ βελόνα. Λέγαμε : « Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στῆθος νὰ κρυολογήσῃ οὔτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ ».. Κάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

Ὁ κύρ Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος. Ὑστερα χαμογελᾷ καὶ λέει :

— Ἕνα ἀπόγευμα, ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωσαν κι ἐμένα ἓνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Πῆγα νὰ φορέσω τὸ ἓνα γάντι καὶ βρῆκα μέσα ἓνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνση. Ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ ποῦ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὐστραλία κι εὐχαρίστησα τὸ κορίτσι ποῦ μοῦ εἶχε στείλῃ τὸ πολὺτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἦταν αὐτὸ μιὰ σπουδαία βοήθεια, ποῦ μᾶς ἔδωσε τὴ δύναμη νὰ νικήσωμε.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τότε :

— Ἐγὼ κάνω οἰκονομία. Ὅταν ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας μου δίνουν λεφτὰ γιὰ καραμέλες, ἀγοράζω λιγότερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπάρα μου.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴ ρώτησε :

— Τί θὰ κάμης τὰ λεφτὰ σου, ἅμα γεμίση ὁ κουμπάρας σου, Ἐλενίτσα ;

— Θ' ἀγοράσω ὅ,τι μου πῇ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐλενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ φτωχὰ καὶ κοιμοῦνται νηστικὰ τὸ βράδυ ! Οἱ γονεῖς τους δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν βρίσκουν ἐργασία καθόλου ἢ πολὺ λίγη. Ἀλλὰ πάλι παιδάκια εἶναι ὀρφανά. Νά, τὰ παιδιὰ τῆς κυρα - Γιαννούλας οὔτε παπούτσια οὔτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὔτε καὶ τρῶν κάθε μέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἡ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας τους.

— Ἄν εἶχα πολλὰ λεφτὰ, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ,τι χρειάζονται τὰ παιδιὰ τῆς κυρα - Γιαννούλας.

— Κι ἐγώ, κι ἐγώ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα, ποὺ θὰ ἔρθῃ ὁ πατέρας σου, Ἐλενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς ποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε μέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. Ἔτσι ὁ κουμπάρας σας θὰ

γεμίζη γρήγορα καὶ θὰ μπορῆτε νὰ βοηθᾶτε καὶ τοὺς φτωχοὺς ταχτικά.

Τὰ παιδιὰ ἐνθουσιάστηκαν μ' αὐτὴ τὴν ιδέα, χτύπησαν τὰ χέρια τους καὶ φώναξαν :

— Ναί, ναί, τί ὠραία!

87. Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στὴ μεγάλη αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, γιορτάστηκε ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἡ ἐορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἴθουσα ἦταν στολισμένη μὲ λουλοῦδια, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες καὶ μὲ ἐπιγραφές γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν κάθονταν στὰ καθίσματα πού ἦταν στὶς πρῶτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴ ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία :

« Παιδιά,

» ὅπως μέσα στοὺς τόνους τῆς ᾄμμου ξεχωρίζει ἓνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι καὶ μέσα στὶς ἄπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξη, ἡ λέξη

Μητέρα. Ἡ σημερινὴ ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῇ στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σ' ὅλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.

» Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτὲ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῇ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἶναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακὸ. Αὐτὴ σᾶς ἔδωσε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ζέστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμα σας μέσα στὴν ἀγκαλιὰ της. Αὐτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλάτε, νὰ περπατᾶτε.

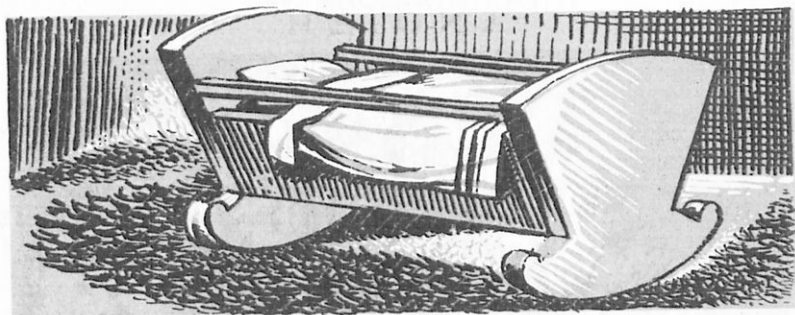
» Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψη, κάθε της κούραση εἶναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκούτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλάτε μὲ σεβασμό.

» Ὅταν τῆς λέτε μὲ τρυφερὴ φωνή: «Μανούλα!», ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: «Παιδί μου!» μὲ τόση γλύκα, ποὺ φτάνει ὡς μέσα βαθιὰ στὴν καρδιά ὅλων μας.»

Ἀμέσως ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ εἶχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ διαβάστηκαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ὁ Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα «Ἀποχαιρετισμὸς τῆς Μάνας», ἡ Ἑλενίτσα τὸ ποίημα «Ἡ μανούλα» καὶ ἄλλα παιδιά ἄλλα ποιήματα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά κατέβηκαν ἀπ' τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, πρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ φίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ φίλησαν καὶ κεῖνες. Τὰ παιδιά ξαναγύρισαν στὴ σκηνή, τραγούδησαν μερικὰ ᾠσμάτα καὶ ἡ γιορτὴ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνο.

88. Η ΜΑΝΟΥΛΑ

Ποιός τὴν κούνια μας κουνάει,
ὅταν εἴμαστε μικράκια ;
Ποιός χαμογελᾷ στὸ πλάι
καὶ γλυκὰ μᾶς λέει λογάκια
καὶ τὸν ὕπνο προκαλεῖ ;

Ἡ μαμά μας ἡ καλή.

Τὰ μαλλιά μας ποιός χτενίζει ;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια ;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει ;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στὴ φωτίτσα μας σιμά ;

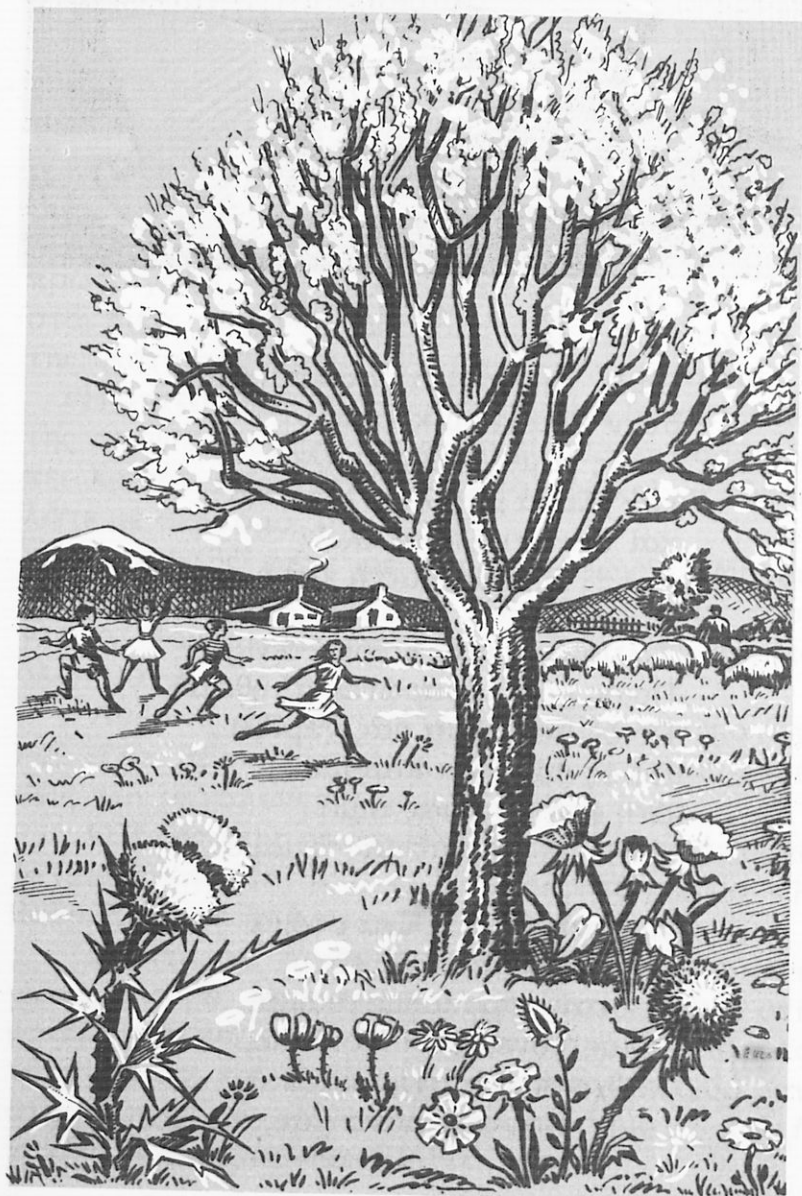
Ἡ γλυκιά μας ἡ μαμά.

Κι ὅταν κάποτε ἓνα στόμα
κάτι μὲ θυμὸ μᾶς λήη,
κι ὅταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καὶ σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στὴν καρδιά ;

Πάντα ἡ μάνα μας, παιδιά.

Στέλιος Σπεράντσας

ΑΝΟΙΞΗ

89. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τὰ ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλῇ
καὶ στὸν ξάστερον ἄέρα
κελαηδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μέ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα χλωρασιά,
χίλια ἄρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
μὲς στὴ διάπλατη γιορτῇ,
ποὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάση
ἀνθισμένη, φτερωτή.

Γ. Δροσίνης

Ἦρθε ἡ ἀνοιξη! Μᾶς τὸ φανερώνει τὸ γαλανὸ χρώμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλὶ τῆς γῆς, τὸ κελάηδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν ἀνοιξη τὰ δέντρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ὁ κοῦκος ἀκούεται «Κού-κου! Κού-κου!» καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν ἀνοιξη. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιὲς φωλιὲς ἢ χτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιά πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερά ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ μέρες μεγάλωσαν καὶ οἱ νύχτες μίκρυναν. Μερικὲς ἀνοιξιὰτικες βροχὲς δροσίζουν τὴ γῆ. Ὁ ἀνοιξιὰτικος ἥλιος εἶναι ζεστός καὶ στὰ βουνὰ λιώνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιὲς πέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπὸ τους. Οἱ λεμονιὲς καὶ ἄλλα καρποφόρα δέντρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εὐωδιές.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὄψιμη καλλιέργεια. Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρώμενου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμάτο πολύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουτίζουν καὶ ρουφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαροῦνες. Κάπου-κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι άκίνδυνες, όταν όμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οί πελαργοί, πού κάνουν τὶς φωλιές τους στὰ ψηλά καμπαναριά, παραμονεύουν στὸ λιβάδι νὰ πιάσουν κανένα φίδι ἢ κανένα βάτραχο ἢ ποντικάκι ἢ σαύρα νὰ ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια μὲ τὰ πρόβατα ξεκινοῦν γιὰ τὰ βουνά. Τ' ἀρνάκια χοροπηδοῦν χαρούμενα.

Καθὼς βόσκουν τὰ πρόβατα στὸ ἀπέραντο κατὰπράσινο λιβάδι, ὁ βοσκὸς παίζει χαρούμενος τὴ φλογέρα του, ἐνῶ ὁ σκύλος τὸν συντροφεύει δίπλα του.

Τὸ ρυάκι τρέχει ἀδιάκοπα, ποτίζει τοὺς διψασμένους ἀνθρώπους, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ καὶ δροσίζει τὰ δέντρα, τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη.

Τὰ τριαντάφυλλα εἶναι στὶς δόξες τους. Ἡ θερμοκρασία ἀνεβαίνει καὶ ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ὠραία εἶναι τὴν ἄνοιξη! Χαρὰ Θεοῦ!

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀγαποῦν πολὺ τὴν ἄνοιξη. Ἡ Ἐλενίτσα μάλιστα συχνὰ ἀπαγγέλλει τὸ ποίημα «Ἡ ἄνοιξη» καὶ ὁ Κωστάκης ἀποχαιρετᾷ τὸ χειμῶνα μὲ τὸ ποίημα «Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα!».

91. ΣΤΟ ΚΑΛΟ, ΓΕΡΟΧΕΙΜΩΝΑ

Μ' άνοιξιάτικα λουλούδια,
μυρωμένα, δροσερά,
μέ παιγνίδια, μέ τραγούδια,
μέ φωνές και μέ χαρά,
τò λευκόμαλλο χειμώνα
ἄς τὸν διώξωμε και πάλι
κι ὁ καθένας ἄς τοῦ ψάλλη :

— Στὸ καλό, γεροχειμώνα !

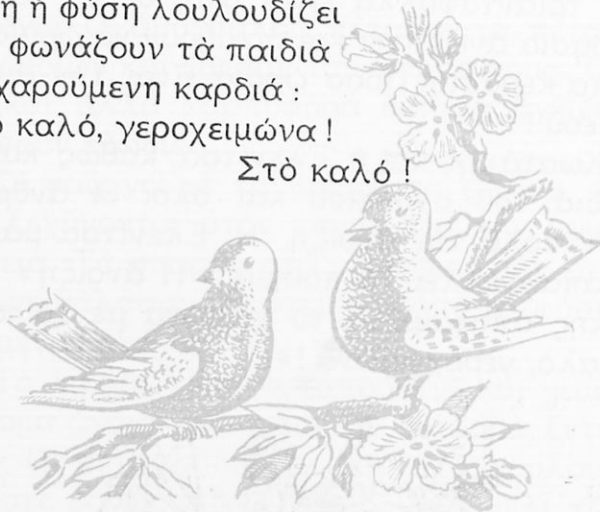
Στὸ καλό !

Οἱ ἄγροὶ ὅλοι φοροῦνε
καταπράσινη στολή
και στοὺς κήπους, ποὺ ἀνθοῦνε,
κελαδεῖ κάθε πουλί.

“Ὅλη ἡ φύση λουλουδίζει
και φωνάζουν τὰ παιδιὰ
μέ χαρούμενη καρδιά :

— Στὸ καλό, γεροχειμώνα !

Στὸ καλό !

Πρώτη-πρώτη ἔχει ἀνοίξει τὰ λουλούδια τῆς ἡ ἀμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορόδινα πέπλα τῆς, στέκεται στὸν κῆπο, σὰν νὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ἀνοιξῆς.

Τὰ ἄλλα δέντρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνὰ κλαδιά τους κοιτάζουν τὸν οὐρανό, σὰν νὰ λένε:

— "Ὡς ζεστάνῃ ὁ ἥλιος καλὰ, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς.

Ἡ ἀχλαδιά κουνᾷ λίγο τὴν κορυφή τῆς καὶ λέει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα τῆς:

— Τὴ βλέπεις τὴν ἄμυαλη τὴν ἀμυγδαλιά; Λησμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ κᾶηκαν ὅλα τὰ πρῶιμα λουλούδια τῆς. Νὰ τὴν τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη στολίστηκε.

— Ἐγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

Ἔτσι μιλοῦσαν τὰ δέντρα τότε. Μὰ ὅταν ἦρθε ὁ Ἀπρίλιος, νὰ τα ὅλα ἀλλαγμένα. Ὁ κῆπος στὶς δόξες του.

Ἡ ἀχλαδιά φορεῖ κάτασπρα, ἡ μηλιά ἀσπρορόδινα, ἡ βερικοκιά τριανταφυλλιά. Δὲς τὴ μικρούλα κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι τῆς θὰ ἔχῃ ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ δοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμῃ κεράσια; Εἶναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέει ὁ παππούς.

Τὰ παιδιὰ δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρὸ αὐτὸ πανηγύρι τοῦ κήπου. Ὅλο ἐκεῖ βρίσκονται.

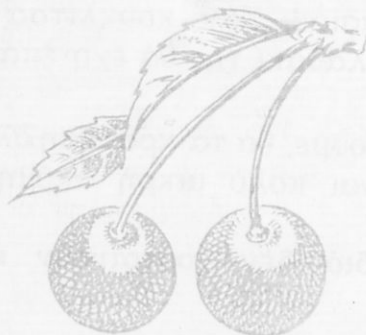
Κάθονται κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη τὴν κερασιά καὶ ἀκούν τὶς μέλισσες, πού ζουζουνίζουν γυρίζοντας ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι.

— Γιὰ θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια μαζέψαμε, Ἐλενίτσα; εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Ναί, Κωστάκη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα. Θυμᾶμαι δυὸ μικρὰ καλαθάκια, τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου ἀνήμερα. Ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ δῶρα στὴ γιορτὴ μας.

Τὰ παιδιὰ προτιμοῦν τὰ κεράσια ἀπὸ τὰ ἄλλα φρούτα. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο, γιατί καὶ νόστιμα πολὺ εἶναι καὶ τὰ καλύτερα στολίδια τοῦ κήπου, ὅταν ὠριμάζουν. Νὰ τὰ βλέπης στὴν κερασιά ἀνάμεσα στὰ φύλλα της, νὰ κρέμονται ἀπὸ τὸ μακρὺ πράσινο κοτσάνι τους σὰν φουντίτσες, σὰν κόκκινα κουδουνάκια!

Μὰ ἐκεῖνο πού κάνει τὰ παιδιὰ νὰ ἐνθουσιάζονται γιὰ τὴν κερασιά, εἶναι πού μποροῦν μ' αὐτὰ νὰ στολιστοῦν καὶ τὰ ἴδια. Τὰ κρεμοῦν στ' αὐτιά τους σὰν δυὸ λαμπερὰ κόκκινα σκουλαρίκια.

Ὁ Κωστάκης σήμερα ἀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. Ἐχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα πού ξυπνᾷ κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἓνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εὐτυχισμένος. Βλέπει τάχα πὼς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζί με τὴν ἐξαδερφούλα του, τὴν Ἑλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, ὅλο πηγαίνουν στὸν ἐξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δεντροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλάτάνια, πού δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιὰ τους, πουλιὰ χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαηδοῦν. Κι ἓνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαϊδεύει τ' αὐτιά του.

Αὐτὴ ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τῇ γλυκιᾷ φωνῇ τῆς μητέρας του. Καὶ νά, τώρα σταματᾷ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, πού λέει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου ! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελοῦδι ! Ξύπνα, φῶς μου !

Κι ἓνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του κι ἓνα ζεστὸ φιλὶ νιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρίζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— Ἀχ, μητέρα μου, τί ὠραῖο ὄνειρο, πού ἔβλεπα, τί ὠραῖο !

— Ναί, μὰ ξέρεις πὼς εἶναι ἀργά ;

— Ἀλήθεια ; Ἐχει περάσει ἡ ὥρα κι ἐγὼ βρίσκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι ; εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ πετάχτηκε ἀμέσως ὀρθίος.

— Τώρα πιά εἶναι ἄνοιξη, εἶπε ἡ μητέρα του, καὶ πρέπει νὰ σηκώνεσαι πιὸ νωρίς. Ἡ Ἐλενίτσα πιὸ νωρίς σηκώθηκε σήμερα. Ἐμπρός, ντύσου, ἔτοιμάσου γρήγορα καὶ ἔλα κάτι νὰ σοῦ δείξω.

Ὁ Κωστάκης ντύθηκε, πλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι ἔτρεξε στὴν τραπεζαρία. Καλημέρισε καὶ φίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας καὶ τῆς γιαγιᾶς, ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

— Μάντεψε λοιπὸν ποιὸς ἦρθε σήμερα! τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του.

— Ἡ θεία ἡ Ἀννα;

— Ὁχι.

— Ὁ θεῖος ὁ Πέτρος;

— Ὁχι.

— Μητέρα, σὺ τραγουδοῦσες πρὶν τὸ τραγούδι τῆς ἄνοιξης καὶ ἔλεγες: « ἦρθε πάλι ἡ ἄνοιξη ». Λοιπὸν γι' αὐτὴν λές. Ἡ Ἀνοιξη ἦρθε!

— Χμ! ἔκαμε ἡ μητέρα του γελώντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νὰ τὸ βρῇς.

Ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἀκούστηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο, κατὰ τὸν κῆπο, ἓνα « τριτριλ-τρίλ, τιτρίλ... » καὶ εὐθὺς δυὸ μαῦρα σπαθωτὰ φτερὰ πέρασαν σὰν ἀστραπή.

— Ἀ, τὰ χελιδόνια! φώναξε καὶ χτύπησε μὲ χαρὰ τὰ χέρια του ὁ Κωστάκης.

— Ναί, τὰ χελιδόνια ἦρθαν, εἶπε ἡ μητέρα του. Βρῆκαν τὴν παλιά τους φωλιά καὶ κελαηδοῦν γεμάτα ἀπὸ εὐχαρίστηση. Τώρα θὰ τὴν ἐπιθεωρῶσουν, θὰ τὴ διορθώσουν ὅπου χρειάζεται καὶ σὲ λίγες μέρες θὰ κάμουν τ' αὐγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούστηκε ἡ Ἐλενίτσα :

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια ! Ἦρθαν τὰ χελιδόνια !

— Τὰ εἶδα, Ἐλενίτσα. Ἐλα νὰ τοὺς ποῦμε τὸ τραγουδάκι τους, φώναξε ὁ Κωστάκης βγαίνοντας στὴν αὐλή.

Ἦρθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παιδιά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ-πουλάκια, εἶπαν τὸ τραγουδάκι :

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού ἦρθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες ;
Τὴν ὑγείᾳ καὶ τῇ χαρᾷ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὐγά.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαηδοῦν,
τὰ δεντράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αὐγὰ γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσοῦν.

Δημοτικὸ

Ἐπειτα μπῆκαν στὸ σπίτι, ἤπιαν τὸ γάλα τους, πῆραν τὶς σάκες τους καὶ πῆγαν στὸ σχολεῖο.

Ἐκεῖ τοὺς εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιά ὅτι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν εἶχαν δεχτῇ πάλι τοὺς νοικοκυραίους τους, ποὺ γύρισαν ἀπὸ τὴν ξενιτειά.

Ἡ δασκάλα μίλησε στὰ παιδιὰ γιὰ τὰ χελιδόνια. Τοὺς εἶπε πὼς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τόπους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ταξίδεψαν πολλὲς μέρες, πέρασαν ἀπὸ θάλασσες γιὰ νὰ μᾶς ἔρθουν.

Τοὺς εἶπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἶναι. Πὼς τρῶνε χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μύγες καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ' αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

Ὑστερα τοὺς εἶπε πὼς τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν ἀνοιξη, τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Παναγίας, τὴν Ἑθνικὴ ἑορτὴ, τὴ Λαμπρὴ μὲ τὰ κόκκινα αὐγά, τὴν υἰεία καὶ τὴ χαρά.

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σὰν ἓνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοιχτὲς τὶς γυαλιστερές του φτεροῦγες στὸν ἥλιο, πετοῦσε ἓνα ἀεροπλάνο στὸν ἀέρα ἓνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ χωριό.

Ὁ κόσμος βγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μαντήλια τὸ χαιρετοῦσε.

Ἀσφαλῶς κάποιο τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο τὸ ὀδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερό, ποὺ μπορούσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνη ὡς τὴν κορφή τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπαναριοῦ καὶ ὕστερα νὰ τὸ ἀνεβάζη ψηλά. Τόσο ψηλά, ποὺ μόλις νὰ φαίνεται σὰν ἓνα σημάδι στὸν οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιά τὴν ἀπόσταση, εἶπε ὁ κύρ Πέτρος στὸν πατέρα του, ποὺ ἦταν καθισμένος στὸν ἥλιο.

Ὁ κύρ Πέτρος εἶχε ταξιδέψει πολλὰ φορὲς

μέ αεροπλάνο καί ἤξερε τί ἔλεγε. Ἀπό ψηλά οἱ πεδιάδες καί οἱ κοιλάδες φαίνονται σάν ἓνα πολύχρωμο χαλί, πού τὸ στολίζουν ἀπὸ δῶ τὰ δάση μέ βαθυπράσινο χρῶμα καί ἀπὸ κεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήνια.

— Τὴν πιὸ μεγάλη πόλη, ἐξακολούθησε ὁ κύρ Πέτρος, τὴν περνᾷ τὸ αεροπλάνο γιὰ μιὰ στιγμή. Κι ἐνῶ γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Κέρκυρα θέλεις εἴκοσι δυὸ ὥρες μέ τὸ πλοῖο, μέ τὸ αεροπλάνο πᾶς γιὰ μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἔτσι γρήγορα πᾶς καί στὰ Ἰωάννινα, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Κρήτη, στὴ Ρόδο καί σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδας μας. Τὸ αεροπλάνο ἐξυπηρετεῖ σπουδαῖα τις ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχε ὁ ἄνθρωπος τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Καὶ διηγήθηκε τότε στὸν παπποῦ τὸ μῦθο, πού ἄκουσε κάποτε στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ Δαίδαλο καί τὸν Ἰκαρο.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

Ὅταν κάποτε βασίλευε στὴν Κρήτη ὁ Μίνως, ἔφθασε ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἓνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος, μέ τὸ γιό του Ἰκαρο.

Ὁ Δαίδαλος ἔχτισε γιὰ τὸ Μίνωα ἓνα θαυμάσιο παλάτι, μέ ὠραῖες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλούς, πού ἄλλο ὅμοιο δὲν ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα. Ὁ Μίνως εὐχαριστήθηκε πολὺ γι' αὐτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν

καιρὸ ζήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ φοβόταν μήπως χτίσῃ καὶ ἄλλου κανένα παλάτι ὠραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ἢ καὶ παρόμοιο. Τὸν κράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικές τιμές. Ἔδωσε ὅμως καὶ αὐστηρὲς διαταγές, κανένα πλοῖο νὰ μὴ δεχτῇ νὰ πάρῃ μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν Ἴκαρο, ποὺ ἔδειχνε πῶς θὰ γίνῃ μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ὅλοκληρὰ μερόνυχτα καθόταν καὶ σκεφτόταν ὁ Δαίδαλος πῶς θὰ γλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸ καὶ πῶς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα.

Ἐνα πρωὶ κάλεσε χαρούμενος τὸ γιό του καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸ ζευγάρια μεγάλα φτερά σὰν μεγάλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε :

— Ὁ Μίνως ἐξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα ὅμως δὲν τὸν ἐξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετώντας.

Τοῦ φόρεσε τὰ δυὸ φτερά, τοῦ τὰ στερέωσε στοὺς ὤμους καὶ τοῦ ἐξήγησε πῶς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλά, τοῦ εἶπε. Τὰ φτερά, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνῃς πολὺ ψηλὰ καὶ σοῦ λιώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλὰ, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ φτερά καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινήσῃς μ' εὐκολία.

Χαρούμενος ὁ Ἴκαρος πέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σὰν πουλιά, ὅπου θέλομε! φώναξε ὁ Ἴκαρος.

Κι ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό του πετοῦσε πότε ἐμπρός, πότε πίσω. Κάποια στιγμή ἀνέβηκε σὰν ἀετὸς πολὺ ψηλὰ καὶ χάθηκε στὰ σύννεφα.

— Ἰκαρε, παιδί μου, μὴν κάνης τρέλες! τοῦ φώναξε ὁ πατέρας του.

Ὁ Ἰκαρος ὅμως δὲν ἄκουε. Τώρα κατέβαινε χαμηλά, ὡς τὰ κύματα, γιὰ νὰ δῇ μὲ χαρὰ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Ὑστερα ἀνέβαινε πάλι ψηλά.

Κάποια στιγμή, ποὺ ὁ Δαίδαλος γύρισε νὰ κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενὰ τὸν Ἰκαρο.

— Συμφορὰ μου! φώναξε. Χάθηκε τὸ παιδί μου!

Γύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Πουθενὰ δὲν ἦταν ὁ Ἰκαρος. Στὸ τέλος ἀντίκρισε σκόρπια φτερά στὰ κύματα. Καὶ σὲ λίγο εἶδε καὶ τὸ ἴδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρογιάλι ἐνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲ δάκρυα στὸ νησί. Ἀγκαλιάζει τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ Ἰκάρου καὶ μὲ βαθιὰ θλίψη τὸ θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησί ἐκεῖνο πῆρε τὸ ὄνομα Ἰκαρία καὶ τὸ πέλαγος ὀνομάστηκε Ἰκάριο πέλαγος.

Τὰ φτερά του ὁ Δαίδαλος λένε πὼς τὰ πέταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λένε ἀκόμα πὼς δὲν ξαναφάνηκε πουθενά.

Τί ωραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο!

Ἡ εἴσοδος τοῦ στεφανωμένη γύρω - γύρω μὲ μυρτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλές - πολλές σημαιοῦλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἡρώων μας. Ὅλοι στεφανωμένοι μὲ μυρτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας εἶναι σηκωμένο ἓνα πλατὺ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τοῦ κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἓνα - ἓνα τὰ παιδιὰ ν' ἀπαγγεῖλουν τὰ ποιήματά τους.

Ἐκεῖ θὰ γίνη καὶ ἡ μικρὴ παράσταση ἀπὸ τὰ παιδιὰ καὶ ἀπὸ κεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἦρθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ γιορτὴ.

Ὁ κόσμος ἔχει μαζευτῇ. Τὰ παιδιὰ φοροῦν τὶς ωραίες φορεσιές τους καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιοῦλα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές τους.

Οἱ γονεῖς τους, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ δοῦν στὴν παράσταση.

Ὁ διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέει :

« Ἀγαπητά μου παιδιὰ.

» Σήμερα ἔχει μεγάλη γιορτὴ τὸ ἔθνος μας. Μιὰ

τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, γιατί σάν σήμερα ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἄλλῃ, γιατί σάν σήμερα τὸ 1821 σηκώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοί μας καὶ χτύπησαν τοὺς τυράννους. Δέκα χρόνια πολέμησαν σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμα τους, θυσιάστηκαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ ἔθνος μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστη του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴ θυσία τους καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μεῖς τὴν ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζόμαστε. Γιατὶ μόνο ἔτσι ἡ πατρίδα μας θὰ ζῇ καὶ θὰ ὑπερηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιὰ της. Τώρα λοιπὸν ἄς ἐορτάσωμε τὴ μεγάλη αὐτὴ μέρα, ὅπως ἀξίζει, καὶ ἄς φωνάξωμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά:

— Ζήτω ἡ Πατρίδα μας !»

— Ζήτω ! φώναξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

Ἔπειτα τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνο. Ὅλοι σηκώθηκαν ὄρθιοι καὶ τραγούδησαν μαζί τὸν συγκινητικὸ Ὕμνο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητῆ Σολωμοῦ :

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη,
ποὺ μὲ βία μετράει τὴ γῆ.

Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά !

Μετὰ τὸν Ἑθνικὸ Ὑμνο ἄρχισαν οἱ ἀπαγγε-
λίες. Τὰ περισσότερα παιδιὰ ἀνέβηκαν ἕνα-ἕνα μὲ
τὴ σειρὰ στὸ βᾶθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα ποὺ εἶχαν
μάθει. Κάθε φορὰ ποὺ τελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλ-
λοι χειροκροτοῦσαν καὶ φώναζαν: « Εὖγε!, εὖγε! ».

Τέλος ἔγινε καὶ ἡ παράσταση. Ὁ Κωστάκης
καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὶς ωραίες στολές τους ἔκαμαν
σὲ ὅλους εὐχάριστη ἐντύπωση. Καὶ τί ωραία ποὺ
ἔπαιζαν τὸ μέρος τους. Ὅλοι τοὺς χειροκρότησαν
στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς τους τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ
φίλησαν.

Ἐπειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέ-
λος ἔκλεισαν τὴν ωραία γιορτὴ μὲ ἕναν ωραῖο ἐλ-
ληνικὸ χορό.

Χαρὰ Θεοῦ εἶναι τώρα τὴν ἀνοιξὴ ὁ κήπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμένα ὅλα, ὁμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύση.

Πουλιὰ πετοῦν καὶ κελαηδοῦν, μέλισσες βουΐζουν, σκαθάρια μὲ ὠραῖα χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρὰ-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμήγκια καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα.

“Ὅλα κινοῦνται, ὅλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιὰ τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως εἶναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοιχτά, ἄλλα μισανοιχτά καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴ τῶν παιδιῶν τράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμούδια, ὅχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμένα σὲ κάποια φύλλα ζαρωμένα καὶ μαραμένα τῆς τριανταφυλλιάς.

— Τί εἶναι αὐτά; κύριε; ρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αὐτὰ εἶναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτᾷτε πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα! Τοὺς ρούφηξαν ὅλο τὸ χυμὸ μὲ τὴ μυτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἐκεῖ τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τίς ἐφτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— “Ὅπου δῆτε μελίγκρες, προσέξτε νὰ δῆτε, πῶς ἐκεῖ εἶναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρῶνε τίς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμήγκια, ποὺ ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιὰ; Ἔρχονται γιὰ τίς μελίγκρες. Ἀλλὰ δὲν

έρχονται για να τις φάνε. Έρχονται για να τις άρμέξουν.

— Να τις άρμέξουν; ρώτησαν μ' άπορία τὰ παιδιά.

— Ναί. Όπως έμείς άρμέγομε τὰ ζῶα καί τοὺς παίρνομε τὸ γάλα, ἔτσι καί τὰ μυρμήγκια. Ζουλοῦν ἑλαφρὰ τὴν κοιλιὰ αὐτῶν τῶν ἐντόμων καί ἀπὸ δυὸ τρυπίτσες τοὺς παίρνουν τὸ χυμό, ποὺ τοὺς περισσεύει. Καί τὸ περίεργο εἶναι, παιδιά, ὅτι τὰ μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτὲς τὶς μελίγκρες καί τὶς φέρνουν σὲ μέρος, ὅπου εἶναι ἄφθονη τροφή ἀπὸ τρυφερὰ φύλλα καί λουλούδια.

— Γιατί τὸ κάνουν αὐτὸ τὰ μυρμήγκια; ρώτησε ὁ Δῆμος.

— Γιατὶ τοὺς ἀρέσει πολὺ ὁ γλυκὸς χυμός.

— Καί δὲν μποροῦν μόνα τους νὰ ρουφήξουν χυμὸ ἀπὸ τὰ λουλούδια;

— Όχι. Τὰ μυρμήγκια δὲν ἔχουν, ὅπως οἱ μύγες, οἱ μέλισσες κι ἄλλα ἔντομα, προβοσκίδα νὰ ρουφοῦν τὸ χυμὸ τῶν λουλουδιῶν. Οἱ παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τὶς μελίγκρες καί εἶναι ὠφέλιμες στὸν κηπουρό. Λένε, πῶς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νὰ καθάρισουν σὲ μιὰ ἑβδομάδα ὁλόκληρο ἓνα καρποφόρο δεντράκι ἀπὸ τὶς μελίγκρες. Τὰ μυρμήγκια κυνηγοῦν τὶς παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νὰ δαγκάσουν τὰ λεπτὰ ποδαράκια τους. Μὰ ἐκεῖνες χώνονται μέσα στὸ λεῖο καί σκληρὸ κέλυφός τους κι ἔτσι τὰ μυρμήγκια δὲν μποροῦν νὰ τοὺς κάμουν τίποτε.

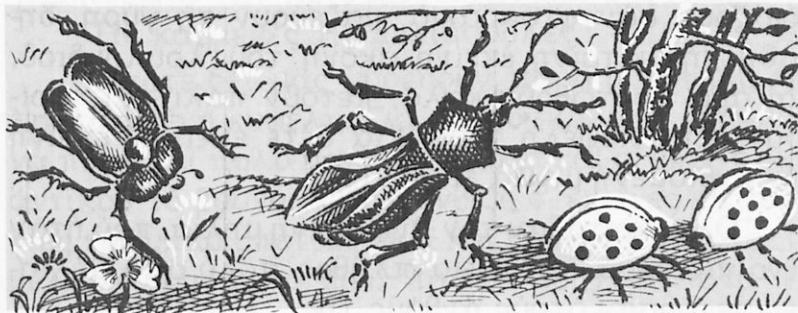
Μιά άλλη συντροφιά παιδιῶν τρέχει χαρούμενη νὰ πῇ στ' ἄλλα παιδιὰ κάτι, πού ἐξακρίβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καί συνεννοοῦνται μεταξύ τους.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιά ; ρώτησαν τ' ἄλλα.

— Βάλαμε στὸ χορτάρι ἓνα κομμάτι ζάχαρη σὲ μέρος, πού νὰ μποροῦν νὰ τὸ δοῦν τὰ μυρμήγκια. Ἦρθε λοιπὸν ἓνα μυρμήγκι, τὸ ἐξέτασε μὲ μεγάλη προσοχή. Κι ὅταν βεβαιώθηκε πῶς ἦταν κάτι καλό, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νὰ βρῇ ἄλλα μυρμηγκάκια. Ὅταν τὰ βρῆκε, κουνοῦσε τὶς κεραίες του βιαστικὰ καὶ ἄγγιζε τὶς κεραίες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτὰ ἦρθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρη. Ἀλλὰ τὴν τραβοῦσαν, ἄλλα τὴν ἔσπρωχναν κι ἔτσι γρήγορα - γρήγορα τὴν πῆραν στὴ φωλιά τους.

— Ὅσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ὠραία καὶ περίεργα πράγματα, πού εἶδαν ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἐξακρίβωσαν καὶ ποιά εἶναι τὰ βλαβερά στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ μάθουμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερά ἔντομα, γιὰ νὰ τὰ πολεμοῦμε.

“Αλλά παιδιά παρατηροῦν μέ προσοχή τὸν ἀνθόκηπο, τὸ δεντρόκηπο, τὸ λαχανόκηπο, τὰ φυτώρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρά, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμιά εἰκοσαριὰ ξύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. “Ὅσο τὰ παιδιά πλησιάζαν, ἓνα δυνατὸ βούισμα χτυποῦσε τ’ αὐτιά τους καὶ ὅταν ἦρθαν κοντά, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ τριγύριζαν τὶς κυψέλες τους. “Ἐνα πλῆθος ἀπ’ αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἔντομα πηγαινάν κι ἔμπαιναν κι ἔβγαιναν στὶς πορτίτσες τῶν ξυλίνων σπιτιῶν τους. “Ὅλη τὴν ὥρα γινόταν αὐτό. Μὰ ἐκεῖνες ποὺ ἔρχονταν βάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῶ ἐκεῖνες ποὺ ἔβγαιναν ἦταν ἄδειες.

— Δέτε, δέτε, εἶπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια τους φορτωμένα μέ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμάτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεῖ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα τους μ’ αὐτό. Τὴν ἴδια στιγμή μέ τὰ πόδια τους, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γύρη, δηλαδή τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιοῦ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη τους. Γιὰ δέτε ἐκεῖ, σ’ ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιά τί γίνεται !

“Ὅλοι κοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, ποὺ ἦταν λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολὺ ἀπὸ μέλισσες πετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καὶ τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά τους, πὺ φέρουν στὴν κυψέλη; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Θὰ σᾶς δείξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Πλησιάστε ἐδῶ.

“Ὅλοι πλησίασαν γύρω σ’ ἓνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια. Ὁ δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε ὁ δάσκαλος.

“Ὅλοι κοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ ὁ δάσκαλος ἐξακολούθησε:

— Αὐτὴ εἶναι ἡ κερήθρα. Ὅλες αὐτὲς οἱ τρυπίτσες πὺ ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξέρουν καὶ φτιάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτὲς τὶς κερήθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιά τους γύρω σὰν ἰδρώτα μιὰ οὐσία καὶ μ’ αὐτὴ πλάθουν καὶ χτίζουν.

Αὐτὴ ἡ οὐσία εἶναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιὰ, τὸ ἐργοστάσιο πὺ βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυρωδάτο κερί, πὺ ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴ Λαμπρὴ καὶ χαιρόμαστε τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἐργοστάσιο πὺ βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκιά καὶ θρεπτικὴ τροφὴ μας. Τὸ μέλι, πὺ βάζομε στὶς μελόπιτες καὶ στοὺς λουκουμάδες, στὰ μελομακάρονα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς καημένες τὶς μελισσοῦλες!

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτιαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πᾶνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμα καὶ σ’ ἐκεῖνο ἐκεῖ ἀντικρὺ τὸ βουνό. Ὅταν ἀνθίζη σ’ ἐκεῖνες τὶς πλαγιές τὸ θυμάρι, πετοῦν ἐκεῖ καὶ βόσκουν σ’ αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρίσιο, εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι’ αὐτὸ καὶ τὸ μέλι Ὑμηττοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

— Τί πολλές πού εἶναι ! εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος, ἔχει πάνω-κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Καί γιὰ νὰ ξέρετε, αὐτὲς ἔχουν μιὰ μονάχα μητέρα.

— Μιὰ μητέρα ὅλες ; ρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. "Όταν ἡ κερή-
θρα εἶναι ἔτοιμη, μπαίνει ἡ μητέρα τους σὲ κάθε
μία ἀπ' αὐτὲς τὶς τρυπίτσες καὶ γεννᾷ ἀπὸ ἓνα
αὐγό. Σὲ λίγες ἡμέρες, ἀπὸ τὸ αὐγὸ αὐτὸ βγαίνει
μιὰ ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σὲ λίγο
καιρὸ μεταμορφώνεται καὶ γίνεται μιὰ μέλισσα,
καθὼς ὅλες. Νά, κοιτᾶτε αὐτὲς ἐδῶ, πού ἐτοιμά-
ζονται γιὰ τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς τους. Αὐτὴ
εἶναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις βγῆκε ἀπὸ τὸ κελ-
λί της. Τώρα δέτε την, δοκιμάζει τὰ φτερά της.
"Απ ! πάει, πέταξε. Σὲ λίγο θὰ γυρίση φορτωμένη.

"Όλες ἀγαποῦν τὴ μητέρα τους πάρα πολὺ καὶ
τὴν ἀκοῦν ἀμέσως σὲ ὅ,τι πῆ καὶ μὲ μεγάλη
προθυμία. Τὴν ὀνομάζομε βασίλισσα, γιὰτὶ εἶναι
μεγαλύτερη καὶ ὠραιότερη, καὶ αὐτὴ δίνει ὅλες τὶς
διαταγές. Ποιὲς μέλισσες θὰ πᾶνε γιὰ μέλι ἔξω
στὰ λουλούδια, ποιὲς θὰ μείνουν νὰ καθαρίσουν
τὴν κυψέλη, ποιὲς θὰ ταΐσουν καὶ θὰ περιποιηθοῦν
τὶς νεογέννητες κάμπιες καὶ ποιὲς θὰ φυλάξουν
σκοποὶ στὴν πόρτα νὰ μὴν ἔρθῃ κανένας ἐχθρός.

— Καὶ τί θὰ κάνουν, ἂν ἔρθῃ κανένας ἐχθρός ;
ρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

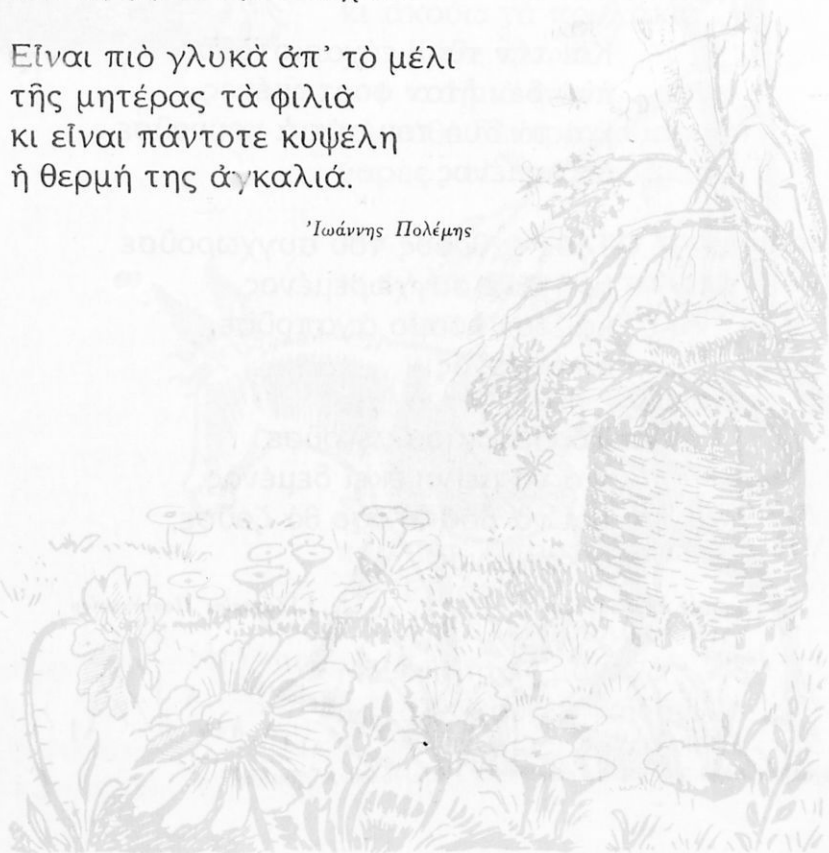
Χύνονται ἐπάνω του καὶ τὸν κεντρώνουν μὲ
τὸ φαρμακερὸ κεντρί τους, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος.

Τί ζωή εὐτυχισμένη
 κάν' ἡ μέλισσα ἐκεῖ !
 μὲς στὸ μέλι πάντα μένει
 μὲς στὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη της κοιτάζω,
 τὴν ζηλεύω καὶ πονῶ,
 τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
 καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
 τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ
 κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
 ἡ θερμὴ της ἀγκαλιά.

Ἰωάννης Πολέμης

100. Ο ΚΑΗΜΕΝΟΣ

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γαίδαρος βοσκοῦσε.
Τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε,
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δυό του αὐτιά κουνοῦσε,
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε,
ὁ καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος,
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε,
ὁ καημένος.

« Παιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνί
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δέντρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἐκεῖ, ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσιο,
ἓνα πουλί
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέη: « Σωπᾶστε σεῖς
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω ».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλί τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιά
τ' ἄλλα πουλιά.
Μὰ ἓνα ἦταν μοναχὰ
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόνι!

Μεγάλο Σάββατο. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἔπесαν νωρὶς νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυχτα νὰ πᾶνε στὴν Ἀνάσταση.

Τὰ μεσάνυχτα ἀκούστηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ πετάχτηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάστηκαν. Πῆραν τὶς ἄσπρες λαμπάδες τους, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελίτσες, καὶ μὲ τὸν παππού, τὴ γιαγιά καὶ τοὺς γονεῖς τους πῆγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες τους εἶχαν ἔτοιμη τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτιάξει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἐξέδρα στολισμένη μὲ μυρτιές καὶ δάφνες γύρῳ-γύρῳ. Ἡ νύχτα ἦταν πολὺ γλυκιὰ καὶ ζεστή. Ὅλοι στάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἐξέδρα.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νὰ, ἀκούστηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ: « Δεῦτε, λάβετε φῶς ! »

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἄρχισαν ν' ἀνάβουν, ὥσπου ἔφτασε τὸ φῶς στὰ παιδιὰ. Πῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἓνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ στεκόταν δίπλα, πῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιά οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παππούς.

Ὅλος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα φωτίστηκαν εὐχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο βγῆκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἐξέδρα. Ἐψαλαν, εἶπαν

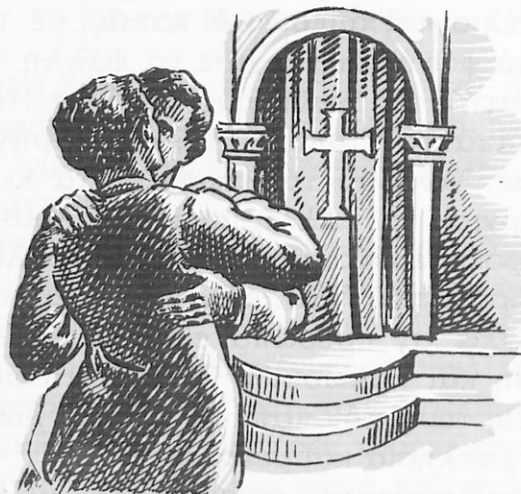
τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπὰς, μὲ τὴ βαριά καὶ γλυκιὰ φωνή του, ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη». Ὁ νεωκόρος τράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες χτυποῦν γρήγορα - γρήγορα καὶ χαρούμενα. Ἄναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὁλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μαζί τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες τους. Τί ὠραία ποὺ ἦταν, τί χαρμόсуна, τί εὐτυχισμένα! Ὅλα τὰ πρόσωπα εἶχαν ὁμορφῆναι ἀπὸ ἀγαλλίαση καὶ καλωσύνη. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς τους, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά μπῆκαν στὴν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

Ὅταν γύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες τους τὸ καντηλάκι, ποὺ ἦταν μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας «Χριστὸς ἀνέστη».

Τὰ παιδιὰ φίλησαν τὸ χέρι τοῦ παπποῦ, τῆς γιαγιάς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας τους καὶ ἐκεῖνοι φίλησαν τὰ παιδιὰ, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. Ὑστερα κάθισαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Τσοῦγκρῖσαν αὐγὰ κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αὐγὸ ἐβγῆκε τοῦ παπποῦ. Ὅλοι φώναξαν: «Ζήτω τοῦ παπποῦ!» καὶ ὁ παπποὺς εἶπε: «Νὰ μοῦ ζήσετε, παιδιὰ μου, καὶ πάντα χαρούμενοι!»

Ὑστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζί τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», εἶπαν χρόνια πολλὰ κάνοντας τὸ σταυρό τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ Δημήτρης σηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἄρνι. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλὴ καὶ ὅλοι γύρισαν τὴ σούβλα μὲ τὴ σειρά. Ὡς τὸ ἀπόγευμα δὲν ἄκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὄργανα.

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστὸς ἀνέστη ! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
ὅλοι, μικροί, μεγάλοι, ἐτοιμαστῆτε·
μέσα στὲς ἐκκλησίες τὲς δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτῆτε·
Ἀνοιξτε ἀγκαλιὲς εἰρηνοφόρες
ὀμπροστὰ στοὺς Ἁγίους καὶ φιληθῆτε·
φιληθῆτε γλυκὰ χεῖλη μὲ χεῖλη,
πέστε Χριστὸς Ἀνέστη ! ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Λάμπει τὸ ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες·
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τὸ ἀγιοκέρι,
ὅπου κρατοῦνε οἱ Χριστιανοὶ στὸ χέρι.

« Ἄπαντα »

Διονύσιος Σολωμός

Μιά άνοιξιάτικη μέρα, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου βγήκαν ἐκδρομὴ μὲ αὐτοκίνητα στὸν ἀπέραντο κάμπο.

Πέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια, ἀπὸ καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καὶ τέλος ἔφτασαν σ' ἓνα χωριό, ποὺ βρισκόταν κοντὰ στὴ θάλασσα.

Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ δέχτηκαν τοὺς ἐκδρομεῖς μὲ χαρὲς στὴ μεγάλη πλατεία τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα καὶ γέρικα πλατάνια.

Οἱ ἐκδρομεῖς μπηκάν πρῶτα-πρῶτα στὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ χωριοῦ καὶ προσευχήθηκαν. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τὶς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῶ οἱ διδάσκαλοι συζητοῦσαν γιὰ διάφορα ζητήματα.

Ἀπ' τὴν πλατεία φαινόταν πιὸ πέρα μιὰ ἀπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ ἔφτανε ὡς τὴ θάλασσα.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τὴν καταπράσινη πεδιάδα, ρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ :

— Σ' αὐτὴ τὴν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ ;

— Σ' αὐτὴν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὐτὴ ἡ ἐσοδεῖα ἄλλαξε τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι' αὐτὴν ἤρθαμε στὸ χωριό σας, εἶπε ὁ διευθυντὴς, καὶ σᾶς παρακαλοῦμε πολὺ τὸ ἀπόγεμα, ποὺ θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν πεδιάδα, νὰ πῆτε στὰ παιδιὰ κάτι σχετικὸ μὲ τὴν ὀρυζοκαλλιέργεια.

— Πολὺ εὐχαρίστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὐκαιρία νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ, πῶς ὁ τόπος μας κατόρθωσε ὄχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζη ρύζι ἀπὸ τὶς ξένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχη καὶ περίσσειμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πουλάη ἀρκετὸ μάλιστα στὸ ἐξωτερικόν.

Τὰ παιδιὰ ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἐλαφρὸ ἴσκιό, ποὺ ἔριχναν τὰ πλατάνια. Ἐπειτα χόρεψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα λαχταροῦσαν πότε θὰ ἔρθη ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, ποὺ ἦταν νεοφερμένη στὴν πατρίδα μας.

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους τους καὶ μὲ τὰ παιδιὰ καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ξεχύθηκαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ φτάνει ὡς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

Ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ' ἓνα ὕψωμα καὶ γύρω του μαζεύτηκαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. Ὁ δάσκαλος ἄρχισε:

— Παιδιά,

ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, ποὺ βλέπετε μπροστά σας, ἦταν μιὰ ἄχρηστη ἀρμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμα τῆς ἦταν σκληρὸ καὶ ἄγονο. Μερικὰ βοῦρλα φύτεωναν ἐδῶ καὶ κεῖ καὶ τίποτε ἄλλο. Οὔτε δέντρα, οὔτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα ἀρνάκια τοῦ χωρίου δὲν εὑρίσκαν τίποτε νὰ φᾶνε. Οὔτε ἀγριόχορτα δὲν μποροῦσαν νὰ φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ἡ θάλασσα πλημμύριζε τὴν περιοχὴ αὐτή. Τὸ χῶμα τῆς δηλητηριάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀλάτι, ποὺ ἄφηνε ἡ θάλασσα, καὶ ἡ ζωὴ τῶν χωρικῶν ἦταν σκληρὴ.

— Βρεθήκαμε σὲ τόπο ἄχρηστο, ἔλεγαν οἱ χωρικοί. Εἴμαστε φτωχοὶ ἀπὸ τὸ ἀλάτι. Ἀλλὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὴ θάλασσα;

Μιὰ μέρα ὅμως ὁ ἀγροφύλακας εἶδε νὰ ἔρχεται στὴν ἔρημη καὶ ἀρμυρὴ πεδιάδα μας ἓνα αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεῖς ἄνθρωποι. Περπατοῦσαν πάνω - κάτω καὶ μιλοῦσαν σὲ ξένη γλῶσσα.

Γονάτισαν καὶ ἄρχισαν νὰ σκάβουν τὴ γῆ. "Ενας ἀπ' αὐτοὺς ἔτριψε τὸ χῶμα ἀνάμεσα στὰ δάχτυλά του καὶ ὕστερα τὸ δοκίμασε στὸ στόμα του. "Ενας ἄλλος ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκα του κάτι μικρὰ κουτάκια καὶ τὰ γέμισε μὲ χῶμα. Ὁ τρίτος φαινόταν σὰν Ἕλληνας, ἔτσι ἔδειχνε τὸ σῶμα του καὶ ἡ φορεσιά του.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη οἱ ξένοι ἔφυγαν. Γρήγορα ὅμως ξαναγύρισαν στὸ χωριό μας. Ἦταν Ἀμερικανοὶ μὲ τὸ διερμηνέα τους. "Οταν οἱ χωρικοὶ μαζεύτηκαν στὴν πλατεία, οἱ ξένοι τοὺς ἐξήγησαν πῶς ἡ ἄγωνα καὶ ἀρμυρὴ πεδιάδα μας θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς δίνη μεγάλη ἐσοδεῖα ρυζιοῦ.

Στὴν ἀρχὴ κανεῖς δὲν πίστεψε σὲ ὅ,τι ἄκουσε. "Οταν ὅμως ἄρχισαν μερικοὶ τὴ δοκιμαστικὴ καλλιέργεια, βεβαιώθηκαν πῶς ἦταν αὐτὸ δυνατό.

"Ετσι ἔγιναν ἐδῶ οἱ ὀρυζῶνες, ποὺ βλέπετε γύρω σας.

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αύριο είναι Πρωτομαγιά. Οί άνθόκηποι είναι στις δόξες τους. Οί γλάστρες είναι γεμάτες καί άνθισμένες. Οί τριανταφυλλιές, οί βιολέτες, οί γαρυφαλιές, όλα φορτωμένα άνθους, εύωδιάζουν.

Τά παιδιά είναι στόν κήπο καί καμαρώνουν τά λουλούδια του.

Ή Έλενίτσα έτοιμάζει ένα στεφάνι από τριαντάφυλλα καί ό Κωστάκης από βιολέτες καί γαρύφαλα. Πλέκουν τά λουλουδένια στεφάνια καί σιγοτραγουδοῦν τά τραγούδια του Μάη.

— Καί του χρόνου, παιδιά! άκούστηκαν δυό γε-

λαστές φωνές. Ήταν οί μανοῦλες τῶν παιδιῶν, ποὺ παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιᾶς τὰ παιδιὰ μαζεύτηκαν στὸ σχολεῖο, ἔτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο στὴν ἐξοχή. Τὰ παιδιὰ τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ ἰδέα. Ἐκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴ στεφάνια ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα καὶ τὰ πρόσφεραν σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Πῆγαν ὅλα μαζὶ καὶ στὴν τρίτη τάξη. Πρόσφεραν ἐκεῖ ἓνα ὠραῖο στεφάνι καὶ εὐχήθηκαν:

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ὑγεία καὶ πρόοδο.

“Ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς τρίτης χειροκρότησαν τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε τοὺς εἶπε:

Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὁμορφὴ γιορτὴ,
λουλούδια σεῖς, τί ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθῶα σας ψυχὴ;

Κι ἐμεῖς εὐχὲς σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τὴ ζωὴ,
νὰ ζήσετε ζωὴ μὲς στὶς χαρές,
κάτω ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μας τὴ στοργή.

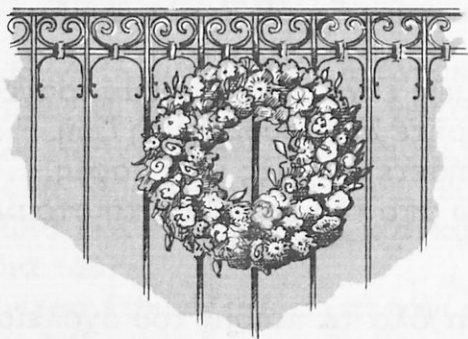
Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, κρατώντας τὰ φαγητά τους, ξεκινοῦν τραγουδώντας τὰ τραγούδια τοῦ Μᾶη.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιὲς τῆς ἐξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρίζουν τὴν πλούσια βλάστηση τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοὴ τῶν παιδιῶν φτάνει ἓνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τ' ἀμέτρητα ἀγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων τοῦ δάσους κελαηδοῦν τὴν ἀνοιξη. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλατάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀγράμπελη. Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ παιδιὰ τῇ δίψα τους.

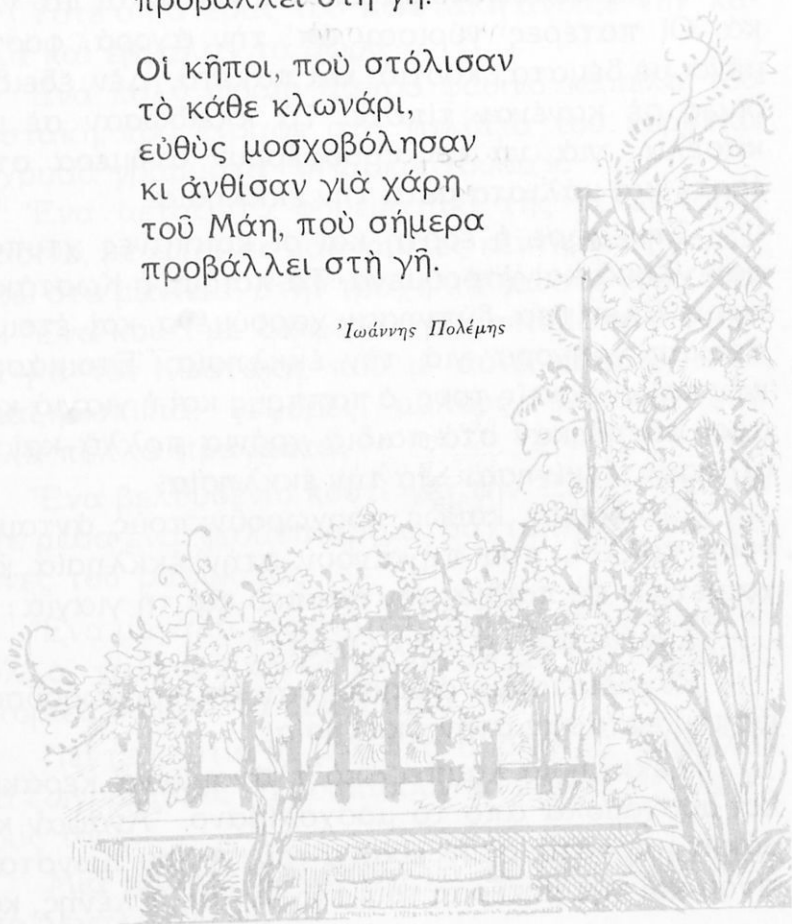
Τὰ παιδιὰ μάζεψαν λουλούδια στὴν ἐξοχή, ἔπλεξαν στεφάνια καὶ γύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπίτια τους, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα ἀπὸ μυρωδάτα ἀγριολούλουδα.

Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλᾶτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἐκεῖνα
στὸ Μάη, ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Οἱ κῆποι, ποὺ στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι,
εὐθύς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρη
τοῦ Μάη, ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Ἰωάννης Πολέμης

Ἦρθε ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἀγίας Ἑλένης.

Ἀπὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιατί γιορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἑλενίτσα, ὁ παππούς καὶ ἡ γιαγιά.

Οἱ μανοῦλες ἐτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες γύρισαν ἀπ' τὴν ἀγορά, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιά καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ κλείδωσαν σὲ μιὰ κασέλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἑορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησίαν.

Ξημέρωσε ἡ ἑορτὴ καὶ οἱ καμπάνες χτυποῦσαν γλυκὰ καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα, ξύπνησαν χαρούμενα καὶ ἐτοιμάστηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἐτοιμάστηκαν καὶ οἱ γονεῖς τους, ὁ παππούς καὶ ἡ γιαγιά καί, ἀφοῦ εὐχήθηκαν στὰ παιδιά χρόνια πολλὰ καὶ τὰ φίλησαν, ξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησίαν.

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμώνουν πολλοί, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησίαν καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παππού καὶ τὴ γιαγιά :

— Χρόνια πολλὰ ! Νὰ ζήσετε !

— Εὐχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν καὶ προχωροῦσαν ὥσπου ἔφτασαν στὴν ἐκκλησίαν.

Ἡ ἐκκλησίαν λάμπει ἀπὸ τ' ἀναμμένα κερὰκια καὶ μοσχοβολᾷ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. Ἀναψαν κερὰκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἀγίας Ἑλένης, καὶ

ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα, κάνοντας τὸ σταυρό τους.

Οἱ εἰκόνες ἦταν στολισμένες με τριαντάφυλλα.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε με τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνή του καὶ ὁ παπὰς θυμιάτιζε στὴν Ὁραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία γύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλο.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασέλα καὶ ἔβγαλαν τὰ δῶρα:

Ἕνα πολὺ ὠραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλα με χρυσὰ γράμματα: «Ναυκρατούσα».

Ἕνα μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἑλενίτσας, πράσινο, με κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γύρω γύρω στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιὰ καὶ στὸ γύρο του.

Ἕνα κουτὶ με διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ' αὐτὰμποροῦσε νὰ φτιάξη σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

Ἕνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἑλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἕνα ψαλιδάκι, μιὰ δαχτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος.

Ἕνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίο με ὠραῖο ἐξώφυλλο, γεμάτο εἰκόνες χρωματιστὲς καὶ διάφορες ἱστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιά.

Πέντε κουτιά με μπογιὲς σ' ὅλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιά στοὺς φίλους τους.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη νὰ παίξουν ὅλοι μαζί στὸ μεγάλο ἀλώνι.

Δυὸ καραμουῖζες, πολλές ὠραῖες χρωματιστὲς ζωγραφιῆς καὶ ὀχτῶ μπαλόνια χρωματιστά.

Ὑστερα ἔβγαλε μιὰ ὠραία κίτρινη ποδίτσα με γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὤμους καὶ στὴ ράχη, τὸ δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα, κι ἓνα ζευγάρι κόκκινα πέδιλα ὀλοκαίνουργα γιὰ τὸ Φῶτη.

Ἐπειτα ἔβγαλε ὠραῖες παντοῦφλες γιὰ τὸν παπποῦ καὶ ἓνα ζευγάρι τῆς γιαγιᾶς τσόχινες, με πολὺχρωμα κεντήματα.

Καθὼς κοιτοῦσαν τὰ ὠραία δῶρα, ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται ἐπισκέψεις.

Ἦρθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν με τοὺς γονεῖς τους. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλικούλα καὶ ὁ Φῶτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλυκίσματα.

- Χρόνια πολλά, Κωστάκη!
- Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα!
- Νὰ ζήσετε!
- Νὰ ζήση ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιὰ σας!
- Νὰ σᾶς ζήσουν! ἔλεγαν στοὺς γονεῖς τους.

Τότε τὰ παιδιὰ ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρα τους καὶ μοίρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους τους. Ὅλοι πῆραν κάτι. Ἄλλος μπογιές, ἄλλος ζωγραφιές, ἄλλος καραμουῖζα, ἄλλος μπαλόνι.

Ἡ Βασιλικούλα πῆρε τὴν ὠραία τῆς ποδιά καὶ ὁ Φῶτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

Ὅλη ἡ σάλα γέμισε χαρούμενες φωνές.

Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, ἦταν στρωμένο ἓνα μακρὸ -μακρὸ

τραπέζι. Ἐκεῖ κάθησαν καὶ οἱ προσκεκλημένοι, ἔφαγαν ὅλοι μαζί καὶ διασκέδασαν.

Ἔπειτα τὰ παιδιὰ μαζεύτηκαν κάτω ἀπὸ τὸ δροσερὸ ὑπόστεγο καὶ ἔπαιξαν μὲ τὰ καινούργια παιγνίδια τους καὶ καμάρωναν τὰ δῶρα τους.

Ἡ Βασιλικούλα φόρεσε τὴν καλὴ ποδιά, πού τῆς χάρισε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ ἦταν ὅλο καμάρι. Φίλησε πολλές φορές τὴν Ἐλενίτσα καὶ τῆς εἶπε πάλι :

— Σ' εὐχαριστῶ, Ἐλενίτσα μου, νὰ ζήσης χίλια χρόνια.

Καὶ ὁ Φῶτης φόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε :

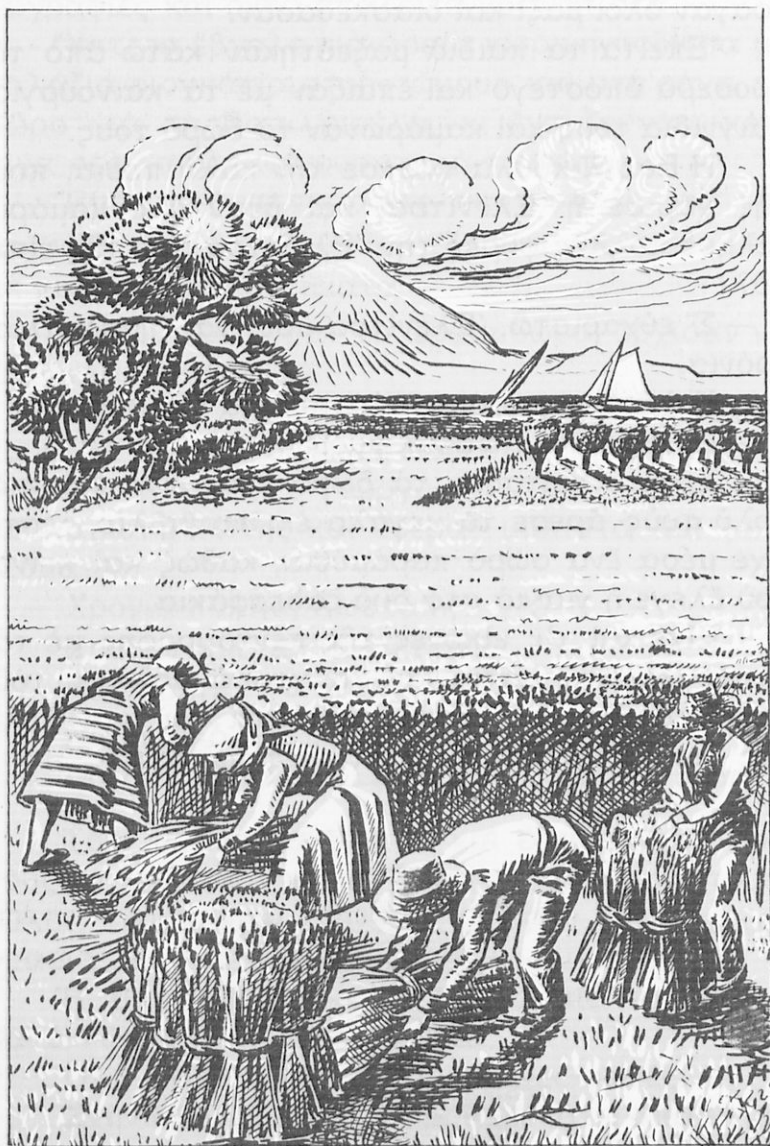
— Εὐχαριστῶ, Κωστάκη μου.

Ἔπειτα κοίταξαν τὰ δῶρα ἓνα - ἓνα. Μὰ πιὸ πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατί εἶχε μέσα ἓνα σωρὸ παραμύθια, καθὼς καὶ κεῖνα πού ἔλεγε ἡ γιαγιά στὰ δυὸ ξαδερφάκια.

Εἶχε καὶ τίς εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ ὠραῖα γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσὰ μαλλιά, τοῦ βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρὸ σπαθί του καὶ πολλές - πολλές ἄλλες χρωματιστὲς ζωγραφιές.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δέντρα εἶναι γεμάτα μὲ ὥριμα φρούτα. Ἡ θάλασσα γαλήνεψε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τὶς βάρκες.

Οἱ ἐξοχὲς γέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρὲς. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.

Ἀφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἀγγούρια, μελιτζάνες, βερίκοκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σύκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φρούτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρῶμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρὰ, ἂν θέλωμε νὰ ἔχωμε καλὴ ὑγεία.

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἰδρώτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μαντήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια τους τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλη, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβολα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στ' ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάβουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ τὸ σκεπάσουν εὐκόλα, ἂν ξεσπάσῃ καμιά

ἀπὸ τὶς ξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ δροσίζουν καὶ φέρνουν ἀνακούφιση στὴν πλάση.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἶναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρομὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῇ ὁ ἄνθρωπος καὶ θ' ἀπολαύσῃ τὶς ὁμορφιές της.

Στὰ βουνὰ θὰ χαρῇ ἄλλοῦ τὶς δασωμένες καὶ ἄλλοῦ τὶς γυμνὲς πλαγιές τους. Ἄλλοῦ τὶς σουβλερές βουνοκορφές. Ἄλλοῦ τὶς ψηλές ἢ χαμηλές ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσοῦλες, ποὺ αἰώνια ζοῦν ἐκεῖ στὴ μοναξιά καὶ δροσίζουν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λιβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐκεῖ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κἀνουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες τοῦ βουνοῦ.

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

Μιὰ καλοκαιριάτικη μέρα ὁ κύρ Δημήτρης ξύπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἑλενίτσα πολὺ πρῶτ' καὶ οἱ τρεῖς ἀνέβηκαν σιγὰ στὸ βουνό. Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ ὁ μπαρμπα - Χρίστος, ὁ ξακουσμένος πρωτοτσέλιγγας.

Πόσο εὐχάριστη ἦταν ἐκείνη ἡ διαδρομὴ! Περνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερά βλαστάρια τῶν θάμνων στάλαζε ἡ πρωινὴ δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζί με τὸ κελάηδημα τῶν πουλιῶν ταίριαζαν μιὰ ὑπέροχη καὶ εὐχάριστη μουσική.

Ὁ τσέλιγγας, μαζί με τὴ χαριτωμένη κόρη του, τὴ Διαμάντω, περίμεναν πρὶ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὰ τσοπανόσκυλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπαρμπα-Χρῖστος, ὅταν εἶδε τὸν κύρ Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλησιάζουν.

— Καλῶς σὰς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ Δημήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἦρθατε. Φαίνεται ξύπνησαν γρήγορα τὰ παιδιὰ, συνέχισε ὁ μπαρμπα-Χρῖστος.

— Ξυπνήσαμε πολὺ πρῶτ, ἀπάντησαν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ παιδιὰ.

Ὁ μπαρμπα-Χρῖστος πῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω πῆρε τὴν Ἑλενίτσα καὶ ὅλοι μαζί βιάζονταν γιὰ τὶς καλύβες.

— Μέεεε! μέεεε! μέ! ἀκούονταν τὰ βελάσματα τῶν προβάτων ποὺ ἔβοσκαν στὰ γύρω λιβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα του, φύλαγε ἓνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν βοηθοῦσε καὶ ἓνας μεγάλος σκύλος.

— Χούμ! χούμ! χούμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνὲς φωνὲς τῶν σκύλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψηλῶματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκιὰ φλογέρα κάποιου τσοπάνη, ποὺ τὴ συνόδευαν ταιριασμένα τὰ ἀρμονικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στίς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα εἶναι μερικὲς πέτρινες στρουῖγκες. Ἐκεῖ οἱ τσοπάνηδες ἀρμέγουν τὰ πρόβατα καὶ γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, ποὺ τοὺς λένε καρδάρες, μὲ τὸ παχύτατο γάλα.

Ἀπὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαρο-ντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη καὶ γεμάτη καλοσύνη.

— Καλῶς ὠρίσατε..., εἶπε ντροπαλὰ καὶ χαιρέτησε τὸν κύρ Δημήτρη, φίλησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα καὶ ὅλοι μαζί μπῆκαν σὲ μιὰ εὐρύχωρη καλύβα.

Ἦταν κατακάθαρη καὶ ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Μαλακὲς μάλλινες κουβέρτες μὲ ὠραῖα χρώματα ἦταν στρωμένες. Ἐκεῖ ξεκουράστηκαν, ἔφαγαν καὶ κοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπισκέφθηκαν τὸ « Τυροκομεῖο ». Ἦταν ἓνα πολὺ μεγάλο ἰσόγειο σπῖτι, ποὺ χρησίμευε καὶ γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα καὶ τὸ ἀνακάτευαν μὲ μεγάλες ξύλινες κουτάλες. Ἐπειτα τὸ ἔπηζαν τυρί. Τὸ ἔβαζαν σὲ μεγάλα τυρόπανα καὶ τὸ κρεμοῦσαν γιὰ νὰ στραγγίση τὸ νερό.

Τὸ νερὸ ποὺ ἔβγαине ἀπὸ τὸ τυρὶ τὸ ἔβραζαν καὶ ἔβγαζαν ἀπ' αὐτὸ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἓναν κάδο στενὸ καὶ ψηλὸ, χτυποῦσαν μ' ἓνα ξύλο μακρὺ τὸ γάλα, ποὺ ἦταν μέσα, καὶ ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἔπηζαν τὸ γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ χόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρὶ, ἀπὸ φρέσκη μυζήθρα καὶ βουνίσιο γιαούρτι.

— Εὐλογία Θεοῦ εἶναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἶπε ὁ κύρ Δημήτρης. Μᾶς δίνουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λίπασμα.

— Θησαυρὸς εἶναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας. Τὰ ἔχει εὐλογήσει ὁ Θεός. Δοξασμένο νὰ εἶναι τὸ ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά ἀποχαιρέτισαν τὸν φιλόξενο τσέλιγγα, τὴν καλὴ καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴ χαριτωμένη κορούλα του, τὴ Διαμάντω, καὶ γύρισαν στὰ σπίτια τους.

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ἦταν μιὰ μέρα ὁμορφῆ, ποὺ προμηνούσε τὴ χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἦταν ὅλα μαζεμένα καὶ ντυμένα μὲ τ' ἄσπρα τους γιορτινὰ φορέματα. Κρατοῦσαν ὅλα τὶς γαλανόλευκες σημαιοῦλες τους, ποὺ τὶς φύλαγαν γιὰ κάθε ἐθνικὴ ἑορτὴ. Μιλοῦσαν ζωηρά.

Ἀπὸ χτὲς ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου τοὺς εἶχε δώσει τὴ χαρούμενη εἶδηση, πὼς οἱ Βασιλεῖς θὰ περνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ πηγαίνει πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν στὴ διασταύρωση νὰ χαιρετίσουν τὸ Βασιλιά, τὴ Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ξεκίνησαν. Ὅταν ἔφθασαν στὸ ὠρισμένο μέρος, παρατάχτηκαν στὴ γραμμὴ καὶ περίμεναν μὲ καρδιοχτύπι. Ἦταν ἐκεῖ μα-

ζεμένοι και πολλοί χωρικοί με τον πρόεδρο της κοινότητας.

Το αυτοκίνητο έφτασε και σταμάτησε. Μεγάλη χαρά άστραψε δια μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, πού κοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ένθουσιασμό και συγκίνηση ζητωκραύγαζαν οί μεγάλοι.

Οί Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αυτοκίνητο με τὸν Διάδοχο. Ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς και τὰ παιδιά ἔψαλαν τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνο.

Ἡ Ἐλενίτσα πρόσφερε στὴ Βασίλισσα μιὰ ὠραία ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ σχολείου και τοῦ χωριοῦ και τῆς φίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς χαῖδεψε τὰ μαλλιά, τὴν φίλησε και χαιρέτισε ὅλα τὰ παιδιά μ' ἓνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ χαιρέτισε τὰ παιδιά κι ὁ Βασιλιάς με τὸν Διάδοχο.

Ἦταν αὐτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή πού ἔζησαν τὰ παιδιά και οί χωρικοί. Οί Βασιλεῖς μπῆκαν πάλι στὸ αυτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὶς χαρούμενες ζητωκραυγές ὅλων.

Σε μιὰ μικρὴ πόλιν τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ἀσία, ζοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὁμορφὴ κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἡ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὀρφανή. Τὸ ὄνομά της ἦταν ξακουστό, ὄχι μόνο γιὰ τὴν περίφημὴ ὁμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες, ἀκόμη καὶ τὶς νεραίδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἦταν μάλιστα μιὰ διάδοση, πὼς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἡ ἴδια ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ παραδεχόταν μὲ κανένα τρόπο ἡ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα :

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ. Ἄν θέλῃ ἡ θεά, ἄς ἔρθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἄκουσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ θύμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιά καὶ μπῆκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σὰν γιὰ ποὺ εἶμαι, νὰ εἶσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεά, νὰ ζητήσης μάλιστα συγχώρηση γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἡ Ἀράχνη πέταξε τὴ σαῖτα της καὶ λέει στὴ γριά :

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξῃς γιὰ τὴν κόρη σου. Ἄν θέλῃ ἡ θεά, ἄς ἔρθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου !

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Δία, ἡ Ἀθηνᾶ, ἔχασε τὴν ὑπομονή της.

— Ἡ Ἀθηνᾶ εἶναι ἐδῶ, κοπέλα μου! φώναξε δυνατὰ καὶ στάθηκε μπροστὰ στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεϊκὴ μορφή της.

Οἱ νεράιδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποὺ ἔτυχε νὰ βρεθοῦν μπροστὰ, γονάτισαν ἀμέσως καὶ προσκύνησαν τῇ θεᾷ. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν κουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέση της.

Σὲ λίγο ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη κάθισαν μπροστὰ στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἀθηνᾶ ὕφαινε καὶ κεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνα της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ὁ Ποσειδῶν χτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπ' ὅπου ἀνάβλυζε νερό. Ἡ Ἀθηνᾶ χτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ φύτευσε ἡ ἐλιά. Ὀλόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸ Δία στὴ μέση, γεμάτοι ἀπὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ κεντοῦσε ὠραῖες εἰκόνες, στίς ὁποῖες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίζη τοὺς θεοὺς, καὶ μάλιστα τὸ Δία, τὸν ὁποῖο κεντοῦσε ἄλλοτε μεταμορφωμένο σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσὴ βροχή.

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲν μπόρεσε νὰ βρῇ κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἐξώργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της χτύ-

πησε στο μέτωπο τὴν Ἀράχνη μὲ τὴ σαΐτα της.

Κάτι σὰν τρέλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπ' τὸ θεϊκὸ ἐκεῖνο χτύπημα καὶ ἀπελπισμένη τύλιξε στὸ λαιμὸ της θηλειὰ μ' ἓνα σχοινὶ καὶ κρεμάστηκε.

Ἡ θεὰ τὴ λυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ θηλειὰ, τὴν ράντισε μ' ἓνα μαγικὸ ὕγρὸ στὸ μέτωπο καὶ ἐξαφανίστηκε.

Ἀπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη μεταμορφώθηκε σ' ἓνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔντομο, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνει πάντοτε τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ πανί της.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ μέρα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη γύρισε στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορά, φορτωμένος δέματα, κουτιά καὶ πακέτα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ πῆραν μερικὰ κουτιά ἀπὸ τὰ χέρια. Ὁ κύρ Δημήτρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα γιὰ ὅλους, καὶ τὰ χάρισε στὸν καθένα.

Ὑστερα ἄνοιξε ἓνα μακρὸ κουτὶ καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἓνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κανονάκι, καὶ εἶπε :

— Νά, καὶ ὁ ἐχθρὸς τῶν ἐντόμων.

Ὅλοι κοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλήνα, ποὺ πίσω του

είχε ένα ξύλινο χέρι και έμπρός του μιὰ τρυπίτσα μικρή και ένα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο επάνω.

— "Α ! ή τρόμπα ! φώναξαν τὰ παιδιά.

— "Η καταστροφή τών εντόμων ! είπε ό πατέρας.

Και άμέσως γέμισε τὸ έργαλειό με « Ντι ντι τί », πὺ είχε φέρει σ' ένα μπουκάλι. "Εξω από τὸ μπουκάλι ήταν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ είναι αυτό, πατέρα ; ρώτησε ό Κωστάκης με περιέργεια.

— "Οχι, παιδί μου, είναι ένα νέο άμερικάνικο φάρμακο, ανώτερο από τὸ φλίτ. Λέγεται « ντι ντι τί » και σκοτώνει όλα τὰ έντομα. "Ακόμη και μικρά ζώα, όπως τὰ ποντίκια.

Και άμέσως άρχισε νὰ ραντίζη παντοῦ. "Εβγαινε από τή μικρή μπροστινή τρυπίτσα μπουχός, σάν μικρὸ συννεφάκι, και όπου ήταν καμιά μύγα, έπεφτε εὐθὺς κάτω ψόφια.

Μυρίζε όμως λιγάκι σάν βενζίνη ή νέφτι.

— Δεν μυρίζει ώραία, είπε ή "Ελενίτσα.

— "Οχι και πολὺ ώραία, άποκρίθηκε ό κύρ Δημήτρης, αλλά δεν βλάπτει καθόλου σέ μᾶς.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, είπε ή μητέρα της, παρὰ ή ένόχληση από τὶς βρωμερές μύγες.

— Πρέπει όλες οί νοικοκυρές, είπε πάλι ό πατέρας τοῦ Κωστάκη, νὰ πάρουν άπόφαση, νὰ πολεμήσουν αυτόν τὸν κακὸ έχθρό, τή μύγα.

— Τόσο κακὸ κάνει ; ρώτησε ό Κωστάκης.

— Ναί, παιδί μου. Αὐτὴ κουβαλᾷ στὰ πόδια της καὶ στὰ φτερά της ὅλες τὶς ἀρρώστιες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρῶς ἡσυχὰ τὸ φαγητό σου. Ἔρχεται ἐκεῖ ἡ μύγα, κάθεται λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾷ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, πὺ κάθισε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσὺ τρῶς τὸ ψωμί καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξέρης τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες μέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποῦ τὴν κόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστια τὸ παιδί μου ;»

Καὶ ὁ γιατρὸς λέει :

— Τὶς ἀρρώστιες τὶς μεταδίδουν οἱ μύγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζωύφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἐχθροὺς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζωύφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια ; Ἄλλος αὐτὸς τρομερὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε τώρα ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. Ἄς εἶναι μικρούτσικα· κάνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἦταν θηρία. Δὲν εἶναι πὺ μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστια: τὸν ἐλώδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἐλώδη πυρετὸ ἡ ἐλονοσία, ὅπως τὸν λένε, πόσες χιλιάδες Ἕλληνες καὶ Ἑλληνόπουλα ὑπόφεραν ἄλλοτε ! Τώρα εὐτυχῶς λιγόστεψαν τὰ κρούσματα τῆς ἐλονοσίας, γιατί τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἐντομοκτόνα μᾶς ἤρθαν ἄφθονα ἀπ' τὸ ἐξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα-

στε στο κρεβάτι μας με κουνουπιέρες.

— Καί δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶμε, γιά τήν καθαριότητα καί τήν υγεία μας, τοὺς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἄντὶ νά σᾶς τοὺς πῶ ἐγώ, νομίζω πὼς πρέπει νά τὸ συζητήσετε στὸ σχολεῖο σας καὶ νά τοὺς βρῆτε μὲ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ τάξη εἶχε συζήτηση γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ βρῆκαν δέκα υγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καὶ σεῖς νά κάμετε τὸ ἴδιο;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια! φρέσκα ψάρια! άκούστηκε ό ψαράς άπό τό δρόμο.

— Τρέχα, Έλενίτσα, καί φώναξέ τον, είπε ή μητέρα της Έλενίτσας.

Κοντός, κόκκινος, μέ παλιά ρούχα, ξυπόλητος, μέ γυρισμένα τά πανταλόνια καί μ' ένα σκουρο, μαντήλι γύρω στό λαιμό του, ό ψαράς κρατούσε ένα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θα πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; ρώτησε μέ τη χοντρή του φωνή.

— Πέρασε στην αύλή, είπε ή Έλενίτσα.

— Τί ψάρια έχεις; ρώτησε ή μητέρα της Έλενίτσας.

— Να πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέει ό ψαράς, είναι πολύ φρέσκα.

Δέν είχε ακόμα καλά-καλά άκουμπήσει τό πα-

νέρι καὶ νά καὶ ἡ γάτα, ποὺ πλησίασε νὰ τὰ ἐπιθεωρήσῃ.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τῆς ἔκαμε ἡ Ἑλενίτσα, καὶ τὴν ἔδιωξε.

Στὸ πανέρι ἦταν λογιῶν - λογιῶν ψάρια.

Εἶχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες σταχτόμαυρες μὲ ἀσημένια κοιλιὰ, λιθρίνια τριανταφυλλένια, σαφρίδια μὲ τὸ χρυσὸ γαζί στὸ πλάι τους. Τὰ μάτια τους μαύριζαν, τὰ σπάρραχνά τους κοκκίνιζαν, μοσχοβολοῦσαν θάλασσα.

Ἔβαλε στὴ ζυγαριὰ του καὶ ζύγισε κάμποσα μπαρμπούνια.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας τὰ ἔβαλε σὲ μιὰ λεκάνη, πλήρωσε τὸν ψαρὰ καί, ἅμα ἔφυγε ἐκεῖνος, εἶπε :

— Ἔλα, Ἑλενίτσα, νὰ τὰ καθαρίσωμε.

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

Πῆγαν μαζί στὴν κουζίνα. Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας πῆρε ἓνα ψάρι στὸ χέρι, τὸ κράτησε ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ εἶπε :

— Ἔτσι θὰ τὸ ξύσης μὲ τὸ μαχαίρι, νὰ βγοῦν τὰ λέπια. Μὲ προσοχή, νὰ μὴν κοπῆς.

Ἡ Ἑλενίτσα πῆρε τὸ ψάρι καὶ ἄρχισε νὰ τὸ ξελεπίζει.

— Γιατὶ τὰ ἔχουν τὰ λέπια, μητέρα ; ρώτησε.

— Εἶναι τὸ φόρεμά τους, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα της. Γλιστροῦν ἔτσι εὐκόλα στὸ νερό.

— Νά το, τὸ καθάρισα ! εἶπε σὲ λίγο ἡ Ἑλενίτσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγιά του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

Ἡ μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἑλενίτσα εἶπε;

— Τὸ καημένο, πῶς θὰ κολυμπούσε γρήγορα - γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγιά του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, πρόσθεσε ἡ μητέρα.

Καὶ σὲ λίγο εἶπε:

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιὰ του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερα του.

— Τί τρῶνε, μητέρα; ρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

— Τὸ μπαρμποῦνι τρῶει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾶ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βουρκο πολλὰς φορές στὰ ἐντόσθιά του.

— Γιὰ δές, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του!

— "Α, αὐτὰ εἶναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάραχνά του, βλέπεις;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τράβηξε τὰ κόκκινα σπάρραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ χτενάκια.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ πνεμόνια τους, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

"Υστερα, καθὼς καθάριζε ἓνα ἄλλο, εἶπε:

— "Α, γιὰ δές, αὐτὸ ἔχει καὶ αὐγά. Δές! αὐτὸ τὸ ἄσπρο πράγμα, ποὺ βλέπεις, εἶναι χιλιάδες μικροῦτσικα αὐγά κολλημένα μαζί τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια;

— Ναί, ἀπ' αὐτὰ βγαίνουν ψαράκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγὰ-σιγὰ μεγαλώνουν.

Ἄφου τὰ καθάρισαν καλὰ ὅλα, τὰ ἔπλυναν μὲ ἄφθονο νερὸ καὶ ἔριξαν ἐπάνω ἄρκετὸ ἀλάτι. Ὑστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ τὸ ἔκλεισε καλὰ, γιατί ἡ γάτα δὲν ἦταν καθόλου ἥσυχη. Ἄφου ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, ποὺ τῆς ἔριξαν, γύριζε ὀλοένα ἐκεῖ στὰ πόδια τοὺς νιαουρίζοντας ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἐτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολάκια, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε, ὅταν πλησιάζη τὸ μεσημέρι. γιὰ νὰ εἶναι ζεστὰ στὸ τραπέζι.

Ὑστερα ἔπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τοὺς, ἔβγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ πῆγαν μέσα νὰ συγυρίσουν τὸ σπῆτι.

Ἡ Ἑλενίτσα γεμάτη εὐχαρίστηση ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

— Πόσο θὰ εὐχαριστηθῇ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι, ποὺ θὰ τοῦ πῶ, ὅτι βοήθησα τὴ μητέρα!

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑ

Ὁ Κωστάκης τὸ κουτὶ μὲ τὸν κουκουλόσπορο, ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ Θάνος στὴν πόλη, τὸ ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ταχτοποίησε σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, ποὺ τὴν ὀνόμασαν « Γωνιὰ τοῦ μεταξοσκώληκα ». Ἡ γωνιὰ αὐτὴ τραβοῦσε κάθε μέρα τὰ παιδιὰ.

Κάθε μέρα, ἀπὸ τότε ποὺ βγῆκαν τὰ σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αὐγά, τὰ παιδιὰ τοὺς κουβαλοῦ-

σαν μouroφόφυλλα κι αὐτὰ ἔτρωγαν ἀχόρταγα καὶ μεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολουθοῦσαν, ὅσα παιδιὰ δὲν εἶχαν δεῖ ἄλλη φορὰ μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμά του καὶ τὶς ἀλλαγές του.

Καὶ νὰ τί ἔγραψαν στὴν ἔκθεσή τους :

« Πλησίαζαν οἱ μέρες τῆς ἀλλαγῆς. Οἱ μεταξοσκώληκες σήκωναν τὸ κεφάλι καὶ ἔμεναν ἀκίνητοι 24 ὥρες. Καὶ τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἀμέσως ξανάρχιζαν τὸ φαγητό. Κάθε μέρα μεγάλωναν καὶ πιὸ πολὺ, ὥσπου ἔγιναν σκουλήκια χοντρά σὰν τὸν δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλικίες μέσα σὲ τριάντα δυὸ μέρες. Κι ἓνα πρωὶ μερικὰ σταμάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους, ἔλεγαν τὰ παιδιὰ.

Πήγαμε σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ βουνοῦ καὶ φέραμε ρεῖκια καὶ θυμάρια. Ὅσα σκουλήκια εἶχαν πιά τελειώσει τὸ φαγητὸ καὶ τὸ μεγάλωμα σκαρφάλωναν στὰ κλαδιά. Πῆρε τὸ καθένα τὴ θέσὶ τοῦ ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἄρχισε νὰ πλέκη τὸ κουκούλι, ἓνα σπιτάκι δίχως θύρα καὶ παράθυρα.

Πέρασαν ὀχτὼ μέρες κι ἓνα πρωὶ σὲ μερικὰ κουκούλια εἶδαμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογγυλές τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλῃ ἓνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο βγῆκαν πεταλοῦδες. Τὰ σκουληκάκια δὲν ὑπῆρχαν πιά. Οἱ πεταλοῦδες γέννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικά αὐγά, τὸν κουκουλόσπορο, κι ὕστερα ψόφησαν ».

117. Ο ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑΣ

- Μικρὲ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νὰ σοῦ στείλω ;
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριᾶς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλλο.
- Τώρα τί θές ; Τὸ σῶμα σου
δὲν εἶναι πιὰ μικρούλι.
- Θέλω ἡσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι.
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τί κάνεις τώρα ;
- Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θὰ ἔβγω κάποιαν ὥρα.

« Τραγουδιστὴς' τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπεράντσας

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει με την αυγούλα
κι άπάνω εϋθύς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καί βγαίνει στην αϋλή.

Χρυσή νοικοκυρούλα
έχει δουλειές νά κάμη
καί πρέπει νά προκάμη
νά μη σταθῇ στιγμή.

Τ' άνθη της νά ποτίση,
τις κότες νά ταΐση,
τò σπίτι νά σκουπίση
νά φτιάξη τò φαί.

Τὰ ροϋχα ν' άερίση,
παντοϋ νά συγυρίση
νά ράψη, νά κεντήση,
γεμάτη προκοπή.

“Όμως τόσο μικρούλα
πώς όλα τὰ προφταίνει ;
Σέ τόσοις κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσο δά ;

Δέν εΐναι μοναχούλα,
βοηθάει τῇ μητέρα
κι ἔτσι τὰ βγάζουν πέρα
οί δυό τους μιὰ χαρά.

Ἀπὸ μέρες τώρα γίνονταν ἐτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι ὁλοκάθαρη καὶ σηματοστολισμένη. Ἐχει στηθῇ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστά της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπὰς τῆς ἐνορίας, ὁ δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ δάσκαλοι καὶ οἱ δασκάλισσες ὑποδέχονται μὲ χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοιοθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῇ ἡ ἔκθεση τοῦ σχολείου. Ὅταν τελειώσῃ ἡ ἑορτὴ, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

Ὅταν γέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἄρχισε ἡ ἑορτὴ.

Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ὠραία προσευχή. Ἄλλη μιὰ ὁμάδα ἀπάγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμωδίες καὶ δραματάκια. Οἱ μικρὲς τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παίγνidia.

Ἐνα παιδί τῆς πέμπτης ἀποχαιρέτισε μὲ ὠραία λόγια τὰ παιδιὰ τῆς ἑκτης, ποὺ τελείωναν τὸ σχολεῖο, καὶ ἓνα παιδί τῆς ἑκτης ἀπάντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πολλὰ ἄλλα παιδιὰ συγκινήθηκαν καὶ ἔκλαψαν. Θυμήθηκαν ὅτι τὰ παιδιὰ τῆς ἑκτης ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς βοηθοῦσαν καὶ τοὺς πρόσεχαν στίς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἄλλοι χρειάζοταν.

Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπάγγειλε τὸ ποίημα:

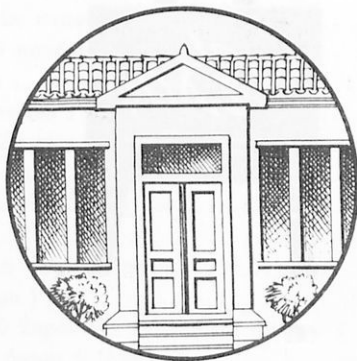
ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Τοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
ἐσήμανεν ἡ ὥρα.

Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

— Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειὸ μας τιμημένο,
θὰ μείνης στὴν ψυχὴ μας
ὥς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα !

Κι ό Κωστάκης συμπλήρωσε :

Και στῆς ζωῆς τὸ δρόμο, τὸ γοργὸ
ἐσένά θά ᾗωμε, σχολειό μας, ὁδηγὸ
καὶ τὸν Χριστό μας πάντα τιμονιέρη,
μὲς στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρη.

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιὰ τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο,
πέρασαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ φίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου τους καὶ ἡ γιορτὴ μαζί μὲ τὴ σχολικὴ
περίοδο τελείωσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Σελ.

1. 'Η Αύγουλα	5
2. 'Ο Κωστάκης καί ἡ 'Ελενίτσα	7
3. "Ανοιξε τὸ σχολεῖο	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα)	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ 'Χωριοῦ	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα)	15
7. 'Η καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
9. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα)	20
10. Μιὰ ἄλλη προσευχή	21
11. 'Η ζωὴ στὴν ἐξοχή	22
12. Μαθαίνουν κολύμπι	26
13. "Αλλα παιγνίδια	29
14. 'Η ὁμορφὴ χώρα	36
15. Τὸ φθινόπωρο	38
16. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ τζιτζικα	41
17. Τὰ παιδιὰ εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
18. Τὰ παιδιὰ εἶδαν τὸ σκαντζόχοιρο	48
19. 'Ο τούγος	50
20. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα)	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
22. 'Η γιορτὴ τοῦ πατέρα	55
23. Στὴν ἐκκλησία	57
24. 'Η Κυριακὴ (ποίημα)	61
25. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
26. 'Η Σημαία (ποίημα)	63
27. Μιὰ ὁμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
28. 'Επισκέψεις	66
29. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	70
30. 'Εμπρὸς (ποίημα)	73
31. Οἱ νικητὲς τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
32. Πῶς πῆρε τὸ ὄνομα ἡ 'Αθήνα μας	78
33. Τὰ πρωτοβρόχια	81
34. 'Η σπορά	84
35. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ Γιάννη	86
36. 'Ο στάβλος	88

	Σελ.
37. 'Η κούνια	89
38. 'Ο πατέρας του Κωστάκη	91
39. 'Η καμπάνα του χωριού (ποίημα)	92
40. Τò πέσιμο τῶν φύλλων	94
41. Τò κυνήγι	95
42. Τò θάρρος του σπουργίτη	97
43. Μιά χαριτωμένη οικογένεια	98
44. Τὰ γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρο φορτωμένο	101
46. Μιά έκδρομή στο Κεφαλοχώρι	103
47. 'Η θυσία της 'Ιφιγένειας	105
48. 'Ο δεκάλογος του σχολείου	108
49. Οι παροιμίες για τὸ φθινόπωρο	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμῶνας (ποίημα)	113
51. 'Ο χειμῶνας	114
52. 'Αλκυονίδες ἡμέρες	115
53. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
54. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
55. 'Η ἐλιά (ποίημα)	121
56. 'Ο Συνεταιρισμός του Χωριού	122
57. 'Η ἐργασία	124
58. 'Ο ταχυδρόμος	126
59. 'Ο Λαθούρης βρίσκει τὸν ἀφέντη του	129
60. Κοντὰ στο τζάκι	131
61. 'Απὸ τὴ λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
62. Τὸ ναυτόπουλο	136
63. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα	139
65. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
66. 'Η γιορτὴ στο σχολεῖο	142
67. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιτα	149
70. 'Η κλώσσα.	151
71. 'Η κλώσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
72. Πετεινὸς (ποίημα)	155
73. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
74. Χιόνι στο χωριό	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

76. Τα παιδιά πηγαίνουν στην πολιτεία	160
77. Πόσο διαφορετική ήταν η πόλη	161
78. Ωραίο φως	162
79. Στο δημόσιο κήπο	164
80. Το ραδιόφωνο	165
81. Το τηλέφωνο	166
82. Στο λιμάνι της Χώρας	168
83. Καράβι ανοίγει τα φτερά (ποίημα)	170
84. Στο μηχανουργείο	171
85. Ή φανέλα του στρατιώτη	172
86. Οικονομία	174
87. Ή έορτή της Μητέρας	175
88. Ή μανούλα (ποίημα)	177

ΑΝΟΙΞΗ

89. Άνοιξιάτικη αύγή (ποίημα)	179
90. Ή Άνοιξη	180
91. Στο καλό, γεροχειμώνα (ποίημα)	182
92. Τα δέντρα ανθίζουν	183
93. Τα χελιδόνια	185
94. Το αεροπλάνο	188
95. Ο Δαίδαλος και ο Ίκαρος	189
96. Ή Έθνική Έορτή	192
97. Στον κήπο του σχολείου	195
98. Τα μελίτσια	198
99. Ή κυψέλη (ποίημα)	201
100. Ο κατημένος (ποίημα)	202
101. Το άηδόνι (ποίημα)	203
102. Άνάσταση	204
103. Ή ημέρα της Λαμπρής (ποίημα)	206
104. Μία ανοιξιάτικη έκδρομή	207
105. Στην καταπράσινη πεδιάδα	208
106. Ή πρωτομαγιά	210
107. Πρωτομαγιά (ποίημα)	213
108. Ή έορτή του Κωστάκη και της Έλενίτσας	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109. Το καλοκαίρι	219
110. Στο βουνό και στη στάνη	220
111. Οι Βασιλείς περνούν από το Κεφαλοχώρι	223

	Σελ.
112. 'Η 'Αράχνη καὶ ἡ θεὰ 'Αθηνᾶ.....	225
113. 'Η καταστροφή τῶν ἐντόμων	227
114. 'Ο ψαράς	231
115. Στὴν κουζίνα	233
116. 'Η γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκα.....	234
117. 'Ο μεταξοσκώληκας (ποίημα)	236
118. Ξυπνάει μὲ τὴν αὐγούλα (ποίημα)	237
119. 'Η ἐορτὴ τῶν ἐξετάσεων.....	238

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Κ. ΘΕΤΤΑΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. 'Εκ τῆς Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβοῦ

	Σελ.
1. 'Η Αὐγούλα	5
2. 'Ο Κωστάκης καὶ ἡ 'Ελενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	20
5. 'Η ζωὴ στὴν ἐξοχὴ	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. *'Αλλὰ παιγνίδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζιτζικα	41
10. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
11. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. 'Ο τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρὸ (<i>ποίημα Ζ. Παπαντωνίου</i>)	52
14. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
15. 'Η γιορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στὴν ἐκκλησίᾳ	57
17. 'Η Κυριακὴ (<i>ποίημα 'Η. Τανταλίδου</i>)	61
18. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. 'Η Σημαία (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	63
20. Μιὰ ὁμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. *'Επισκέψεις	66
22. Οἱ νικητὲς τοῦ Σαράντα (<i>πατριωτικὸς διάλογος</i>)	74
23. Πῶς πῆρε τὸ ὄνομα ἡ 'Αθήνα μας	78
24. Τὰ Πρωτοβρόχια	81
25. 'Η σπορὰ	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ Γιάννη	86
27. 'Ο στάβλος	88
28. 'Η κούνια	89
29. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. 'Ο Χειμῶνας	114
31. *'Αλκωνίδες ἡμέρες	115
32. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33. 'Η ἐργασία	124
34. 'Ο ταχυδρόμος	126
35. 'Ο Λαθούρης βρίσκει τὸν ἀφέντη του	129
36. Χριστούγεννα	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
38. 'Η γιορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιτα	149

	Σελ.
40. 'Η κλώσσα	151
41. 'Η κλώσσα είναι καλή μητέρα	153
42. Πετεινός (ποίημα Γ. Βιζυνοῦ)	155
43. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομία	174
45. 'Η ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. 'Η "Ανοιξη	180
47. Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
48. Τὰ δέντρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χελιδόνια	185
50. 'Η 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	192
51. Τὰ μελίτσια	198
52. 'Η κυψέλη (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	201
53. 'Ο καημένος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	202
54. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα 'Αγγ. Βλάχου)	203
55. 'Ανάσταση	204
56. 'Η ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	206
57. Μιὰ ἀνοιξιὰτικὴ ἐκδρομὴ	207
58. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
59. 'Η Πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	213
61. 'Η ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς 'Ελενίτσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
64. 'Η 'Αράχνη καὶ ἡ θεὰ 'Αθηνᾶ	225
65. 'Η καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. 'Ο ψαράς	231
67. Στὴν κουζίνα	232
68. Ζυπνᾷ με τὴν Αὐγοῦλα (ποίημα)	237
69. 'Η ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

2. 'Εκ τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλινού

1. "Ανοιξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	15
5. 'Η καθαριότητα εἶναι μιστὴ ἀρχοντιά	16
6. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
7. 'Η ὁμορφὴ χώρα	36
8. Φθινόπωρο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	40
9. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	70
10. 'Εμπρός (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	73

11. 'Η βροχούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	82
12. 'Ο πατέρας του Κωστήκη	91
13. 'Η καμπάνα του χωριού (ποίημα 'Αλ. Φωτιάδη)	92
14. Τò πέσιμο των φύλλων	94
15. Τò κυνήγι	95
16. Τò θάρρος του σπουργίτη	97
17. Μιά χαριτωμένη οικόγενεια	98
18. Τὰ γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	100
19. Κάρο φορτωμένο	101
20. Μία έκδρομή στο Κεφαλοχώρι	103
21. 'Η θυσία της 'Ιφιγένειας	105
22. 'Ο δεκάλογος του σχολείου	108
23. Χειμώνας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	113
24. Οί τρεις αδερφούλες	119
25. 'Η έλια (ποίημα Κ. Παλαμά)	121
26. 'Ο Συνεταιρισμός του Χωριού	122
27. Κοντά στο τζάκι	131
28. 'Από τη λυγαριά και τò άχυρο χρυσάφι	133
29. Τò ναυτόπουλο	136
30. Τò ναυτόπουλο (ποίημα 'Η. Τανταλίδη)	138
31. Τò προσκύνημα των Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τέλου "Αγρα)	148
33. Χιόνι στο χωριό	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	159
35. Τὰ παιδιά πηγαίνουν στην πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετική ήταν ή πόλη	161
37. 'Ωραίο φώς	162
38. Στο δημόσιο κήπο	164
39. Τò ραδιόφωνο	165
40. Τò τηλέφωνο	166
41. Στο λιμάνι της Χώρας	168
42. Καράβι ανοίγει τὰ φτερά (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	170
43. Στο μηχανουργείο	171
44. 'Η φανέλα του στρατιώτη	172
45. 'Η μανούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	177
46. 'Ανοιξιάτικη αύγή (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Τò αεροπλάνο	188
48. 'Ο Δαίδαλος και ό 'Ικαρος	189
49. Στόν κήπο του σχολείου	195
50. Οί Βασιλείς περνούν από τò Κεφαλοχώρι	223
51. 'Η γωνιά του μεταξοσκώληκα	234
52. 'Ο μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15)21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Ε', 1966 (IV) - ΑΝΤ. 150.000 - ΣΥΜΒ. 1340/30-3-66 - 1343/30-3-66

Ἐκδόσεις - Βιβλιοδεσία: ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο. Ε. Φιλαδελφείας 4 - ΑΘΗΝΑΙ

CE 801

